

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**TRB1 BÖLGESİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL
OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK
BİR ARAŞTIRMA**

Mehmet Eren ÖZTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İŞLETME ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Zülkif YALÇIN

TUNCELİ – 2021

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**TRB1 BÖLGESİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL
OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK BİR
ARAŞTIRMA**

Mehmet Eren ÖZTÜRK
19120330

YÜKSEK LİSANS TEZİ
İŞLETME ANABİLİM DALI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Zülkif YALÇIN

TUNCELİ – 2021

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

İmza
Mehmet Eren ÖZTÜRK

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Zülkif YALÇIN

TEŞEKKÜR

Tez hazırlama dönemim boyunca, motivasyonumu arttırmak için verdiği manevi desteklerden ve bana kazandırdığı tecrübelerden dolayı beni yönlendiren, kıymetli hocam ve danışmanım sayın Dr. Öğr. Üyesi Zülkif YALÇIN'a, anket çalışmamda değerli görüş ve yardımlarını esirgemeyen İnönü Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden Prof. Dr. Yusuf Cahit ÇUKACI' ya, yapmış olduğum araştırma süresince bilgi ve deneyimlerini esirgemeyip benimle paylaşan Munzur Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden Arş. Gör. Remzi HARK' a, anket çalışmama göstermiş olduğu ilgiden ve yardımlarından dolayı Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinden Arş. Gör. Doğan BARAK' a, final döneminde olmalarına rağmen araştırmaya katılım sağlayan TRB1 bölgesi üniversite öğrencilerine, çalışmalarım boyunca maddi manevi destekleriyle beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan anneme ve babama, yüksek lisans dönemim süresince desteğini her an yanımda hissettiğim Aylin DEMİR' e teşekkürü borç bilirim.

Mehmet Eren ÖZTÜRK
TUNCELİ - 2021

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	I
TEŞEKKÜR.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLolar LİSTESİ	VI
KISALTMALAR LİSTESİ	VIII
ÖZET	IX
ABSTRACT	X
1.GİRİŞ.....	1
1.1. Finansal Okuryazarlık Kavramı.....	3
1.1.1. Finansal bilgi	4
1.1.2. Finansal okuryazarlıkla ilgili kavramlar.....	4
1.1.3. Türkiye’de ve dünyada finansal okuryazarlık kavramı	5
1.1.4. Finansal okuryazarlıkla ilgili faktörler	7
1.1.4.1. Sosyal ve demografik özellikler	7
1.1.4.2. Aile geçmişi.....	7
1.1.4.3. Zenginlik ve servet	7
1.2. Finansal Okuryazarlık ve Finansal Eğitim İlişkisi	8
1.2.1. Finansal davranış	9
1.2.2. Finansal okuryazarlık eğitiminin faydaları.....	10
1.3. Finansal okuryazarlığın önemi	12
1.3.1. Finansal okuryazarlığın bireysel etkileri	14
1.3.2. Finansal okuryazarlığın ihtiyaç olduğu alanlar	15
2. FİNANSAL OKURYAZARLIK ALANINDA ÜNİVERSİTELER ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR VE LİTERATÜR TARAMASI	16
2.1. Hacettepe Üniversitesi.....	16
2.2. Gümüşhane Üniversitesi.....	17
2.3. Anadolu Üniversitesi Porsuk Meslek Yüksekokulu	18
2.4. Celal Bayar Üniversitesi Ahmetli Meslek Yüksekokulu.....	19
2.5. Kara Harp Okulu	20
2.6. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	21
2.7. Gaziantep Üniversitesi.....	22
2.8. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	22
2.9. Bitlis Eren Üniversitesi.....	23
2.10. Anadolu Üniversitesi (2010)	24
2.11. Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği	25
2.12. Uşak Üniversitesi.....	26
2.13. Sakarya Üniversitesi	27
2.14. Mevlana Üniversitesi.....	27
2.15. Dumlupınar Üniversitesi	28
2.16. Süleyman Demirel Üniversitesi.....	28
2.17. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi.....	29
2.18. Marmara Üniversitesi	30
2.19. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi.....	32
2.20. Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Avrasya Üniversitesi.....	32

3. TRB1 BÖLGESİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA 34

Çalışmamızın bu bölümünde TRB 1 Bölgesi üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri araştırılmıştır. Araştırmamızın metodolojisi anlatıldıktan sonra Tunceli Munzur Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve Malatya İnönü Üniversitelerinde yapılan çalışmalar analiz edilip karşılaştırılacaktır. 34

3.1. Araştırmanın Metodolojisi..... 34

3.1.1. Araştırmanın amacı ve önemi..... 34

3.1.2. Araştırmanın evreni 35

3.1.3. Araştırmanın örnekleme 35

3.1.4. Araştırmada veri toplama yöntemi 36

3.1.5. Araştırmanın hipotezleri 37

3.1.5.1. Araştırmanın özel hipotezleri 38

3.1.5.2. Araştırmanın genel hipotezleri 38

3.1.6. İstatistiksel analiz 38

3.2. Munzur Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri ve Hipotezler. 39

3.2.1. Munzur üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri 39

3.2.2. Munzur üniversitesi öğrencilerinin finansal davranışları ile ilgili bulgular 40

3.2.3. Munzur üniversitesi öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar ve hipotezler 41

3.2.3.1. Temel düzeyde ekonomi ve finans 44

3.2.3.2. Bireysel bankacılık 45

3.2.3.3. Emeklilik ve sigortacılık..... 45

3.2.3.4. Finansal tablolar 46

3.2.3.5. Yatırım..... 47

3.2.3.6. Vergi ve mevzuat..... 47

3.2.3.7. Munzur üniversitesi öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki..... 48

3.3. Bingöl Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri ve Hipotezler... 52

3.3.1. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri 52

3.3.2. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin finansal davranışları ile ilgili bulgular 53

3.3.3. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar ve hipotezler 54

3.3.3.1. Temel düzeyde ekonomi ve finans 56

3.3.3.2. Bireysel bankacılık 57

3.3.3.3. Emeklilik ve sigortacılık..... 58

3.3.3.4. Finansal tablolar 58

3.3.3.5. Yatırım..... 59

3.3.3.6. Vergi ve mevzuat..... 60

3.3.3.7. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki 61

3.4. Fırat Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri ve Hipotezler..... 64

3.4.1. Fırat üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri 64

3.4.2. Fırat üniversitesi öğrencilerinin finansal davranışları ile ilgili bulgular 67

3.4.3. Fırat üniversitesi öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar ve hipotezler 67

3.4.3.1. Temel düzeyde ekonomi ve finans 70

3.4.3.2. Bireysel bankacılık 71

3.4.3.3. Emeklilik ve sigortacılık.....	72
3.4.3.4. Finansal tablolar	73
3.4.3.5. Yatırım.....	74
3.4.3.6. Vergi ve mevzuat.....	74
3.4.3.7. Fırat üniversitesi öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki	76
3.5. İnönü Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri ve Hipotezler	79
3.5.1. İnönü üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri	79
3.5.2. İnönü üniversitesi öğrencilerinin finansal davranışları ile ilgili bulgular.....	81
3.5.3. İnönü üniversitesi öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar ve hipotezler	82
3.5.3.1. Temel düzeyde ekonomi ve finans	85
3.5.3.2. Bireysel bankacılık	86
3.5.3.3. Emeklilik ve sigortacılık.....	87
3.5.3.4. Finansal tablolar	88
3.5.3.5. Yatırım.....	88
3.5.3.6. Vergi ve mevzuat.....	89
3.5.3.7. İnönü üniversitesi öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki	91
3.6. TRB1 Bölgesi Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ve Alt Ölçeklerdeki Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması.....	94
3.7. TRB1 Bölgesi Üniversitelerinin Finansal Okuryazarlık Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	98
3.8. TRB1 Bölgesi Üniversiteleri Başarı Oranları.....	101
3.9. TRB1 Bölgesi Üniversitelerinin Genel Hipotezleri	102
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	104
5. KAYNAKLAR.....	107
ÖZGEÇMİŞ	113
EKLER	114
Ek 1: Etik Kurul Kararı	114

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Yüksek-Orta Gelir Düzeyine Sahip Ülkelerin 2015 Yılı Finansal Okuryazarlık Seviyeleri.....	6
Tablo 3.1. Munzur üniversitesi öğrencilerine yönelik genel bilgiler.....	39
Tablo 3.2. Öğrencilerin kredi kartı, bireysel emeklilik ve internet bankacılığı kullanımlarının dağılımı	41
Tablo 3.3. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevap dağılımları	42
Tablo 3.4. Munzur üniversitesi öğrencilerinin genel başarı durumu	48
Tablo 3.5. Temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	48
Tablo 3.6. Yatırım kararlarında finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	49
Tablo 3.7. Emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	49
Tablo 3.8. Finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	50
Tablo 3.9. Bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	50
Tablo 3.10. Vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	51
Tablo 3.11. Araştırma özel hipotezleri ve sonuçları	51
Tablo 3.12. Bingöl üniversitesi öğrencilerine yönelik genel bilgiler	52
Tablo 3.13. Öğrencilerin kredi kartı, bireysel emeklilik ve internet bankacılığı kullanımlarının dağılımı	54
Tablo 3.14. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevap dağılımları	54
Tablo 3.15. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin genel başarı durumu.....	60
Tablo 3.16. Temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	61
Tablo 3.17. Yatırım kararlarında finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	61
Tablo 3.18. Emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	62
Tablo 3.19. Finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	62
Tablo 3.20. Bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	63
Tablo 3.21. Vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	63
Tablo 3.22. Araştırma özel hipotezleri ve sonuçları	64
Tablo 3.23. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı	64
Tablo 3.24. Öğrencilerin kredi kartı, bireysel bankacılık ve internet bankacılığı kullanımlarının dağılımı	67
Tablo 3.25. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevap dağılımları	68
Tablo 3.26. Fırat üniversitesi öğrencilerinin genel başarı durumu	75
Tablo 3.27. Temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	76

Tablo 3.28. Yatırım kararlarında finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	76
Tablo 3.29. Emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	77
Tablo 3.30. Finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	77
Tablo 3.31. Bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	77
Tablo 3.32. Vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	78
Tablo 3.33. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı	79
Tablo 3.34. Öğrencilerin kredi kartı, bireysel emeklilik ve internet bankacılığı kullanımlarının dağılımı	82
Tablo 3.35. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevap dağılımları	83
Tablo 3.36. İnönü üniversitesi öğrencilerinin genel başarı durumu	90
Tablo 3.37. Temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	91
Tablo 3.38. Yatırım kararlarında finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	91
Tablo 3.39. Emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	92
Tablo 3.40. Finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	92
Tablo 3.41. Bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	93
Tablo 3.42. Vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları.....	93
Tablo 3.43. Araştırma özel hipotezleri ve sonuçları	94
Tablo 3.44. TRB1 bölgesi Öğrencilerinin finansal okuryazarlık ve alt ölçeklerdeki düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılması	95
Tablo 3.45. Üniversitelere göre öğrencilerin genel finansal okuryazarlık ve alt ölçeklerdeki başarı yüzdeleri.....	99
Tablo 3.46. TRB1 bölgesi öğrencilerinin başarı oranları	101
Tablo 3.47. Finansal okuryazarlık düzeyinin katılımcıların internet bankacılığı kullanımları açısından farklılıkları	102
Tablo 3.48. Finansal okuryazarlık düzeyinin katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf açısından farklılıkları.....	103
Tablo 3.49. Finansal okuryazarlık düzeyinin Katılımcıların Cinsiyetleri Açısından Farklılıkları	103

KISALTMALAR LİSTESİ

İİBF:	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
MYO:	Meslek Yüksek Okulu
OECD:	Organisation for Economic Co-operation and Development
SGK:	Sosyal Güvenlik Kurumu
TCMB:	Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası
MÜSBİD:	Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi

ÖZET

Bireylerin gelir, gider, tasarruf, yatırım ve harcamalarının planlanması, ekonomik fırsatların ve paranın etkin bir şekilde kullanılması, zararlardan kaçınılması ve bu konuda gerekli önlemlerin alınması gibi birçok kavramı içine alan girift sürece finansal okuryazarlık denir. Bu süreç; teknoloji, bilim ve finansal piyasalarda değişimler devam ettikçe finansal bilginin de güncellenmesi gerektiğinden hayat boyu devam eden dinamik bir süreç olarak düşünülmelidir. Bireysel finansal okuryazarlık oranları arttıkça toplumsal refah da artar. Çünkü bireyden başlayan tasarruf, inovasyon ve girişimcilik toplumun gelişimine katkı sağlar. Bireysel okuryazarlık ve toplumsal refah ayrı düşünülemez. Bu durum finansal okuryazarlık düzeyinin artırılması için finansal eğitimin gerekliliğini ortaya çıkarır. Böyle bir eğitimin daha verimli olarak yürütülmesi için çalışmalara finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti ile başlanılmalıdır. Böylece süreç daha hızlı ve verimli ilerler. Bu nedenle birçok kurum ve kuruluşlarda, üniversitelerde ilgili konuda araştırmalar yapılmaya başlanmış, seviye tespiti ve karşılaştırmalar gerçekleştirilmiştir. Yaptığımız bu çalışmada amaç TRB1 bölgesindeki dört üniversitede finansal okuryazarlık oranlarının tespitini sağlamak ve bu oranların karşılaştırılmasını gerçekleştirmektir. Bu amaç doğrultusunda; üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini artırmak için ne tür eğitimler verilmesi gerektiği noktasında öngörü sahibi olunacaktır. Bu sebeple Tunceli Munzur Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Elazığ Fırat Üniversitesi ve Malatya İnönü Üniversitelerinden tesadüfi örneklem yoluyla 21 fakülte, 2 enstitü ve Meslek Yüksek Okullarından 2574 öğrenciye ulaşılmış, anket uygulanmış, veriler elde edilmiştir. Anketlerde demografik bilgiler, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat gibi konularda bilgileri araştıran sorulara yer verilmiştir. Bu sorulara bağlı özel ve genel hipotezler kurulmuş, oluşturulan örneklem gruplarında cinsiyet faktörü, okunulan sınıf seviyesi, eğitim alanı ve internet bankacılığının kullanılıp kullanılmamasıyla finansal okuryazarlık arasında anlamlı ilişkiler aranmıştır. Araştırma ile daha önce hiç çalışma yapılmamış olan TRB1 bölgesi finansal okuryazarlık bilgileri çıkarılarak bilime katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Finansal Eğitim, TRB 1 Bölgesi Kamu Üniversiteleri

ABSTRACT

A Research On The Comparison Of Financial Literacy Levels Of University Students Of TRB1 Region

It is called intricate financial literacy, including planning the income, saving, investment and spending of individuals, avoiding losses and reflecting on economic opportunities and money effectively. This process; It should be considered as a lifelong dynamic process, as financial information needs to be updated as changes continue in technology, science and financial markets. Individual financial literacy price rises. Knowledge acquisition contributes to the development of entrepreneurship and diving. Individual literacy and social welfare cannot be considered separately. This situation reveals the necessity of financial education in order to increase the level of financial literacy. In order for such an education to be carried out more efficiently, studies should be started by determining the levels of financial literacy. This process progresses faster and more efficiently. This publication has started to make relevant researches in many institutions, organizations and universities, level determination and comparisons have been carried out. The research in TRB1 aims to determine the financial literacy rates in four universities and to compare these rates. In accordance with this purpose; Foresight will be made about what kind of training should be given to increase the financial literacy level of university students. For this reason, 2574 students from 21 faculties, 2 institutes and Vocational Schools were reached by random sampling from Tunceli Munzur University, Bingöl University, Elazığ Fırat University and Malatya İnönü Universities, a questionnaire was applied and data were obtained. The questionnaires included questions investigating some information such as demographic information, basic plan economy and finance, private banking, pension and insurance, financial statements, investment, tax and legislation. Special and general hypotheses related to these questions were applied, and significant relationships were sought between gender factor, class level of student, field of education and financial literacy in the use of internet banking in the sample groups. With the research, it was tried to contribute to science by extracting the financial literacy information of the TRB1 region, which has never been studied before.

Key Words: Financial Literacy, Financial Education, TRB 1 Region Public Universities

1.GİRİŞ

İnsanoğlu hayatı boyunca hep finansal kararlar almak ve bu kararlar ışığında yaşamını idame ettirmek zorundadır. Alışveriş, yatırım, tasarruf, borsa, kredi kartı kullanımı, bütçe, bankacılık hizmetleri gibi konularda edindiği temel bilgilerle yaşamına yön verir. Geleceğini ve bugününü düşünerek tedbirler alır, elindekileri korumaya ve çoğaltmaya yönelik doğru kararlar almaya çalışır. Emeklilik ve yatırım planları gibi uzak hedeflere yönelik planlar kurar, finansal herhangi bir risk ve tehditle karşılaştığında yardım ve önlemler alarak çözümler üretir, hak ve sorumluluklarının neler olduğunu bilir. Hastalık, kaza ve doğal afetlerin meydana gelmesi olasılığına karşı kendine, sevdiklerine ve mallarına sigorta yaptırır. Bütün bunları yapabilmesi ise finansal bilgi, edinilen finansal eğitim ve bunların doğru, etkili bir şekilde kullanımı ile mümkündür. Dünyada değişen ve gelişen bütün olgular gibi finansal bilgi de sürekli bir değişim içerisinde. Bu nedenle öğrenilen finansal bilgiler güncellenmeli, zamana bu konuda da ayak uydurulmalıdır. Bu bilgilerin güncellenmesiyle sürekli bir finansal eğitimin varlığı ile gerçekleşebilir. Bireysel olarak bu gelişimi sağlayan kişi topluma da katkı sağlar. Bu bireylerin sayısı arttıkça da toplumsal refah zenginlik artar, girişimler çoğalır, iflas, boşanma, haciz ve dolandırıcılıklar gibi istenmeyen durumların önüne geçilmiş olur. Aile, okul, internet vb. yollarla öğrenilen bilgi paylaşılarak ve kullanılarak çoğalır, iletişim araçları sayesinde kullanımları yaygınlaşır. Teknoloji, bilim, sanayi ve finansal piyasalar değiştikçe ve geliştikçe finansal bilgi de değişir, gelişir ve çoğalır. Bu nedenledir ki insan oğlu her konuda olduğu gibi kendini rejenere ederek bu konudaki dinamik sürece dahil olmalıdır. Finansal eğitimin öncesinde yapılabilecek ilk şey toplumun finansal okuryazarlık oranının tespitidir. Bu durumun farkında olan kurum ve kuruluşlar, üniversiteler değişik örneklem grupları üzerine araştırmalar yaparak finansal okuryazarlık oranlarını tespit etme yoluna gitmişlerdir.

Çalışmamızın amacı; insanların ekonomik yaşama ayak uydurabilmesi ve başarılı olabilmesi için bu kadar önemli olan finansal okuryazarlık düzeylerinin üniversite öğrencilerinde test edilip, bu öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini artırmak için bir öngörü sağlamaktır. Bu amaç doğrultusunda özellikle gelişmekte olan bölgelerden olan TRB1 bölgesi seçilmiş ve bu bölgedeki üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri test edilmiştir.

Bu çalışma da TRB1 bölgesinde yer alan Tunceli Munzur Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Elazığ Fırat Üniversitesi ve Malatya İnönü Üniversitelerindeki 21 Fakülte, 2 Enstitü ve Meslek Yüksek Okulunda eğitim gören 2574 öğrenci üzerinde finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve bu düzeylerin karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Çalışmada öğrencilerin, temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat konularında bilgi düzeyleri ölçülmek istenmiştir. Aynı zamanda demografik özellikler ile finansal okuryazarlık arasında anlamlı ilişki araştırılmıştır.

Finansal okuryazarlık üzerine yapılan bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde; finansal okuryazarlık, finansal bilgi ve finansal okuryazarlıkla ilgili kavramların tanımlarına yer verilmektedir. Türkiye ve Dünyada finansal okuryazarlık kavramı, finansal okuryazarlık ile ilgili faktörler, finansal okuryazarlığın eğitimle ilişkisi ve finansal eğitimin faydaları, önemi, bireysel etkileri ve finansal okuryazarlığın ihtiyaç olduğu alanlar gibi konulara değinilmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; finansal okuryazarlık alanında üniversiteler üzerinde yapılan çalışmalar ve literatür taramasına yer verilmiştir.

Üçüncü bölümde ise TRB1 Bölgesi üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılmasına yönelik yapılan bu araştırmanın yöntemi, amacı, evreni, örnekleme, veri toplama yöntemi ve araştırma hipotezleri yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde araştırma sonuçları, bulguları ve değerlendirmeler de mevcuttur. Bu araştırma sonucunda TRB 1 Bölgesi Kamu Üniversitelerinin Finansal Okuryazarlık düzeyleri belirlenmiş olacak ve bu üniversitelerin finansal okuryazarlık düzeyleri karşılaştırılarak aradaki farklılıklar bulunacaktır. Aynı zamanda, yine TRB 1 bölgesinde bulunan bu üniversitelerde okuyan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri genel olarak belirlenen hipotezlerle test edilecektir.

Çalışmamızın bu alanda yapılan araştırmalara destek olması ve finans literatürüne, finansa eğitimine katkı sunması umut edilmektedir.

1.1. Finansal Okuryazarlık Kavramı

Finansal okuryazarlık, günümüzde finans alanındaki kişiler ve akademisyenlerin sıklıkla gündeminde yer alan bir konu haline gelmiştir. Finansal okuryazarlık alanında yapılan araştırmaların amacı bireylerin bilgi seviyelerinin ne durumda olduğunu tespit etmek ve finans ile ilgili konularda gerekli altyapının oluşturulup bireylerin finansal konularda şahsi olarak kararlar verebilmelerini sağlamaktır. Böylelikle bireylerin birikimleri, tasarrufları bilinçli yatırımlar haline gelecek ve yatırımlar yaygınlaşarak toplumda ekonomik refah düzeyi yükselecektir (Bekerci ve ark., 2018). 2008 yılında yaşanan küresel ekonomik kriz sonrasında, kendinden sıklıkla söz ettirmeye başlayan finansal okuryazarlık kavramı, toplumun hızla gelişmesi sebebiyle ortaya çıkan finansal tehlikelerden dolayı bireyler için oldukça önem taşır hale gelmiş, kriz sonrası oldukça borçlu hale gelen ve yeterli kabul edilemeyecek emeklilik planları olan bireylerin karşılaştığı ekonomik ve sosyal problemlerden dolayı küresel olarak finansal okuryazarlığa önem daha da artmıştır (Temizel ve Sönmez, 2014).

Günümüzde ülkeler toplumun her kesiminden bireylerin finansal olarak bilinçlenmelerinin önemi konusuna vurgu yapmak için finansal okuryazar olunmasını sıklıkla gündeme getirmektedirler. Bu kazanımın sağlanabilmesi halinde durmaksızın ilerleyen teknolojinin de sayesinde veriler daha kolay bir şekilde ülkelerin ekonomilerine, yerel yaşam standartlarına ve politikalarına temas edebilecek şekilde küresel ortamda yayılabilir. Bireylerin yaşamlarını sorunsuz bir şekilde devam ettirebilmeleri için her konuda bilgili olmaları gerekmektedir (Güler ve Veysikarani, 2019).

Bankaların kredi kartları arasında kıyaslama yapabilmekten ödeme seçenekleri arasından alternatifler bulabilmeye, tasarrufların ne düzeyde yapılıp bu tasarrufların nasıl yatırımlara dönüştürülebileceğine kadar bir takım ekonomik ve finansal kararları bilinçli olarak verebilmek amacıyla finansal okuryazarlık ihtiyacının önemi artmaktadır (Lusardi, 2008'den akt., Alkaya ve Yağlı, 2015).

Geçtiğimiz 20 yıl içerisinde yapılmış olan araştırmalara göz atıldığında; finansal okuryazarlık kavramı ile ilgili yapılan tanımlamaların; (Barmakı ve Şener, 2017)

- Finansal konular ile ilgili bilgiye,
- Finansal konular hakkında bağlantı kurabilme becerisine,
- Bireysel ekonomiyi kontrol edebilme becerisine,
- Finansal konularda bilinçli kararlar alabilme yeteneğine,

- İleriki dönemlerde finansal gereksinim duyulabilecek durumlar için öngörü yeteneğine,
- yönelik konuları kapsayacak biçimde kavramsallaştığı sonucuna ulaşılmaktadır.

1.1.1. Finansal bilgi

Finansal bilgi kavramı finansal okuryazarlık konusunun önemli kavramlarından biridir. Bir bilgi türü olan finansal bilgi incelendiğinde bu bilgi türünün kazanılması için bazı alt yapı çalışmalarının olması gerektiği görülür. Finansal kesim ile yakından ilgili olmak, ekonomi bültenlerini takip etmek bu alt yapı çalışmalarına örnek olarak verilebilir. Gerekli alt yapı sağlandıktan sonra mantıklı finansal davranışlarda bulunulabilir (OECD, 2017'den akt., Güney ve Tanyıldızı, 2018). Bu bilgi türü kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan ilki mikro ekonomik finansal bilgidir, diğeri ise makroekonomik finansal bilgidir. Mikro ekonomik finansal bilgi; bir ülke sınırları içerisinde ticaret yapsın ya da yapmasın toplumdaki bireyler ve bütün işletmelerin finansal gidişatını etkileyen veya ileriki zamanlarda etkileyebilecek olan durumların öngörülerek, bu durumlar hakkında araştırma yapılarak şekiller, tablolar gibi yollarla veri aktarımına olanak tanıyan bir döngüyü ifade eder. Makroekonomik finansal bilgi ise ülke ekonomisinin tümüne yönelik ithalat-ihracat açıkları, yıllık ekonomi planları vb. kalemlerin ifade edildiği bilgi türüdür (Özdemir, 2011'den akt., Alkaya ve Yağlı, 2015). Finansal bilgi, işletmeler açısından hem kendi iç işleri bakımından işletmelere fayda sağlamakta hem de işletmeler ile etkileşim halinde olan veya olmak isteyen kişi ve kurumlara fayda sağlamaktadır (Küçükkocaoğlu ve Küçüksözen, 2005).

1.1.2. Finansal okuryazarlıkla ilgili kavramlar

Finansal okuryazarlık ilgili temel kavramları incelediğimizde; bu kavramlar genel olarak vatandaşların gündelik hayatında sıklıkla karşılaştığı ve sürekli olarak dillendirdiği kavramlar olmuştur. Bu kavramlar genellikle vatandaşlar tarafından çok kullanılan ancak az bilinen kavramlardır. Bu kavramların çoğu genellikle iktisadi anlamda çok farklı anlamlarda olan ancak gerçek hayatta farklı anlamlarda kullanılan kavramlardır. Bu farklılık istatistik, matematik ve teknik konulardan oluşmaktadır.

Finansal okuryazarlıkla ilgili kavramlardan bazıları aşağıda sıralanmıştır;

- Gelir,
- Yatırım araçları ve yatırım,
- Ekonomi idaresi,
- Borçlanma,
- Birikim yapmadır.

Finansal okuryazarlık; matematiksel, yasal, bilgi ve vergi okuryazarlığı ile ilgilidir. Matematiksel okuryazarlık; matematiksel problemleri çözmede temel düzeyde sayısal işlem yeteneği kullanımını kapsar (Tomaskova ve ark., 2011'den akt., Çiftçi ve Yücel, 2018). Lusardi (2012) matematiksel ve finansal okuryazarlık arasında ilişki olduğundan söz eder, nedeni ise finansal kararlar verilirken daha çok matematiksel verilerden faydalanılmasıdır (Sönmez, 2019). Yasal okuryazarlık; sahip olunan hakları, gerekli sorumlulukları, uyulması gereken hukuksal kuralları ve faydalanılması gereken ayrıcalıkları kapsar. Bilgi okuryazarlığı; bir konu üzerinde araştırma becerisine sahip olma, hesaplamalar yapabilme ve gerekli bilgiyi kullanabilmeyi kapsar (Tomaskova ve ark., 2011'den akt., Çiftçi ve Yücel, 2018). Vergi okuryazarlığı; bir bireyin veya işletmenin kazancının ne şekilde vergiye tabii tutulduğu, vergi beyannamesinin nasıl verildiği, verginin nasıl meydana geldiği konularını kapsamaktadır (Teyyare ve ark., 2018). Bu okuryazarlık türlerinin geliştirilmesi bireylerin sosyal, ekonomik ve yasal bilgilerinin artması anlamına gelmektedir (Tomaskova ve ark., 2011'den akt., Çiftçi ve Yücel, 2018).

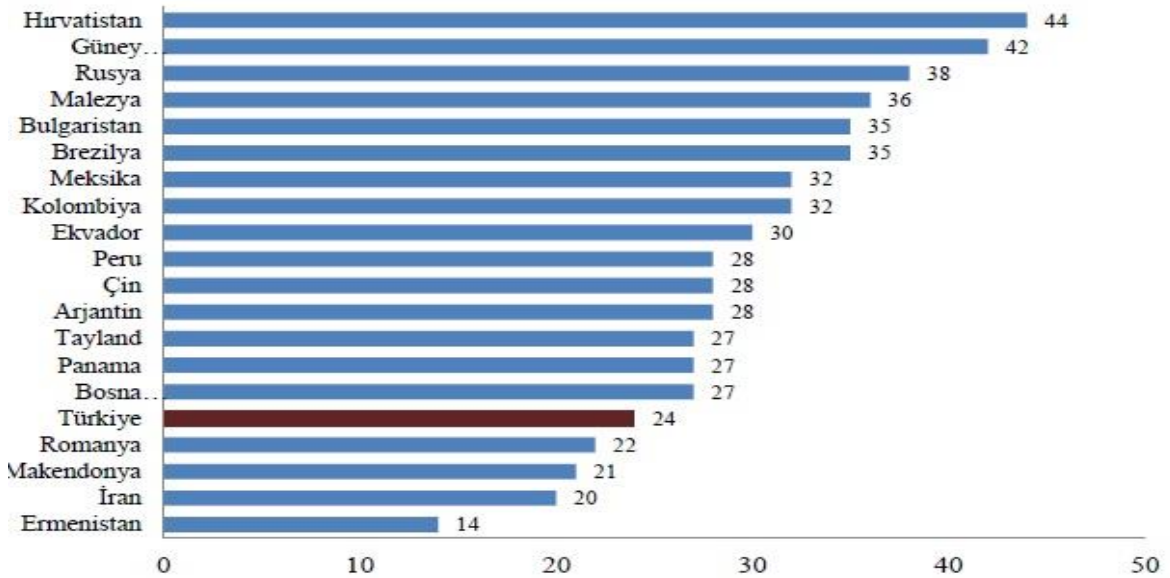
1.1.3. Türkiye’de ve dünyada finansal okuryazarlık kavramı

Finansal okuryazarlık alanında yapılmış olan çalışmaların en büyük sebeplerinden biri bireylerin finansal okuryazarlık alanındaki seviyelerinin tespiti ve eksikliklerinin belirlenmesidir. Bu eksikliğin ülkemizde internet dolandırıcılığı, günlük hayatta bazı suçların işlenmesi gibi durumların meydana gelmesinde önemli bir rol oynadığı bilinmektedir. Günümüzde bankaların kredi avantajlarından fayda sunabileceğini taahhüt eden arabuluculardan fatura dolandırıcılığına, internet ortamından bankaların adına çekiliş biletleri satmaktan piramit usulü satışa kadar pek çok suçla karşılaşmak mümkündür. Birikimlerini yatırımlara dönüştürmek isteyen ancak yeterli araştırma yapmadan dâhil olunan çiftlik bank örneği ülkemizde yakın zamanda yaşanan dolandırıcılığa örnek olarak gösterilebilir (Özgür, 2018'den akt., Ayrancı ve Dirican, 2019). Finansal okuryazarlık

kavramının önemi yalnızca insanlarla sınırlı değil ülkelerin ekonomileriyle de ilgilidir. Yapılan tasarruflar sonucu elde edilen büyük sermaye ile sermaye piyasalarında yatırımlar yapılır. Ülkemizin sermaye piyasasının beklenen seviyeye gelebilmesini sağlayabilmek amacıyla yatırımcı tabanın desteklenmesi gerekmektedir. Bu sebepten dolayı sermaye piyasalarına dikkat çekilmeli ve yatırım yapacak kişilere gerekli bilgilendirmeler yaparak finansal piyasalara katılımları sağlanmalıdır. Yatırımcıların finansal piyasalara dâhil olmasının talebini finansal okuryazarlık sağlarken, arzını finansal ulaşım sağlamaktadır (Fettahoğlu, 2015).

Kredi derecelendirme kuruluşu olan Standart&Poor's Küresel Finansal Okuryazarlık Araştırması isminde küresel çapta bir yayın yapmıştır. Bu yayın kişilerin finansal okuryazarlık düzeylerini tespit etmek için yapılmış olan az sayıdaki araştırmalardan biridir. Bu araştırmada kişilere temel düzeyde matematik soruları, faiz türlerinden bazıları ve birkaç ekonomi terimi sorulmuştur. Soruları cevaplayan kişiler arasından minimum 3 adet soruya doğru yanıt veren kişilerin finansal okuryazar olduğu kabul edilmiştir. Aşağıdaki tabloda Dünya Bankası'na göre yüksek ve orta gelir düzeyine sahip ülkelerin 2015 yılındaki finansal okuryazarlık seviyeleri belirtilmiştir (S&P, 2015'den akt., Barış ve Şahin, 2017).

Tablo 1.1. Yüksek-Orta Gelir Düzeyine Sahip Ülkelerin 2015 Yılı Finansal Okuryazarlık Seviyeleri

Kaynak: S&P Financial Literacy Around The World, 2015

1.1.4. Finansal okuryazarlıkla ilgili faktörler

Bu konu başlığında finansal okuryazarlıkla ilgili faktörler araştırılmış olup bunlar; sosyal ve demografik özellikler, aile geçmişi, zenginlik ve servettir. Bu konular aşağıdaki başlıklarda incelenmiştir.

1.1.4.1. Sosyal ve demografik özellikler

Beres ve Huzdik (2012) tarafından yapılmış olan çalışmada eğitim düzeyleri yüksek olan kişilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin eğitim düzeyleri düşük olan kişilere göre daha iyi durumda olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Lyons ve ark., (2007) yaptıkları çalışma sonucunda İspanyol kişilerin yani Latinlerin beyaz tenli insanlara göre daha az finansal okuryazarlıklarının olduğunu belirtmişlerdir. Monticone (2011) yüksek lisans tezinde bir araştırma yapmış ve bu çalışmada bireylerin eğitim düzeylerinin yüksek olması neticesinde finansal alanda daha bilgili ve etkin olduklarını vurgulamıştır.

1.1.4.2. Aile geçmişi

Lusardi ve ark., (2010) finansal okuryazarlık kavramının aile geçmişiyle şekillendiğini belirtmişlerdir. Yapılan çalışmaya göre, annenin aldığı eğitim seviyesinin ve ailenin üyelerinin ileriki dönemlerde sahip olabileceği miras durumuna göre finansal okuryazarlık düzeylerinde farklılıklar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

1.1.4.3. Zenginlik ve servet

Delavande ve ark., (2008) bireylerin, sahip olunan finansal bilgi düzeyi ile bu bireylerin zenginlik düzeyleri arasında bir ilişki öngören ve bireysel yatırımın bir uzantısı olarak tasvir edilen teoriyi ileri sürmüşlerdir. Bu teoriye göre finansal okuryazar olarak ifade edilebilecek bireyler yaptıkları ve yapmayı planladıkları yatırımların getirisinin beklenenin üzerinde seyredeceği düşünülmektedir. Bu bireyler yalnızca nispeten daha az çabayla daha çok kazanç elde etmekten ziyade aynı zamanda maliyetten ve zamandan da tasarruf ederek yatırımlarını şekillendirebilecektir (Demir ve Öztürk, 2015).

1.2. Finansal Okuryazarlık ve Finansal Eğitim İlişkisi

Finansal okuryazarlık; finansal-ekonomik konularda yeterli bilginin edinilmesi ve bu bilginin bireyler tarafından kullanılarak tüketim aşamasında bilinçli hareket edebilmesi hususunda en büyük etkidir. Finansal bilgi, kişilerin finansal-ekonomik yönden bakış açısını faydalı şekilde değiştirmeyi amaçlayan kuruluşlar tarafından eğitimler verilerek öğretilir (Holden ve ark., 2009). Bu alanda verilecek eğitimin amacı bireylerin finansal olarak faydalanabileceği hizmetlerden haberdar olabilmelerini sağlamak ve finans araçları kullanma konusunda bilinçlendirilerek kendi bütçelerini idare edebilme kabiliyetini kazanmalarını sağlamaktır (Mason ve Wilson, 2000'den akt., Barmakı ve Şener, 2017). Ekonominin hızla gelişmesinden dolayı piyasalardaki ürün ve hizmetlerin çeşitleri sürekli olarak çoğalmakta ve böylelikle tüketicilere seçim yapabilmeleri için birçok alternatif sunulmaktadır. Alternatiflerin artması tüketicilere ürün ve hizmet bolluğundan dolayı seçim rahatlığı sunuyor olsa da bu seçim yelpazesinin risk getirilerinin olduğunu da söyleyebiliriz. Seçim bolluğundan dolayı ortaya çıkan bu riskin aza indirilebilmesi için tüketiciler finansal piyasalar hakkında yorumlar yapabilmeli, kar ve zararı hesaplayabilmelidir. Kısaca birey finansal okuryazar olmalıdır (Demir ve Öztürk, 2015). Bireylerin toplumsallaşma sürecinde elde ettikleri edinimler gelecekteki hayatlarını şekillendirecektir ve bu durum finansal bilgi konusunda da geçerliliğini sürdürmektedir. Toplumsallaşma sürecinde bireyler finansal olarak birçok karar vermek zorunda kalmaktadır. Bu zorunlulukların üstesinden gelebilmek finansal eğitimle daha kolay hale gelmektedir (Cihangir ve Gemici, 2017). Finansal eğitimler sonrasında bireyler finansal okuryazarlık düzeyine ulaşır ve kendi ekonomisini yöneterek kişisel refahını sağlayabilir. Kişisel refahını sağlayan bireyler daha sonra piyasalara dâhil olarak toplumsal refaha ulaşmada da fayda sağlayabilir (Öztürk, 2014). Finansal eğitim ile finansal okuryazarlık konuları incelendiğinde bu iki konunun birbiri ile bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır. Bireyin finansal okuryazar olabilmesi için mutlaka finansal okuryazarlık konusunda eğitim görmesi gerekmektedir. Finansal eğitim ile ilgili araştırma yapıldığında literatürde ulaşılan cevap finansal okuryazarlığın bir finansal eğitim süreci sonrası kazanıldığına yöneliktir. Böylelikle finansal okuryazarlık konusunda tedbirlerini alan üniversitelerin öğrencilerinin eğitim süreçlerinde daha bilinçli davranışlar sergileyebilecekleri, öğrencilik süreci sonrasında karşılaştıkları iş fırsatlarını daha iyi değerlendirebilecekleri, bu süreçte başarılı olabilecekleri düşünülebilir. Kişisel faydaların yanı sıra bu eğitimi alan bireylerin

oluşturacakları toplumlar daha aydın, daha nitelikli kişilerden oluşacağı için finansal okuryazarlığın toplumsal olarak da önemli bir konu olduğu sonucuna varılır (Avcı ve ark., 2017).

Finansal eğitim konusunda başarılı olabilmek ve finansal davranışlarının nasıl ve ne şekilde gerçekleştiğini anlamak için bireylerin finansal okuryazarlık seviyelerinin ne durumda olduğunun tespitinin yapılması gereklidir. Finansal eğitimin, finansal okuryazarlık konusunda verim sağlayabilmesi için kişilere bazı nitelikler kazandırılmalıdır. Bunlar; (Bayraktaroğlu ve Bilge, 2018)

- Matematiksel verileri okuyup anlama,
- Bankaların kredi kartlarını aktif olarak kullanma,
- Bilişim teknolojilerine hakim olabilme,
- Sayısal bilgileri ve direktifleri çözümleme yapabilme ve uygulayabilme,
- Bir tüketici olarak ne tür haklara sahip olduğunu ve üzerine düşen sorumlulukların neler olduğunu bilme,
- Finansal olarak karşılaşılabilecek sorunlar için plan yapabilme ve bu planların kar ve zararlarını önceden fark edebilmektir.

1.2.1. Finansal davranış

Finansal okuryazarlığın çevrelerce yapılmış birçok tanımlaması mevcuttur. Ekonomik alt yapısı dikkate alınırsa özellikle ekonomik işbirliği ve kalkınma örgütünün tanımlaması önem arz etmektedir. Bu hususta 3 nokta üzerinde durulmuştur. Bunlardan ilki tüketicinin içerisinde bulunduğu/bulunacağı finansal dünyayı kavrayabilmesi noktasında bilgilendirilmesini içerir. Bir diğer nokta bahsedilen tüketicilerin mevcut varlıkları ile ilgili karar alma süreçlerinde risk ve alternatifleri kavrayıp seçim yapabilme yetisi kazandırması üzerine kurulmuştur. Son olarak bu yetilerle birlikte vermiş olduğu kararlarla kendi refah düzeyi üzerinde belirleyici bir söz hakkına sahip olması anlamını taşımaktadır (Lusardi, 2006).

Bireyler geliştirebilecekleri bu yetilerle birlikte finansal okuryazarlık alanında kendi finans durumlarını belirleyebilecektir. Özellikle ekonomik refah noktasında finansal bilinç ve bilinçsiz olma durumu çok etkili görülmektedir. Bilinçsizlik durumunda fark edilen davranış genel olarak kriz anlarında kararsızlık ve finansal geleceğe dair belirsizlik şeklinde kendini gösterebilmektedir. Bu denli önemli olan finansal okuryazar olup olmama

kavramlarının tanımlanabilmesi adına ölçme faaliyetleri önem kazanmaktadır (Çetintaş ve Er, 2018).

Xiao (2006) ise kavramı farklı bir boyutta ele almış ve mevcut davranışın sonucuna göre bir tanımlama getirmek istemiştir. Para kavramı kullanılarak yapılan tanımlamada harcamaya yönelik planlamalar yapmak, bu hususta bir bütçe meydana getirmek ve bu bütçe uyarınca hareket ederek harcamaları revize etmek şeklinde kavramsallaştırılmıştır. Yine farklı bir tanımlamada ise finansal anlamda geliştirilen veya geliştirilebilecek olan davranışlar üç genel başlıkla birbirinden ayrılmıştır. Bu başlıklardan ilki ekonomik anlam teşkil eden varlıkların elde tutulması anlamını içeren tasarruf ve varlıkların geleceğe yönelik planlamasını içeren yatırım, ikincisi eldeki maddi varlıkların yönetimini içeren nakit yönetimi, üçüncüsü ise kredi yönetimi olarak belirlenmiş ve sınıflara ayrılmıştır (Dew ve Xiao, 2011'den akt., Düger ve Ünal, 2015).

Farklı birçok tanımlama yapılmış olsa da hepsinin üzerinde durduğu temel nokta finansal okuryazarlık durumunun gereklerinden biri olarak görülen ekonomik plan kavramıdır. Plan ile kastedilen gelir-gider dengesinin kurulmasıdır. Bu dengenin kurulması yalnızca hazırlanabilecek bir bütçeden ziyade gerekli harcamaların belirlenmesi, bu harcamaları içeren alım faaliyetine konu olan metanın çeşitli alanlarda kaydolan fiyatlarının tespiti ve bu hususta harcama yapılması anlamına gelmektedir. Finansal okuryazar olarak tanımlanabilecek bireylerin kriz durumlarını ekarte edebilmesi adına ihtiyatlı olması beklenen bir davranıştır. Ayrıca gelecek adına sahip olmak istediği refah seviyesini belirleme noktasında söz sahibi olmak, içerisinde bulunduğu zaman diliminde kendi ve ailesi adına gerekli gördüğü faaliyetleri gerçekleştirmesine imkân sağlayacak maddi varlıklara sahip olmak amacıyla yatırım yapmak da finansal okuryazar olarak tanımlanan bireylerden beklenmektedir. Daha sonra, sahip olunan bu varlıklar girişimcilik faaliyetlerine yönelim ile sonuçlanabilecek ve bunun devamında da ülke ekonomisine faydalı bir birey görünümü ortaya çıkacaktır. Yani yalnızca istenen davranışların gerçekleştirilmesi değil aynı zamanda istenmeyen davranışlardan uzaklaşmak da finansal okuryazarlık ile mümkün olabilecektir (Barış ve Şahin, 2017).

1.2.2. Finansal okuryazarlık eğitiminin faydaları

Yatırımcıların ülke ekonomileri açısından ne derece önemli olduğu düşünülürse piyasa araştırması yapılmadan mantıksız şekilde yapılan yatırımların ya da henüz yatırım

olarak değerdendirilmeyen birikimlerin ÷lke ekonomisi ve piyasaları açısından önemli bir kayıp olduğu sylenabilir. Bu kayıplar neticesinde finansal eğitimin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Yapılan alışmalar sonucunda finansal eğitim almış olan kişilerin;

- Tasarruf yapmak,
- İleri görüşlü düşünerek emeklilik yatırımları yapmak,
- Mantıklı borçlanmalar yapmak,
- Finansal planlar yaparken daha gerçekçi düşünmek,
- Finansal yönden özgüvenli olmak,
- Piyasalarda aktif bir şekilde bulunmak ve piyasalar hakkında bilgili olmak,
- Satın alacağı ürün ve hizmetleri doğru seçmek,
- Bir tüketicisi olarak sahip olduğun hakların neler olduğunu bilmek,
- Daha fazla kazanç elde etmek,

şeklinde davranışları finansal eğitim almamış olan bireylere göre daha yaygın gör÷lmektedir (Capuano ve Ramsay, 2011). Toplumunu tasarruf eğilimine yönlendiren ve finansal olarak aydınlatan finansal okuryazarlık kavramı günümüzde küresel çapta gündeme gelmiş durumdadır ve bu sayede finansal okuryazarlık konusunu dikkate alan ÷lkelerin ekonomilerinin iyi yönde seyrettiği bilinmektedir. Finansal okuryazarlık konusunda ilerleme sağlamak için verilen finansal eğitimlerden önce bireylerin finansal bilgi seviyeleri tespit edilmeli ve neticesinde eğitimlere başlanmalıdır. Böylelikle verilen eğitimin geri dönüşleri daha verimli olacaktır. Bu nedenle farklı bölgelerde ve farklı kesimlerde ekonomi alanında çalışan kişiler, üniversitelerde çalışanlar ve eğitim gören öğrenciler üzerinde araştırmalar yapılması yoluna gidilmiştir (Er ve etintaş, 2018). Finansal okuryazarlığı olan kişiler;

- Bireylerin ekonomik davranışlarını yönlendiren etkenlere hakimdir,
- Piyasalardaki dengeyi ölçerek ürün ve hizmetler arasındaki rekabeti gözetebilir, ürünün imalatçısı ile tüketicisi arasındaki bağı yorumlayabilir ve fiyatlar hakkında tahminlerde bulunabilir,
- Yöntemlerin kazanç ve kayıplarını ölçerek sağlanan hizmetleri ve faydaları tespit edip değerdendirebilir,
- Devlet kurumları ve özel kuruluşların işleyişlerine hakimdir,

- Finansal piyasalardaki işletmelerin rollerinin neler olduğunu tahmin edebilir,
- Devlet politikalarının kazanç ve kayıplarını inceleyerek yorumlayabilir.

Finansal okuryazarlık, sürekli olarak değişen ve gelişen dünyanın işleyişinin nasıl olduğunu görebilmemizi sağlamakta, kişileri finansal alanda mantıksal çerçeveye dâhil etmekte, girişimciliğe yöneltmekte ve ülkelerin finansal alandaki politikalarını öğrenebilmemize yardımcı olmaktadır (Gerek ve Kurt, 2011).

Finansal eğitim ve finansal okuryazarlık kavramları birbirinden bağımsız düşünülemeyen iki kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Finans eğitimi olmadan finansal olaylara ilişkin analiz ya da yorumlama yapmak oldukça zordur. Bu yüzden finansal okuryazarlığın temelinde finansal ve ekonomik alanda eğitimin öneminin büyük olduğu bir gerçektir. Finansal eğitim ve başarı arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğunu söyleyebiliriz. Pozitif yönde olan bu ilişki ise doğrusal bir yapıya sahiptir. Eğitim kurumları ya da finans eğitimi veren diğer (kurs, seminer vb.) ortamlarda finansla ilgili eğitim alan bireylerin kararlarında başarı elde edebilmeleri ve böylelikle finansal davranışlarında farklılığa gidebilmeleri beklenen bir durumdur. Finansal okuryazarlık konusuna hakim olan birey parasal yönden ve bilgi yönünden yeterli kabul edilebilir. Bu açıdan maddi yönde kazanç sağlamak ve bilgili olmak arasında bir bağlantı olduğundan bahsedilebilir. Ancak finans alanında okuryazar olma ve eğitilmiş olma arasında kabul görmüş sistemli bir ilişkinin varlığından söz edilemez. Çünkü maddi olarak oldukça varlıklı her bireyinde karşılaştığı finansal sorunları çözmek, rasyonel kararlar alabilmek için finans eğitimine ihtiyacı olmaktadır. Bu nedenle günümüzde birçok gelişmiş ülke başta olmak üzere ülkemizde de finansal eğitimler oldukça artmıştır. Ekonomi içerisinde etkin bir rol üstlenen gençlerin bu konulardaki eksikliklerini gidermek ve dinamik bir yapıyla ekonominin içinde bilinçli bireyler olarak yer almalarını sağlamak eğitimcilerin temel hedefleri içerisinde yer almalıdır (Karyağdı, 2018).

1.3. Finansal okuryazarlığın önemi

1900lü yılların sonu ve 2000li yılların başında dünya ekonomisinde meydana gelen çalkalanmalar yalnızca ekonomik alanı değil bununla birlikte ülkelerin siyasi politikalarında da bir değişim ve dönüşümü beraberinde getirmiş ve küreselleşme faktörünün de devreye girmesiyle bir kültür dönüşümü olarak kendisini göstermiştir.

Özellikle Bretton-Woods sisteminin yıkılması piyasaların küresel bir mahiyete bürünmesine yol açmış ve bununla birlikte rekabet de küresel anlamda varlık göstermeye başlamıştır. Bu sayede uluslarca sahip olunan sermaye küresel bir yayılım ve dolaşım alanı bulmuştur (Tuncay ve Yılmaz, 2012).

Finansal bilgi dinamik bir alana işaret etmektedir ve bu nedenle kümülatif bir şekilde işlenmesi gereken bir bilgi olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü dönemsel özelliklerden etkilenen finansal bilgi bireylerce güncellenmediği sürece verecekleri kararların verimliliği düşecektir. Güncellenen finansal bilgi yetisi ise yine finansal anlamda başarıyı artıracaktır. Buna göre finansal başarı maddi varlıklara dair gelir gider dengesinin sağlanması ve bu varlıklar ile yapılan işlemler sonucunda zarar edebilme ihtimalinin minimum düzeyde tutulmasına işaret etmektedir. Finansal anlamda sahip olunan bilgi düzeyi arttıkça kullanılan ve kullanılabilecek olan finansal araçlar ve bu araçların nitelikleri noktasında bilgi düzeyi artacaktır. Elde edilen bu bilgiler de bireylerin ihtiyacına uygun olarak belirleyebileceği finansal aracın tespiti noktasında önem arz etmektedir (Çam ve ark., 2018).

Finansal araçların doğru ve çağın gereklerine uygun olarak tanımlanabilmesi yalnızca içerisinde bulunulan zaman diliminde yapılabilecek tasarruf üzerinde değil aynı zamanda gelecekte yapılması planlanan yatırımların da planlanabilmesi adına önemli görülmektedir (Yazıcı, 2019).

Finansal okuryazarlık yalnızca mikro anlamda bireysel bir tasarruf ve yatırım isteğinin ötesinde daha büyük toplumsal kurumların sahip olduğu niteliklerden etkilenen ve bu kurumları etkileyen bir kavramdır. Sosyal kurumlardan kasıt toplumun ekonomik, demografik, siyasi yapısını meydana getiren makro nitelik gösteren kurumlardır. Mikro anlamda içerisinde bulunulan ekonomik durum, alış ve veriş dengesi, geleceğe dair beklenti ve öngörülen problemler finansal okuryazarlığa atfedilen değeri belirlemektedir. Makro anlamda ise çağın sosyal yapısı, piyasaların ekonomik durumu, kanun koyucunun güttüğü politikalar finansal okuryazar olma durumunu etkileyebilmektedir (Bayram, 2014).

Finansal okuryazar olma durumu yalnızca ekonomik alanda kendisini göstermez. Ekonomik olarak sahip olunması istenen durumların ve beklentilerin gerçekleşmesine ek olarak olması istenmeyen ve kaçınılan durumların da ortaya çıkmadan engellenmesi noktasında önem arz etmektedir. Çünkü bahsedilen istenmeyen durumlar yalnızca ekonomik alanı değil beraberinde diğer alanları da etkileyebilmektedir. Örnek vermek gerekirse iflası gerçekleşmiş bir bireyin ailevi problemler çekmesi gösterilebilir. İşte

finansal okuryazarlık ekonomik alanda istenmeyen durumların ortadan kaldırılması vasıtasıyla toplumun diğer alanlarında da bir düzelme yaratacak ve bu alanlarda meydana gelebilecek hasarları önleyecektir (Durmuşkaya ve Kavas, 2018).

Finansal okuryazar olarak tanımlanabilecek bireyler yalnızca bireysel gelir-gider dengesini kurmaktan ve mevcut araçları doğru bir şekilde kullanmaktan ziyade yapmış oldukları faaliyetlerle birlikte piyasada da bir hareketlenme meydana getirebilecek ve inovasyon geliştirebileceklerdir. Ancak bunlar finansal anlamda iyi ve doğru bilgilendirilmiş bireyler ile mümkün olabilecektir. Tüketici grubunu oluşturan bireylerin eğitilmesi, istenmeyen durumlara karşı bir bariyer görevi görecek ve ekonomik alanın yanı sıra bu alanın yansımalarına maruz kalan alanlarda yaşanabilecek problemleri önleyebilecektir (Bernanke, 2011'den akt., Altan ve Biçer, 2017). Üstelik finansal okuryazarlık yalnızca toplumun çeşitli alanları arasındaki bağlantıdan ziyade alanları kendi içerisinde de etkileyebilmektedir. Finansal okuryazar olma durumunu etkileyen finansal bilgi bireysel beklentilerin gerçekleşmesiyle bir refah ortamı yaratacak, bu ortam piyasalarda bir gelişme meydana getirecek ve bu sayede bütün ekonomi pozitif anlamda bir gelişim gösterecektir (TCMB, 2011'den akt., Altan ve Biçer, 2017).

Finansal okuryazarlık anlamında sahip olunması gereken bilgidен yoksun gruplar üzerinde yapılan bir çalışmaya göre çeşitli gruplarda anlamlı farklılıklar göze çarpmaktadır. Amerika'da yürütölen bu çalışmada kadınların, eğitim düzeyi nispeten düşük bireylerin oluşturdukları grupların ve çeşitli etnik farklılıkların bu bilgiye sahip olunması noktasında bir farklılık meydana getirdiğı söylenebilmektedir. Ayrıca istenmeyen durumlarla karşılaşabilme ile finansal bilgisizlik arasında da anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Lusardi, 2008'den akt., Altan ve Biçer, 2017).

1.3.1. Finansal okuryazarlığın bireysel etkileri

Dünyada yaşanan hızlı gelişme ve değişimler neticesinde finansal özgürlüğü baskı altına giren kişiler açısından finansal okuryazarlık ediniminin kazanılması oldukça önemli hale gelmiştir. Sürekli olarak büyüyüp farklılıklar gösteren piyasalar ve alternatifleri, günbegün artan ürünler arasında mantıklı seçimlerde bulunmaya çalışan kişiler için veya yaşamları boyunca yaptıkları birikimlerini riske atmaktan çekinen kişiler için bu alanda kendilerini geliştirmek oldukça gereklidir. Böylelikle kişiler planladıkları yatırımları sağlıklı şekilde gerçekleştirerek kazançlar elde edebilirler. Finansal faaliyetlerde bulunan

kişilerin sistemlerden kendilerine aktarılan riskler hakkında bilinçli hareket etmeleri gereklidir. Bunların yanı sıra kişisel ekonomilerini idare edebilmeleri zorunluluk haline gelmiştir. Bu çerçeveden incelendiğinde toplumdaki tüm bireylerin finansal okuryazar olmasının gerekliliği açık bir şekilde görülmektedir (Temizel, 2010'dan akt., Çiftçi ve Yücel, 2018).

1.3.2. Finansal okuryazarlığın ihtiyaç olduğu alanlar

Finansal okuryazarlık; ekonomik alan başta olmak üzere çeşitli alanlarda etkisini göstermektedir. Bu alanlar dışında bunların alt disiplinleri de finansal okuryazarlıktan faydalanmaktadır. Geleceğe yönelik istenmeyen durumlarla karşılaşılmasının önüne geçilebilmesi için gerekli görülen risk yönetimi ile sürecin etkililik düzeyinin ölçülmesi (Elmacı ve ark., 2013), suç teşkil eden eylemler gerçekleştirdiği iddiasıyla mahkemede yargılanan bireylere yönelik yolsuzluk vb. iddialarının aslının araştırılması adına bilirkişi raporlarının oluşturulması (Çabuk ve Yücel, 2012), geleceğe yönelik planlamaları içeren yatırım tavsiyeleri ve bu tavsiyeler noktasında bireylere yönelik bilgilendirme faaliyetleri (Sevim ve Temizel, 2009'dan akt., Karahan ve Kayalı, 2015), bireylerin sahip olduğu ve bu doğrultuda harekete geçmeyi planladığı finansal eylemlere kadir olan bilgi düzeylerinin yeterliliği ve güvenilirliğinin ölçülmesi (Acar ve Öztürk, 2015), tüketicinin alışveriş sürecinde ürün seçimi yaparken karar vermesine sebep olan çıktıların önem derecesinin belirlenmesi ile fiyattan ziyade kaliteye yönelik seçimin öncelenmesi (Kayabaşı ve ark., 2016) gibi alanlarda finansal okuryazarlık bilgisi gerekli görülmektedir. Bunlara ek olarak "finansal tablo hilelerinin tahmin edilmesinde" (Fidan ve Subaşı, 2014), " finansal tabloların okunması ve yorumlanmasında" (Ataman ve Özden, 2019), "tüketicilerin kredi kartını bilinçli kullanımının sağlanmasında" (Düger ve Ünal., 2015), " finansal gönenç hali ile finansal davranış arasındaki ilişkinin belirlenmesinde" finansal bilgi gerekli görülmüştür (Boz, 2019).

2. FİNANSAL OKURYAZARLIK ALANINDA ÜNİVERSİTELER ÜZERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR VE LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde finansal okuryazarlık oranının tespitine yönelik 20 üniversitede yapılan çalışmalar ve elde edilen verilere yer verilmiştir. Yapılan çalışmalarda örneklem grupları tesadüfi olarak seçilmiş, anket uygulanarak veriler elde edilmiştir. Araştırmalarda finansal okuryazarlık düzeyinin tespitinin yanı sıra finansal okuryazarlık ve demografik özellikler arasında da anlamlı ilişkiler aranmıştır. Yapılan bu çalışmalar ve sonuçları aşağıdaki gibidir.

2.1. Hacettepe Üniversitesi

Barmakı ve Şener (2017)'in Hacettepe üniversitesinde yapmış oldukları çalışmanın amacı üniversitede eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini tespit etmek ve sosyal-ekonomik yönden karşılaştırarak değişkenlerde anlamlılık ilişkisi aramaktır.

Yapılan çalışmada örneklem Hacettepe Üniversitesinin Sıhhiye ve Beytepe kampüslerinde eğitim gören 500 lisans öğrencisinden meydana gelmektedir. Veri toplama aracı olarak anket yöntemi tercih edilmiştir. Öğrencilere uygulanan anketin sorularından her doğru yanıt 1 puan her yanlış yanıt ise 0 puan olarak kabul edilmiştir. Araştırma yapılan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyini ölçmek için 29 soru sorulmuştur. Bu soruların konuları temel para bilgisi, gelir konusundaki kavramlara ilişkin bilgiler, para idaresine ilişkin bilgi, tasarruf ve yatırıma ilişkin bilgi, harcama ve borçlanmaya ilişkin bilgi ile ilgilidir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin anket sorularına verdikleri cevaplar incelendiğinde %53,6 oranında ankete doğru cevap verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin en fazla yanlış cevapladığı soruların bulunduğu kategori tasarruf ve yatırıma ilişkin bilgilerin olduğu kategoridir. En fazla doğru cevapladığı kategori ise temel para bilgisi olarak belirlenmiştir. Cinsiyete göre temel para bilgisi sonuçları analiz edilmiş ve değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Erkek öğrencilerin temel para bilgisi ile ilgili sorulara kadınlardan daha fazla doğru yanıt verdiği görülmüştür. Gelir konusundaki kavramlara ilişkin bilgiler kategorisindeki sorulara doğru cevap veren erkeklerin sayısı kadınlardan fazla görülmüş ve değişkenler arasındaki ilişki anlamlı bulunmuştur. Harcama ve borçlanmaya ilişkin bilgi kategorisine verilen cevaplara göre

kadınlar erkeklerden daha fazla doğru cevap vermiştir ancak değişkenler arasında anlamlı bir ilişki gözlenememiş ve fark önemsiz görülmüştür. Öğrencilerin öğrenim gördükleri alan sorulmuş ve verilen cevaplara göre; temel para bilgisi, tasarruf ve yatırıma ilişkin bilgi, harcama ve borçlanmaya ilişkin bilgi konularında anlamlı bir ilişki görülmüştür. Diğer kategoriler ile aralarında herhangi bir ilişki gözlemlenmemiştir. Buna göre temel para bilgisi alt kategorisinde yer alan sorulara verilen cevaplar neticesinde Beşeri Bilimler ve Sanat alanında öğrenim gören öğrencilerin diğer alanlarda öğrenim gören öğrencilerden daha fazla soruya yanlış cevap verdiği gözlenmiştir.

2.2. Gümüşhane Üniversitesi

Çam ve Barut (2015) Gümüşhane üniversitesinde çeşitli finansal becerileri ölçmek amacıyla mevcut dönemde öğrenim görmekte olan öğrencilerden ulaşılabilen 400 ön lisans öğrencisi üzerinde anket yöntemi kullanarak veri toplanmıştır. Toplanan bu veriler analiz edilerek belirlenen örneklem grubunun finansal okuryazarlık düzeyleri ölçülemeye çalışılmıştır. Tesadüfi örneklem yoluyla belirlenen grupta anket formlarından 9 tanesinde fark edilen eksikler nedeniyle analize dâhil edilmemiştir.

Sonuçlar çoklu regresyon yöntemiyle analiz edilmiş olup 3 model oluşturulmuştur. Modellerde farklı değişkenler karşılaştırılmış ve anlamlı bir sonuç elde edilmeye çalışılmıştır.

Katılımcıların büyük çoğunluğunu %71,8 oranla kadınlar oluşturmaktadır. Yaş ortalaması ise genellikle 19-22 arasında seyretmektedir. Katılımcıların %60,2'lik kısmı 300 TL ve altı gelire sahiptir. Ayrıca aylık 2000 TL ve altı harcama yapan öğrenciler %56,4'lük kısmı oluşturmaktadır. Öğrencilere yöneltilen “parayı yönetmede başarılı olduğunuzu düşünüyor musunuz?” sorusuna yalnızca %22,9'luk kısım başarılıyım cevabını vermiştir.

Öğrencilerin finansal okuryazarlık alanında sahip olduğu bilgi ve becerilerin temel düzeyde ölçülmesi maksadıyla örneklem grubuna sorular yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen cevaplar neticesinde öğrencilerin temel finans bilgisinin yüksek seviyelerde seyrettiği görülmüştür. Bu grupta özellikle faiz bilgisi, paranın dönemsel değerleri vb. başlıklar mevcuttur.

Öğrencilere kredi temelinde sorulan sorular neticesinde elde edilen veriler göre ortalamalar son derece düşüktür. Bu nedenle öğrencilerin banka ürünleri, krediler hakkında bilgi sahibi olmadığı yorumu yapılabilir.

Öğrencilere yöneltilen kredi kartı kullanım amacıyla ilgili sorulara verilen cevaplara göre öğrenciler genellikle geç ödeme imkânı sunduğu için kredi kartı kullanmaktadır. Kampanya özelliklerinden dolayı kredi kartı kullanan öğrenciler ise en düşük ortalamaya sahiptir.

Temel finans bilgisini ölçmeye yönelik sorulan sorulara başarılı yanıtlar alınmış olmasına karşın bu bilgi düzeyinin parayı yönetme becerisi üzerinde etkili olmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca enflasyon hakkında bilgi düzeyinin artması ve kredi kartının prestij sağladığının düşünülmesi parayı harcama ve yönetme konusunda negatif yönlü bir etkiye sebep olmaktadır. Genel anlamda örneklem grubunun finansal okuryazar tanımlaması kapsamına girmeyeceği görüşü hâkimdir.

2.3. Anadolu Üniversitesi Porsuk Meslek Yüksekokulu

Bayram (2014)'ın Eskişehir Anadolu Üniversitesi Porsuk Meslek Yüksekokulunda yapmış olduğu araştırmanın amacı ise araştırma örnekleminin finansal okuryazarlık seviyesini tespit etmektir. Öğrencilerin finansal bilgileri konusunda kendilerine güvendikleri görülmüş ve bu durumun ne düzeyde olduğunun tespitinin yapılarak gerekli olan eğitim desteğinin sağlanması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Anadolu Üniversitesinde eğitim alan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Porsuk Meslek Yüksekokulunda eğitim alan 600 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak anket uygulaması yapılmıştır.

Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin ölçülmesi amacıyla sorulara verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin ekonomik durumlarını yönetme konusunda orta düzeyde başarılı oldukları (%57,3) sonucuna varılmış ve sahip oldukları bu yeterliliğin sebebinin ailelerinden aldıkları eğitim olduğunu (%86,2) öne sürmüşlerdir. Öğrencilere finansal kayıtları saklama süreleri sorulmuş ve öğrenciler çoğunlukla (%45) belli bir süre sakladıktan sonra attıklarını belirtmişlerdir. Verilen cevaplara gerekli analiz testleri yapılmış ve sonucunda öğrencilerin maddi kaynaklarını yönetme konusundaki becerilerini elde ettiği kaynaklar ile ailelerinin eğitim düzeyi arasında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu finansal yardım almak için herhangi bir

merciine başvurmadığını belirtmiştir. Bunun sebebinin ise bireysel olarak başa çıkabilecekleri düşüncesi olduğunu belirtmişlerdir (%69,7). Ekonomi haberlerini takip etme konusunda İİBF ve MYO öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık vardır ve İİBF öğrencilerinin daha fazla takip ettiği sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin finansal kavramlarla ilgili sahip oldukları bilgi düzeyi ölçülmek istenmiştir. Kavramlar arasında var olan farklılık sebebiyle öğrencilerin en fazla bildiğini belirttiği kavram “son ödeme tarihi” kavramıdır. Öğrencilerin sahip olduğu kavram dağarcığı ile fakülteleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak İİBF öğrencilerinin MYO öğrencilerine kıyasla finansal okuryazarlık konusunda daha fazla bilgi sahibi olduğu kanısına varılmıştır

2.4. Celal Bayar Üniversitesi Ahmetli Meslek Yüksekokulu

Celal Bayar Üniversitesi Ahmetli Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 336 öğrenci tesadüfî örneklem yoluyla belirlenmiş olup kendilerinin finansal okuryazar olup olmadığına dair idrakleri ve bu idrak etme eyleminin finansal anlamda davranışları nasıl etkileyeceğinin analizine yönelik bir çalışma planlanmıştır. Anket çalışması yapılan bölümler; bankacılık ve sigortacılık, büro yönetimi ve yönetici asistanlığı, muhasebe ve vergi uygulamaları, insan kaynakları bölümleridir. Ayrıca demografik özellikler belirlenmiş ve bu özellikler ile finansal okuryazar olup olmama durumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Öğrencilere yöneltilen sorularda temel anlamda finansal araçlar hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları ölçülmeye çalışılmıştır. Burada en fazla %7,2 ile kredi kartı kullanımı hakkında bilgi sahibi olduğu görülmüştür. Öğrencilere sahip oldukları finansal ürünler sorulduğunda ise öğrencilerin %58’i kredi kartı cevabını vermiştir. Buna ek olarak sorulan sorulara göre de öğrencilerin genel olarak sahip oldukları finansal ürün hakkında bilgi sahibi oldukları sonucuna varılmıştır.

Öğrencilerin finansal ürün seçim sürecindeki tercihleri ve bilgi aldığı kaynaklar incelenmek istenmiştir. Öğrencilerin vermiş olduğu cevaplara göre %2,5’lik bir kısım finansal ürünlerini seçerken bankadan aldıkları bilgilerin karar vermelerinde etkili olduğunu belirtmiştir. Bunun yanı sıra %1,2’lik bir kısım banka şubesinden aldığı bilginin yanı sıra uzman tavsiyesinin karar vermesinde etkili olduğunu beyan etmiştir.

Öğrencilere sahip oldukları gelirlerin giderleri karşılayıp karşılamadığı sorulmuştur. Öğrencilerin %26'sı karşılamadığını beyan etmiştir. Öğrencilere bu durumda ne yaptıkları sorulmuştur. Alınan cevaplara göre öğrencilerin %11,2'si harcamalarını kısıtığını belirtmiştir (Coşkun, 2016).

2.5. Kara Harp Okulu

Kara Harp Okulu İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören 390 öğrenci ile belirlenen örneklem grubuna yönelik sürdürülen çalışma ile bu grubun finansal okuryazarlık düzeyleri hakkında bilgi sahibi olmak ve öğrencilerin bu konudaki algılarının belirlenmesi ve artırılması amaçlanmıştır. Sorular 3 bölümde temellendirilmiştir.

Örneklem grubunun birinci bölümde verdikleri cevaplar analiz edilmiştir. Elde edilen verilere göre anketi cevaplayan öğrencilerin %51 oranla erkek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların %99,2'si 18-30 yaş grubu aralığında olduğunu belirtmiştir. Öğrenciler genel olarak lisans öğrencisi olduklarını beyan etmişlerdir (%99,2). Ankete katılım gösteren öğrenciler öğrenim gördükleri bölüm %42,8'lik oranla kamu yönetimi bölümüdür. Ayrıca öğrenciler genel olarak birinci sınıfta öğrenim görmektedir (%44,1). Öğrencilerin not ortalamalarının çoğunlukla 2,01-3,00 arasında olduğu görülmüştür. Aylık hane gelirlerinin 2000-4000 arasında olduğunu belirten öğrenciler %51,8'lik bir orana sahiptir. Öğrenciler hane gelirlerinin kaynağının maaş-ücret olduğunu belirtmiştir (%93,6). Sahip oldukları maddi kaynakları en çok eğitim giderleri için harcadıklarını belirten öğrencilerin sayısı azımsanmayacak çoğunluktadır.

Elde edilen verilere göre ki kare testi yapılmış ve sonuçlar analiz edilmiştir. Buna göre temel faiz bilgisi ile öğrencilerin öğrenim gördüğü bölüm arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Sorulara en fazla yanlış cevap veren öğrencilerin ekonomi-finance bölümünde okudukları gözlenmiştir. Temel faiz oranı ve hisse senedi tahvil bilgisi ve harcama araçları ile ilgili sorulara verilen cevaplara göre cinsiyet değişkeniyle aralarında anlamlı bir ilişki bulunamasa da öğrencilerin öğrenim gördüğü bölüm ile aralarında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Öğrencilerin verdiği cevaplara göre paranın zaman değeri ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki aranmıştır. Analiz sonucuna göre zayıf da olsa bu iki değişken arasında bir ilişkiden söz edilebilir. Ayrıca kredi kartı kullanımıyla öğrencilerin öğrenim gördüğü bölüm arasında zayıf da olsa bir ilişki saptanmıştır. Beşli likert ölçeğinin kullanıldığı tablo incelendiği zaman öğrencilerin çoğunlukla faturalarını zamanında ödediği ve sahip olduğu maddi kaynaklardan fazlasını

harcamaktan kaçındığı sonucuna varılmıştır. Aylık hane geliri sorusuna verilen cevaplar ile kredi kartından nakit çekme işlemine verilen cevaplar arasında ki-kare testi yapılarak anlamlı bir farklılık bulunmaya çalışılmıştır. Buna göre bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişkiden söz edilemeyeceği görülmüştür.

Tüm bu cevaplar analiz edildiğinde ise genel olarak finansal okuryazar oldukları konusunda bir kanıya varılmıştır (Danışman ve ark., 2016).

2.6. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi öğrencileri ile yapılan çalışmada İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde öğrenimine devam eden öğrencilerden meydana getirilen örneklem grubunun finansal okuryazarlık düzeyleri hakkında bilgi sahibi olunmak istenmiş ve bu veriler ile demografik çıktılar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı saptanmaya çalışılmıştır. Anket yöntemi ile veri toplanmak istenmiş ve bu anket formları örnekleme oluşturan 448 öğrenciye uygulanmıştır. Demografik özellikler kapsamında yapılmak istenen analiz için cinsiyet, öğrenimin hangi aşamada olduğu, akademik başarısı, gelir-gider bilgisi şeklinde sorular yöneltilmiştir. Bunlar ile karşılaştırılması için temel finans bilgisi ölçülmek istenmiş ve bu hususta sorular düzenlenmiştir.

Anketi dolduran öğrencilerin çoğunluğunu kadın öğrenciler oluşturmaktadır (%66,55). Birinci sınıfta öğrenim gören öğrenciler %33,09 oranla en fazla katılım sağlayan öğrencilerken; en az %15,64 oranla dördüncü sınıf öğrencileridir. Birinci ve ikinci öğretim öğrencilerinin katılım düzeyleri birbirlerine yakın seyrederse de ikinci öğretim öğrencileri %54,55 oranla daha fazla katılım göstermiştir. Not ortalaması genel olarak 2.01-3.00 arasındadır (%65,93). Öğrencilerin anne ve babasının daha çok orta öğretim düzeyinde eğitimini tamamladığı görülmektedir. Hane gelir düzeyi ise genel olarak 1.000-2.000 arasında seyretmektedir.

Temel enflasyon bilgisine sahip olduğu sonucuna varılan bireylerin demografik özellikleriyle bu veriler arasında ilişki olup olmadığı saptanmak istenmiştir. Buna göre öğrencilerin cinsiyet, öğrenim şekli ve hane gelirleri ile temel enflasyon bilgisi arasındaki ilişkinin analiz edilmesiyle beraber bu ilişki dahilinde bir analiz yapılmıştır (Ergün ve ark., 2014).

2.7. Gaziantep Üniversitesi

Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık durumlarının test edilmesi amacıyla anket çalışması uygulanmıştır. Gaziantep Üniversitesi'nde çeşitli fakültelerden tesadüfi örneklem yoluyla belirlenen öğrencilerden meydana getirilen örneklem 480 öğrenciden oluşturulmuştur. Kota örnekleme yöntemi uygulandığı için her fakülteden 40 kişi gruba dâhil edilmiştir. Finansal bilgi düzeylerinin ölçülebilmesi adına anket formuna eklenen soruların yanı sıra demografik özelliklerin de ölçülmesi amacıyla bir bölüm anket formunda yer almıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %47,5'i bayan %52,5'i erkeklerden oluşmaktadır. Katılımı sağlanan örneklem grubu 21-24 yaş arasında seyretmektedir. 12 fakülteden 40 öğrenciye toplamda 480 öğrenciye bu anket yapılmıştır. 12 fakülte ise “Diş Hekimliği, Mühendislik, Mimarlık, Eğitim, Güzel Sanatlar, Tıp, İlahiyat, İletişim, İktisadi ve İdari Bilimler, Fen-Edebiyat ve Sağlık Bilimleri” fakülteleridir. Uygulama yapılan öğrencilerin %26'sı 1. sınıf, %28,3'ü 2. sınıf, %21,5'i 3. sınıf ve %21,5 i 4. sınıf öğrencisi olduğu görülmüştür.

Uygulanan bu araştırmanın bulgularına göre Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin %48 oranında düşük olduğu sonucuna varılmıştır. Uygulama öğrencilerinin ankette en başarılı oldukları bölümün bireysel bankacılık bölümü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Başarı oranının en düşük olduğu bölüm ise yatırım ile ilgili bölüm olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin demografik özellikleri ve okuryazarlık seviyeleri arasında farklılık bulunduğu, erkek öğrencilerin finansal bilgilerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılmış olan bu araştırmadan elde edilen sonucun literatürdeki diğer araştırmalarla orantılı olduğu görülmüştür (Kılıç ve ark., 2015).

2.8. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Finansal okuryazarlık bilgisi, bu bilgiye yönelik algıların ölçülmesi ve bu bilgi ile demografik etkenler arasındaki ilişkinin saptanabilmesi adına Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinde iktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin çeşitli bölümlerinde öğrenim gören 185 öğrenciden meydana getirilmiş örneklem grubu üzerinde anket yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır. Anket formunda demografik özellikleri belirlemeye yönelik soruların yanı sıra finansal değişim ve gelişimleri kontrol ettikleri finansal kaynakları saptamak ve mevcut durumları dâhilinde gerçekleştirme eğiliminde bulundukları davranışları incelemek

amacına hizmet eden sorular bulunmaktadır. Çalışma sonunda örneklem grubunun finansal okuryazar olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuca ulaşmak finansal davranış konusunda %78,4; finansal tutum konusunda %66,5 oranında elde edilen verilerle mümkün olmuştur.

Bireylerin finansal açıdan bilinçlendirilmesi ve finansal davranışları bilgi odaklı kararlarla şekillenmesini sağlamak maksadıyla finansal okuryazarlık konusunda eğitimlerin verilebileceği, verilecek finansal eğitim neticesinde ekonomik ve finansal fırsatlara ulaşılabilir bilineceği düşünülmüştür (Alkaya ve Yağlı, 2015).

2.9. Bitlis Eren Üniversitesi

Bitlis Eren Üniversitesi'nde öğrenim gören ön lisans öğrencilerinin finansal okuryazar olup olmama durumunun analizi, bu duruma aldıkları akademik bilgilerin katkısı ve bu bilgiyle gerçekleştirecekleri tutum ve davranışların incelenmesi amacıyla anket metni oluşturulmuş ve bu üniversitenin çeşitli ön lisans programlarına uygulanmıştır.

Öğrencilerin demografik özelliklerinin belirlenmesi için sorulan sorular neticesinde bazı veriler elde edilmiştir. Buna göre katılım sağlayan öğrencilerin büyük çoğunluğu 113 kişi ile kadın öğrencilerden oluşmaktadır (%55,9). Öğrenciler %55 oranla 21-25 yaş arasında olduğunu beyan etmiştir. Barınma yeri ile ilgili sorulan soruya verilen cevaplardan elde edilen verilere göre öğrencilerin %52,5'i öğrenci yurdunda kaldığını beyan etmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu sözel bölümde okuduğunu belirtmiştir. Bu da %53,5'lik bir yüzdeye tekabül etmektedir. Öğrenciler ailelerinin geçim kaynağını maaş- ücret olarak belirtmiştir (%68,8). Ailelerin aylık geliri ise genel olarak 1500 ve altı seçeneğinde seyretmektedir.

Öğrencilerin finansal ve ekonomik konulara ilgi duyup duymadıkları ölçülmek istenmiştir. Buna göre ilgi duyduğunu söyleyen öğrenci sayısı 107 (%53), duymadığını belirten öğrenci sayısı ise 95 (%47) olarak ölçülmüştür. İlgi duymadığını belirten öğrenciler finansal konuların karmaşık olduğu gerekçesiyle ilgilenmediklerini belirtmiştir. Bu durumda üniversitede yeterli bir finansal eğitiminin verilmediği sonucuna varılabilir.

Öğrencilere finansal ve ekonomik bilgileri nereden edindikleri sorulmuş ve verilen cevaplara göre en fazla yüzdeye sahip seçenek internet (%36) olmuştur. Ancak finansal bilgileri takip etme sıklığı sorulunca öğrenciler %38,1 oranla haftada birkaç kez takip ettiğini belirtmiştir. Bu seçeneği takip eden seçenek ise %27,7 ile takip etmiyorum

seçeneğidir. Öğrencilerin finansal konuları takip etme yüzdeleri oldukça düşük oranlardadır.

Öğrencilere finansla ilgili eğitim alıp almadıkları sorulmuş ve 160 kişi (%79,2) eğitim almadığını beyan etmiştir. Yine de finansal herhangi bir konuda yardıma ihtiyaç duyduklarında danışa ihtiyacı duyduklarını belirtmişlerdir (%39,6).

Öğrencilere kredi kartı kullanıp kullanmadıkları sorulmuş ve verilen cevaplara göre öğrencilerden 107'si hayır cevabını vermiştir (%53). Kullananlar ise %47'lik bir orana sahiptir. Kullanmayanlar gerekçe olarak ailelerin durumlarını ve harcama miktarlarını göstermiştir.

Öğrencilerin aylık harcama miktarı sorulmuş ve çoğunluk %37,6'lık oranla 250-500 TL arasında harcama yaptığını belirtmiştir. Onu takip eden oran ise %29,7 ile 0-250 TL arasındadır.

Ayrıca ihtiyaç duyduğunda finansal konularda destek aldığını belirten öğrencilerin cevapları ile finansal konularda ailesinden destek aldığını belirten öğrencilerin cevapları arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. Finansal alanda başarılı olan öğrencilerin genellikle sayısal alanda öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Ayrıca finansal alanda eğitim alan öğrencilerin finansal gelişmeleri daha fazla takip ettiği gözlemlenmiştir (Karyağdı, 2018).

2.10. Anadolu Üniversitesi (2010)

Anadolu Üniversitesi'nde yapılan çalışmada öğrencilerin sahip olması beklenen finansal yeterlilikler belirlenmiş ve bu hususta bir ölçek geliştirme amacına hizmet eden anket çalışması yürütülmüştür. Bu çalışma üniversitenin 3 farklı fakültesi temelinde şekillendirilmiş ve örneklem 355 öğrenciden meydana getirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu (%46,8) Eğitim Fakültesi öğrencileridir. Eğitim Fakültesi'ni %40'lık oranla İktisadi ve İdari Bilimler öğrencileri takip etmektedir. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin büyük çoğunluğu 187 öğrenciyle erkeklerdir (%52,7). Ayrıca öğrencilerin %88,7' si herhangi bir işte çalışmadığını beyan etmiştir. Çalışan öğrenciler ise yalnızca grubun %11,3'ünü oluşturmaktadır. Öğrencilerin %71'i ekonomi dersi almazken, %25,5'i aldığını belirtmiştir. Yine de öğrencilerin %42'si finans bilgisini geliştirmek adına bu alanda ders almak istemediğini belirtmiştir (Gerek ve Kurt, 2011).

2.11. Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği

Araştırmanın amacı üniversitelerde farklı alanlarda öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyeleri ölçülerek öğrenim gördüğü alanla aralarında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamaktır. Araştırmaya katılan bireylerin verdiği cevaplar analiz edilirken finansal okuryazarlık seviyelerine göre üç ayrı gruba ayrılmıştır. Bu gruplar öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerine göre düşük, orta ve yüksek olmak üzere sınıflandırılmıştır. Bu gruplar sınıflandırılırken finansal konularla ilgili sorular sorularak doğru cevap verme oranlarına göre belirlenmiştir. Daha sonra değişkenler ve her bir gruptan elde edilen veriler karşılaştırılarak anlamlı bir ilişki olup olmadığı analiz edilmiştir.

Bu çalışmada demografik özellikleri belirlemek adına sorulan sorular ile finansal okuryazarlık beraber ele alınmış ve aralarında bir ilgi kurulmak istenmiştir. Demografik etkenlerden özellikle cinsiyet başlığı ele alınmış ve bu hususta analiz yapılmaya çalışılmıştır. Buna ek olarak akademik anlamda öğretim görülen alan da karşılaştırmada kullanılan bir çıktı olarak anket formunda yer almıştır. Bu sebeple oluşturulan anket formu 5 farklı devlet üniversitesinde öğrenim gören 824 öğrenciye uygulanmıştır. Bu örneklem grubu çeşitli illerden meydana getirilmiştir. Bu iller İstanbul, Eskişehir ve Bursa olarak belirlenmiştir.

Örnekleme oluşturan öğrencilerin büyük çoğunluğunu kız öğrenciler oluşturmaktadır (%54,5). Ayrıca öğrencilerin %59,6'sı sayısal, %40,4' ü sözel alanda öğrenim gördüğünü beyan etmiştir.

Finansal anlamda mevcut bilgisi nispeten az olan ve bilgi düzeyi düşük olan öğrencilerin %54,5'i kız öğrencilerden oluşmaktadır. Orta seviyede finansal okuryazar olan öğrenci grubuna göre kızlar 152 kişi ile grubun çoğunluğunu oluşturmaktadır (%61,3). Yüksek seviyede finansal okuryazar olan öğrencilerin bulunduğu grupta ise erkeklerin çoğunlukta olduğu gözlemlenmiştir (%52,5).

Diğer bir değişken olarak öğrencilerin öğrenim gördüğü alanlar belirlenmiştir. Sözel alanda öğrenim gören öğrenciler yüksek seviyede finansal okuryazarlığa sahip olan öğrencilerin bulunduğu grupta %56,3'lük bir yüzdeye sahiptir. Sayısal alanda öğrenim gören öğrenciler ise yüksek okuryazarlığa sahip olan öğrencilerin bulunduğu grupta %43,7'lik bir yüzdeye sahiptir.

Cinsiyet ve finansal okuryazarlık temelinde şekillenen çalışmada bu iki çıktı arasında bir ilişki olup olmadığını saptamaya çalışmıştır. Bu hususta bu iki veri arasında anlamlı bir ilişkiden söz edilebileceği kanısına varılmıştır.

Öğrencilere paraya ilişkin bazı ifadeler sorulmuş ve elde edilen sonuçlar öğrenim alanıyla karşılaştırılmıştır. Ancak bu değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Öğrencilere finansal ürün seçimi yaparken etkilendikleri kaynaklar sorulmuş ve buna göre elde edilen sonuçlarla öğrenim alanları karşılaştırılmıştır. Buna göre sayısal ve sözel alanda öğrenim gören öğrencilerin aynı kaynaklardan bilgi aldığı görülmüştür (Er ve ark., 2014).

2.12. Uşak Üniversitesi

Uşak Üniversitesinde öğrenim gören 521 öğrencinin meydana getirdiği örneklem üzerinde yapılan çalışma ile bu grupta yer alan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri ve bu düzeye almış oldukları akademik öğrenimin etkisini araştırılmıştır. Çeşitli fakülte ve yüksekokullardan seçilen öğrenciler tesadüfi örneklem yoluyla belirlenmiş ve bu öğrenciler üzerinde anket çalışması uygulanarak veriler toplanmıştır. Finans alanında yetkin olmalarını sağlayabilecek derslerin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerindeki etkisi incelenmek istenmiş ve verilerin analizinde de bunun üzerinde durulmuştur.

Veri toplama yöntemi olarak anket seçilmiş ve sorular ona göre belirlenmiştir. Buna göre; öğrencilere yöneltilen demografik soruların yanı sıra temel finansal bilgi düzeyini, bireysel bankacılık ve kredi kartlarıyla ilgili bilgi düzeyini; vergi; finansal yatırımlar; matematik ve faiz hesaplamalarını ve öğrencilerin finansal eğitime ihtiyaç duyup duymadığını ölçmek amacıyla sorular yöneltilmiştir.

Finansal alanda ders alan öğrencilerin kredi kartı, kredi kullanımı ve bireysel bankacılık konusunda doğru cevap verme yüzdesi daha fazladır. Buradan hareketle finansal okuryazarlık konusunda öğrencilere yetkinlik sağlayabileceği düşünülen dersleri almış olan öğrencilerin okuryazarlık oranları daha yüksek seviyelerde seyretmiştir denmektedir. Anlamlı bulunmayan ilişki ise İİBF ve MYO öğrencilerinin finansal eğitime duydukları ihtiyaç ile finansal okuryazarlık düzeyi arasında yapılan analiz sonucu bulunmuştur. Buna göre finansal eğitim alan öğrenciler finansal eğitime ihtiyaç duyduklarını daha fazla belirtmiştir (Özen ve Kaya, 2015).

2.13. Sakarya Üniversitesi

Sakarya Üniversitesinde 2015-2016 yılı itibariyle İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümü öğrencilerinden ulaşılabilen 326 öğrencinin katılımıyla oluşturulan örneklem grubuna yöneltilen anket formu ile çeşitli değişkenler ve bu değişkenlerin finansal okuryazarlık üzerindeki etkilerine dair bir çalışma yapılması planlanmıştır. Bahsedilen değişkenler demografik etkenler başta olmak üzere mevcut akademik basamak, maddi durum gibi ölçülmesi planlanan başlıklardan meydana gelmektedir.

Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan kadın ve erkekler arasında büyük bir fark olmamakla beraber %55,2 oranla erkeklerin katılım sağladığı görülmüştür. Katılımcıların %65,5'i 20-22 yaş aralığındadır. Ayrıca katılımcıların %35'i 400-699TL. arasında gelire sahip olduğunu belirtmiştir. Örneklem grubunun finansal bilgi düzeyi ile cinsiyet faktörü arasında bir ilişki olup olmadığı saptanmak istenmiştir. Bu hususta elde edilen verilere göre anlamlı bir ilişki saptanmış ve bu alanda erkek öğrencilerin daha yetkin olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuca göre cinsiyet faktörü finansal okuryazarlık alanında anlamlı bir farklılık ortaya çıkartmaktadır.

Katılımcıların demografik özellikleri göz önüne alındığında yaş faktörünün finansal bilgi düzeyi üzerinde etkisinin olduğu görülmektedir. Özellikle 23-25 yaş aralığında yer alan örneklem grubunun finansal anlamda daha fazla bilgiye sahip olduğu görülmüştür (Tuna ve Ulu, 2016).

2.14. Mevlana Üniversitesi

Mevlana Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılan ve geçerli bir ölçek geliştirilmesi planlanan çalışmada örneklem grubunun finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesine dair bir faaliyet yürütülmüştür.

Örneklem olarak Mevlana Üniversitesi'nde bulunan çeşitli fakülte ve meslek yüksekokullarında öğrenim gören 407 öğrenci belirlenmiştir.

Ölçeğe göre 21 soru hazırlanmıştır. İlk 7 soru öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorulmuştur. 7. sorudan itibaren öğrencilerin finansal bilgi ve davranış düzeyi ölçülmeye çalışılmış ve bu doğrultuda sorular sorulmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük kısmını 248 öğrenci ile kadınlar oluşturmaktadır. (%60,93). Araştırma çeşitli fakültelerde uygulanmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmektedir (%38,33). Araştırmaya katılan öğrencilerin %36,36'sı üniversitedeki ikinci yılı olduğunu belirtmiştir.

Elde edilen verilere göre anket formunda yer alan maddeler analiz edilmiş ve her bir madde ile anketin genelinin pozitif, anlamlı bir ilişki içerisinde olduğu sonucuna varılmıştır.

Güvenlik analizleri dâhilinde anket formundan elde edilen veriler analiz edildiği zaman geliştirilen ölçeğin tutarlı olduğu ve güvenilir sonuçlar sunduğu sonucuna varılmıştır (Sarigül, 2015).

2.15. Dumlupınar Üniversitesi

Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı Meslek Yüksekokulu bünyesinde öğrenim gören ön lisans öğrencileri üzerinde yapılması planlanan çalışmanın örneklemini 125 öğrenciden meydana gelmiştir. Özellikle finansal okuryazarlık bilgisi ile kredi kartı kullanma arasındaki ilişki saptanmak istenmiştir.

Örneklemini meydana getiren grup yaygın olarak erkek öğrencilerden meydana gelmiştir (%71,2). Ayrıca öğrencilerin %71,2'lik kısmı ikinci sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrenciler genel olarak 20 yaş ve altındadır (%55,2).

Finansal anlamda dünyada ve ülkemizde meydana gelen gelişmelerle ilgili bilgi edindiği kaynakların internet olduğunu söyleyen öğrenciler çoğunluktadır ve %54,4'lük bir yüzdeye sahiptir. Öğrencilerin hane gelirlerinin sorulduğu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde %32,8'lik bir kısmın 1000 TL ve altı gelire sahip olduğu görülmüştür. Öğrenciler kredi kartlarının kendilerine ait olduğunu belirtmiştir (%69,6).

Elde edilen veriler ışığında finansal okuryazarlık bilgisini rasyonel bir şekilde bilinçli olarak hayata geçiren öğrencilerin ekonomik anlamda daha başarılı bir süreç geçirebilecekleri sonucuna varılmıştır (Söylemez, 2015).

2.16. Süleyman Demirel Üniversitesi

Kocabıyık ve Teker (2018)'in yapmış oldukları çalışmada örneklem olarak Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencilerini belirlemiştir. Anket yoluyla öğrencilerin

finansal okuryazarlık seviyelerini tespit etmek amaçlı yapılan bu çalışmada toplamda 708 kişiye anket uygulaması yapılmıştır.

Anket uygulaması tesadüfi örneklem yolu ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Uygulamaya katılan öğrencilerin %47,6'sı erkek öğrencilerden, %52,4'ü ise kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Cinsiyet dağılımı olarak neredeyse eşit bir dağılım olduğundan söz edilebilmektedir. Örneklemi oluşturan öğrencilerin eğitim aldıkları alanlar ise Güzel Sanatlar, Eğitim Bilimleri, Fen Bilimleri, Sağlık Bilimleri ve Sosyal Bilimlerdir. Elde edilen bulgulara göre 382 öğrencinin internet bankacılığı kullandığı, 229 öğrencinin ise kullanmadığı tespit edilmiştir. Ankette öğrencilere yöneltilen sorular ise temel düzeyde ekonomi ve finans bilgisi, bankacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat, matematiksel faiz hesaplamaları konularından meydana gelmektedir. Öğrencilerin bu konular arasında başarı düzeylerinin en yüksek olduğu konular Bireysel bankacılık, Emeklilik ve Sigortacılık konularıdır.

Araştırmanın hipotezleri cinsiyete göre farklılıklar ve eğitim alanına göre finansal okuryazarlığın tespiti üzerine belirlenmiştir. Bulgulara göre anket uygulamasıyla öğrencilere sorulan 28 sorudan 19'unda cinsiyete göre farklılık olduğuna ulaşılmıştır. Bu farklılık gösteren 19 sorudan ise sadece emeklilik ve sigortacılık bölümünde bulunan “Türkiye’deki emeklilik yaşı herkes için 65’tir” sorusu haricindeki diğer tüm sorularda erkek öğrencilerin başarı oranlarının kadın öğrencilerinkine göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere göre Sosyal Bilimlerde eğitim gören öğrenciler genel olarak finansal anlamda diğer alanlarda eğitim gören öğrencilere göre daha başarılıdır.

Araştırma sonuçlarına göre toplumun genelinde olduğu gibi üniversite öğrencilerinin de finansal okuryazarlık seviyelerinin yetersiz olduğu tespit edilmiştir. Anketin uygulandığı üniversitede en fazla doğru cevap İİBF öğrencileri tarafından verilmiştir. Literatürde bulunan finansal okuryazarlık araştırmalarının çoğunda olduğu gibi bu çalışmada da erkek öğrencilerin finansal konularda kadın öğrencilerden daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.17. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

Elmas ve Yılmaz (2016) Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümünde eğitim gören 4. sınıf örgün öğretim öğrencileri ve

ikinci öğretim öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespit edilmesi amacıyla bu araştırma yapılmıştır.

Araştırma verileri anket uygulaması ile elde edilmiştir. Anket uygulamasına 80 öğrenci katılım sağlamıştır. Anket yapılacak örneklemin örgün öğretim ve ikinci öğretim olarak iki farklı gruptan meydana gelmesi sebebiyle tabakalı örneklem yolu uygulanmıştır. Uygulanan anketin ilk bölümünde öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin tespiti için sorulmuş 20 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin demografik özelliklerini tespit edebilmek için sorular bulunmaktadır. Araştırmanın anket uygulaması yüz yüze yapılmıştır.

Araştırmada erkek öğrenciler ve kadın öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerindeki anlamlılık düzeyi, kredi kartı kullanan öğrenciler ve kullanmayan öğrencilerin finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasındaki anlamlılık düzeyi ve öğrencilerin öğrenim türlerinin finansal okuryazarlık ile arasındaki anlamlılık düzeyi incelenmiştir.

Yapılan araştırma sonucunda erkek öğrencilerin ve kadın öğrencilerin arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiş, kredi kartı kullanan ve kullanmayan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiş, son olarak örgün öğretim ile ikinci öğretim türlerinde eğitim gören öğrenciler arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmada da öğrencilerin finansal okuryazarlık başarı düzeyi beklentilerin altında çıkmış ve ilgili konuda yapılmış birçok araştırmaya paralel olarak erkek öğrencilerin başarı oranları kadın öğrencilerden daha fazla çıkmıştır.

2.18. Marmara Üniversitesi

Avcı ve ark., (2017)'nin yapmış olduğu çalışmada Marmara Üniversitesinde çeşitli fakültelerde öğrenim gören öğrencilerden anket yolu ile elde edilen veriler analiz edilerek finansal okuryazarlık düzeylerinin davranış ve tutumlarına yansımaları, bu özelliklerin demografik etkenlerle arasında bir ilişki olup olmadığının saptaması amaçlanmıştır. Bu nedenle Marmara Üniversitesinde çeşitli fakültelerde hazırlık aşaması dâhil olmak üzere her öğrenim basamağından seçilen örneklem kümesine 1500 adet anket formu dağıtılmış ancak geçerli anketlerin 1049 adet olduğu görülmüştür. 32 sorunun yer aldığı anket formu demografik özellikleri saptamak amacıyla sorulan soruların yanı sıra temel finans bilgisini ölçmek, finansal araçlar ve bu araçları tahsis eden kurumlar hakkında bilgi sahibi olunarak

geleceğe dair ekonomik planlama becerisini ölçmek amacıyla oluşturulan sorulardan oluşmuştur. Ayrıca derecelendirilmiş ve belirli bir puana karşılık gelen sorular sorularak öğrencilere finansal davranış/tutum puanı atanmıştır.

Anketi cevaplandıran öğrenci grubu genel itibariyle kadınlardan (%58,4) meydana gelse de arada çok büyük bir farklılık yoktur. Öğrenciler çoğunlukla İşletme Fakültesinde öğrenim gördüğünü beyan etmiştir (%41,6). Orantılı bir şekilde sınıflara dağılım gösteren öğrencilerin neredeyse tamamı (%49,3) ailesiyle birlikte yaşamaktadır. Öğrencilerin %45,2'si gelirinin 501-1000 arasında seyrettiğini belirtirken %28,2'si 500 TL den az bir gelirle geçindiğini ifade etmiştir.

Demografik veriler ile finansal bilgi düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını saptamak amacıyla bağımsız değişken t testi uygulanarak analiz yapılmıştır. Buna göre ilk önce cinsiyet değişkeni ele alınmış ve erkekler kadınlara oranla finansal anlamda daha çok bilgi sahibidir sonucuna varılarak bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Aynı şekilde uygulanan analiz ile en düşük finansal bilgi düzeyine sahip öğrencilerin eğitim fakültesinde öğrenim gördüğü sonucuna varılmıştır. Diğer fakülteler arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Finansal bilgi düzeyinin en yüksek dördüncü sınıflarda seyrettiği görülürken aylık geliri 1001-3000 arasında olan öğrencilerin finansal bilgisi en yüksek derecede kalmıştır.

Finansal tutum ölçeğine göre ise yine cinsiyet anlamında anlamlı bir farklılık saptanırken finansal tutumu en yüksek olan grup mühendislik fakültesi öğrencilerinden meydana gelmiştir. Finansal bilgidен farklı olarak finansal tutumu ölçmek maksadıyla yapılan analizlerde dördüncü sınıf öğrencilerinin en düşük puana sahip olduğu belirlenmiştir. Buna karşın en yüksek puan ise hazırlık sınıflarında okuyan öğrencilere aittir. Ailesiyle yaşayan öğrencilerin finansal tutum puanı en düşük grupta yer alırken finansal tutum puanı en yüksek olan öğrenci grubu 501-1000 arası gelire sahip olanlardan oluşmaktadır.

Finansal davranış puanlarına göre yapılmak istenen analiz sonuçlarına göre ise cinsiyet anlamında erkeklerin finansal davranış puanı daha yüksek seviyelerdedir. Bankacılık bölümü öğrencileri daha yüksek finansal davranış puanına sahipken dördüncü sınıf öğrencilerinin puanları burada da yüksek çıkmıştır. Finansal davranış anlamında düşük puana sahip olan öğrencilerin çoğunlukla yurtda kaldığı saptanmıştır.

2.19. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi 2018-2019 öğretim yılı mevcut dönemde öğrenimine devam eden lisans ve ön lisans öğrencilerinden 930'unun meydana getirdiği örneklem grubunda finansal anlamda temel bilgi düzeyinin yani sıra tutum ve davranışlarının da ölçülmesi amaçlanmıştır.

Örneklem grubunun neredeyse tamamı 18-35 yaş aralığındadır. Cinsiyet anlamında katılımcılar arasında çok büyük farklılıklar yoktur ve %55,7'si kadın öğrencilerden meydana gelmektedir. %56,6'sını İktisadi ve İdari Bilimler öğrencilerinin oluşturduğu grup çoğunlukla birinci sınıf öğrencilerinden (%29,8) meydana gelmiştir. %71,1'inin not ortalaması 2,01 ve 3,00 arasındayken %79,8'i 1000 TL den az gelire sahip olduğunu beyan etmiştir.

Analizler neticesinde cinsiyet bağlamında kadın ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin soruları doğru yanıtlama oranlarının en yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Dördüncü sınıf öğrencilerinin puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiş ve yaş ile finansal okuryazarlık bilgisi arasındaki ilişki saptanmaya çalışılmıştır. Yaş arttıkça finansal bilgi artmaktadır sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca not ortalaması ve finansal okuryazarlık bilgisi arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır (Acaravcı ve Bediroğlu, 2019).

2.20. Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Avrasya Üniversitesi

Er, Mutlu ve Şahin (2017)'in Karadeniz Teknik Üniversitesi öğrencilerine yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin kredi kartı kullanımı, burs ve kredi olanaklarından faydalanılması gibi finansal faaliyetleri ile finansal okuryazarlık seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit etmeyi amaçlamışlardır.

Çalışmada öğrencilerin gelir düzeyleri dikkate alınarak hem özel hem de devlet üniversitelerinden konu ile yakınlığı yüksek olan İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve konu ile yakınlığının daha az olduğu düşünülen Mühendislik Fakültesi öğrencileri tesadüfi örneklem yoluyla seçilmiştir. Anket uygulamasına katılan öğrencilerin %73,43'ü Karadeniz Teknik Üniversitesi, %26,57'si ise Avrasya Üniversitesi öğrencileridir. Katılımcıların cinsiyet dağılımı ise %51,5 oranında erkek, %48,5 oranında kadındır.

Katılımcıların %59,9'u iktisadi ve idari bilimler öğrencileridir. Anket uygulamasına katılan öğrencilerin %70,2'sinin not ortalaması 2 ile 2,99 arasındadır.

Araştırma neticesinde elde edilen bulgulara göre öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu, kredi kartı kullanan öğrenciler ve kullanmayan öğrenciler arasında, burs ve kredi yardımı alan ve almayan öğrenciler arasında da anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

3. TRB1 BÖLGESİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASINA YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Çalışmamızın bu bölümünde TRB 1 Bölgesi üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri araştırılmıştır. Araştırmamızın metodolojisi anlatıldıktan sonra Tunceli Munzur Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve Malatya İnönü Üniversitelerinde yapılan çalışmalar analiz edilip karşılaştırılacaktır.

3.1. Araştırmanın Metodolojisi

3.1.1. Araştırmanın amacı ve önemi

TRB1 Bölgesi Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma, isimli bu tezin hazırlanma sebebi TRB1 Bölgesinde (Tunceli Munzur Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve Malatya İnönü Üniversitesi) daha önce böyle bir çalışmanın yapılmamış olması ve literatürde bu konuda bir çalışma bulunmamasıdır. Yapılan bu araştırma ile Tunceli Munzur Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Elazığ Fırat Üniversitesi ve Malatya İnönü Üniversitesinde eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespitini yapmak, bu tespitler sonrası üniversite öğrencilerinin finansal davranışlarının istenilen düzeye getirilmesi için eksikliklerinin neler olduğunun tespitini sağlamak hedeflenmiştir. Bu sayede üniversite öğrencilerinin finansal davranışlarında olumlu değişim sağlanmasının mümkün olabileceği düşünülmüştür. Bunların yanı sıra, yapılan bu çalışma; uygulandığı üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerinin finansal bilgi düzeylerinin ne durumda olduğunu görebilmelerine imkân sağlamış, bireysel farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır. Ayrıca yapılan bu çalışmanın ileriki zamanlarda farklı üniversitelerin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti ve finansal okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılmasına yönelik yapacakları çalışmalara kaynaklık ederek bilime fayda sağlayabileceği düşünülmüştür. Öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini görerek finansal bilgi bakımından literatürlerini genişletmeleri kendileri için oldukça önemlidir. Bu konuda en basit şekilde verilebilecek örnekler şöyledir;

- Birikim yapabilmeleri konusunda alt yapı oluşturur,

- Birikimlerini bilinçli yatırımlara dönüştürebilmeleri hususunda bilinçli olmalarını sağlar,
- Karşılaşılabilecek finansal tehlikeleri önceden sezebilme ve bu tehlikelerden zarar görmeden ya da en az zararla kurtulabilmelerine olanak tanır,
- Öğrencilikleri sonrası meslek hayatına başlarken daha nitelikli bireyler olmalarını sağlar.

Yapılmış olan bu çalışmada, TRB1 Bölgesi (Tunceli, Bingöl, Elazığ ve Malatya) üniversitelerinde eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri hakkındaki veriler öğrencilerden yüz yüze anket uygulaması yoluyla toplanmıştır. Çalışmada; öğrencilerin tespit edilen finansal okuryazarlık düzeyleri, öğrencilerin demografik özellikleri ile birlikte incelenmiştir.

Çalışmada TRB1 Bölgesinde bulunan Tunceli, Bingöl, Elazığ ve Malatya İllerindeki Munzur Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Fırat Üniversitesi ve İnönü Üniversitesi öğrencileri araştırmaya tabi tutulmuştur. Öğrencilere uygulanan anket çalışmasının amacı dört üniversitenin öğrencileri hakkında finansal okuryazarlık kavramı çerçevesinde bulgular elde etmektir.

3.1.2. Araştırmanın evreni

Yapılan bu araştırmanın evrenini, TRB1 bölgesinde (Malatya, Elazığ, Bingöl ve Tunceli) öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma verileri incelendiğinde TRB1 bölgesinde ulaşılan öğrenci sayıları; Malatya İnönü Üniversitesi 736 (%28,6), Elazığ Fırat Üniversitesi 884 (%34,3), Bingöl Üniversitesi 562 (%21,8), Tunceli Munzur Üniversitesi 392 (%15,2) kişidir. Ulaşılan TRB1 bölgesi öğrencilerinin erkek öğrenci sayısı 1098 (%42,8), kadın öğrenci sayısı 1469 (%57,2)'dur. Az sayıda Öğrenci (7) anket formunda yer alan cinsiyet sorusunu cevaplamamıştır.

3.1.3. Araştırmanın örnekleme

TRB1 bölgesi genelinde yapılan bu araştırmada, Edebiyat Fakültesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Meslek Yüksek Okulu, Mühendislik Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ziraat Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Eczacılık Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Hemşirelik Fakültesi, Hukuk Fakültesi,

İlahiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi, Tıp Fakültesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Mimarlık Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Su Ürünleri Fakültesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Teknoloji Fakültesi ve Veteriner fakültesi olmak üzere 21 fakülte, 2 enstitü ve Meslek Yüksek Okullarından 2574 öğrenciye ulaşılmıştır.

3.1.4. Araştırmada veri toplama yöntemi

Tesadüfi örneklem yöntemi ile 4 adet üniversitenin bünyesinde öğrenim gören öğrencilere yüz yüze anket uygulaması yapılmıştır. Öğrencilere sözlü olarak çalışmanın amacından bahsedilmiş ve uygulama anketine kendi bilgileri ile kendilerine göre doğru olan cevapları işaretlemeleri talep edilmiştir.

Uygulama anketi toplam yedi bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde katılımcıların profillerinin tespiti için demografik özellikleri belirleyen sorular sorulmuştur. Bu sorular; katılımcıların cinsiyetleri, ailelerinin aylık gelirleri, kaçınıcı sınıfta eğitim gördükleri, yaşları ve hangi fakültede eğitim gördükleri ile ilgilidir. Ayrıca evet ve hayır olmak üzere iki seçeneği bulunan “kredi kartı kullanıyor musunuz?”, “bireysel emeklilik sistemine katılımınız var mı?” ve “internet bankacılığını kullanıyor musunuz?” şeklinde sorular bulunmaktadır. Katılımcıların yerleşim yerleri “il, ilçe ve köy” cevap seçenekleri ile sorulmuştur. Üniversitelerin hangi fakültesinde eğitim aldıkları sorulmuştur.

İkinci bölümünde ise öğrencilerin temel düzeyde ekonomi ve finans ile ilgili bilgilerinin tespiti için sorular sorulmuştur. Bu bölümde, finans ve ekonomi kavramları, ülkemizdeki enflasyon oranları, enflasyonun avantaj ve dezavantajları, bütçeleme, faiz ve borsa ile alakalı temel bilgileri ölçmek amaçlı sekiz adet soru bulunmaktadır. Üçüncü bölüme gelindiğinde ise konu bireysel bankacılıktır. Bu bölümde öğrencilerin bireysel bankacılık hakkındaki bilgilerini tespit etmek amaçlanmıştır. Sorular ise bankaların işlem ücretleri, kredi vadeleri, bankacılık terimleri ve internet bankacılığı üzerinden yapılan bazı işlemler hakkındadır ve toplamda öğrencilere bu bölümde altı adet soru sorulmuştur. Anket uygulamasının dördüncü bölümü ise emeklilik ve sigortacılık konusu hakkında sorular içermektedir. Bu bölümdeki sorular, bazı sigorta türlerinin neye göre belirlendiği, ülkemizde çalışan bireylerin hangi kurumdan sağlık güvencesi aldığı, ülkemizdeki emeklilik yaşı, bireysel emeklilik ile ilgili hususlar ve katkı payları ile alakalı sorulardır. Anket uygulamasının emeklilik ve sigortacılık konulu dördüncü bölümü beş adet sorudan meydana gelmektedir. Anketin beşinci bölümünün konusu finansal tablolarıdır. Bu

bölümde bazı finansal kalemler hakkında, bazı öz sermaye hesaplamaları hakkında, şirketlerin kar veya zarar durumları hakkında sorular bulunmaktadır. Anketin finansal tablolar ile ilgili olan beşinci bölümünde öğrencilere sorulan dört adet soru bulunmaktadır. Anket çalışmasının altıncı bölümü yatırım konusu ile ilgilidir. Bu bölümde tahviller hakkında, ortaklıklar hakkında, hisse senedi yatırımlarının kazanç, zarar ve riskleri hakkında, döviz hakkında, tasarruf hakkında ve yatırım planlaması hakkında öğrencilerin bilgi seviyelerini ölçmek için sorular bulunmaktadır. Anketin son bölümü olan yedinci bölüm ise vergi ve mevzuat konusu ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Bu bölümün içerdiği sorular KDV oranı hakkında, iş kurma aşamasındaki gereklilikler hakkında ve vergilendirme dönemi tarihi hakkında sorular içermektedir. Öğrencilere vergi ve mevzuat konusu ile ilgili soruların sorulduğu yedinci bölümde 4 adet soru bulunmaktadır.

“TRB1 Bölgesi Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Araştırma” isimli yapılan bu çalışmada Kılıç ve diğerlerinin (2015) “Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma” isimli Gaziantep Üniversitesi öğrencilerine yönelik yapılmış olan finansal okuryazarlık çalışmasında kullanılmış olan anketten faydalanılmıştır. Bu çalışma haricinde “Finansal Okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” isimli Kocabıyık ve Teker (2018) tarafından yapılan çalışmada, “Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme” isimli Orçun ve Güler (2017) tarafından yapılan çalışmada, “Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Belirlenmesi: Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi Örneği” isimli Başarır ve Sarıhan (2017)’ın yapmış olduğu çalışmada, “Finansal Okuryazarlık Seviyesinin Ölçülmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma” isimli Özen ve Kaya (2015) tarafından üniversite öğrencilerine yapılmış olan çalışmada ve daha birçok üniversitede aynı anket uygulanmıştır.

3.1.5. Araştırmanın hipotezleri

Araştırmada 6 adet özel hipotez belirlenmiş cinsiyet faktörü ve finansal okuryazarlık arasında anlamlı ilişki olup olmadığı test edilmiştir, özel hipotezlerin haricinde 4 adet genel hipotez belirlenmiştir. Burada ise internet bankacılığı kullanımı, öğrenim gördüğü fakülte, öğrenim gördüğü sınıf ve cinsiyet ile finansal okuryazarlık arasında anlamlı bir fark olup olmadığı test edilmiştir.

3.1.5.1. Araştırmanın özel hipotezleri

H₀₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₀₂: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₀₃: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₀₄: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₀₅: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₀₆: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

3.1.5.2. Araştırmanın genel hipotezleri

H₀₁: İnternet bankacılığı kullanan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi internet bankacılığı kullanmayan öğrencilere göre daha yüksektir.

H₀₂: İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi diğer fakültelerin öğrencilerinden daha yüksektir.

H₀₃: İktisadi ve idari bilimler fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi 1. sınıf öğrencilerine göre daha yüksektir.

H₀₄: Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinden daha yüksektir.

3.1.6. İstatistiksel analiz

Verilerin istatistiksel analizinde IBM SPSS Statistics Versiyon 22.0 paket programı kullanıldı. Kategorik ölçümler sayı ve yüzde olarak, sayısal ölçümler ise ortalama ve standart sapma) olarak özetlendi. Sayısal ölçümlerin normal dağılım varsayımını sağlayıp sağlamadığı Kolmogorov Smirnov testi ile test edildi. Gruplar arasında sayısal ölçümlerin karşılaştırılmasında Bağımsız gruplarda T testi kullanıldı. İki'den fazla grubun sayısal

ölçümlerinin genel karşılaştırılmasında Tek Yönlü Varyans Analizi kullanıldı. Tüm testlerde istatistiksel önem düzeyi 0.050 olarak alındı. SPSS referansı : IBM Corp. Released 2013. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 22.0. Armonk, NY: IBM Corp.

3.2. Munzur Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri ve Hipotezler

3.2.1. Munzur üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri

Öğrencilerin demografik bilgiler bölümünde sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilerek tablodaki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo 3.1. Munzur üniversitesi öğrencilerine yönelik genel bilgiler

Değişkenler		n(%)
Cinsiyet	Erkek	153(39,1)
	Kadın	238(60,9)
Gelir	1.500 TL ve altı	150(39,8)
	1.500 TL – 2.500 TL	150(39,8)
	2.500 TL – 5.000 TL	58(15,4)
	5.000 TL ve üzeri	19(5,0)
Sınıf	Hazırlık	17(4,4)
	1.Sınıf	157(40,3)
	2.Sınıf	123(31,5)
	3.Sınıf	45(11,5)
	4.Sınıf	30(7,7)
	Lisansüstü	18(4,6)
Yaş	18 - 20	94(24,1)
	20 - 22	179(45,9)
	22 - 24	78(20,0)
	24 ve üstü	39(10,0)
Yerleşim Yeri	İl	183(52,4)
	İlçe	94(26,9)
	Köy	72(20,6)
Fakülte	Edebiyat Fakültesi	83(21,2)
	Güzel Sanatlar Fakültesi	13(3,3)
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	73(18,7)
	Meslek Yüksek Okulu	179(45,8)
	Mühendislik Fakültesi	39(10)
	Sosyal Bilimler Enstitüsü	4(1)

Tablo verileri incelendiğinde araştırmaya katılan Tunceli Munzur üniversitesi öğrencilerinin demografik özelliklerini belirlemek üzere anket formunda bulunan sorular ve öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar yer almaktadır. Katılımcıların cinsiyet oranlarına bakıldığında kadın katılımcıların araştırmadaki payı erkek katılımcılara göre daha

yüksektir. Erkekler %39,1 oranında, ise kadınlar %60,9 oranında araştırmaya katılım sağlamışlardır. Katılımcıların ailelerinin gelir düzeyleri incelendiğinde 1.500 TL ve altı gelir düzeyine sahip olan öğrencilerle 1.500 TL-2.500 TL gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin oranları %39,8 oranında ve aynı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2.500 TL-5.000 TL arası gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin oranı %15,4'dür. Anket formunda en yüksek gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin oranı diğer gelir düzeylerine göre düşük olup %5 oranında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Munzur Üniversitesi Öğrencilerinin ailelerinin gelir düzeylerinin çoğunluğu 1.500 TL ve altı ve 1.500–2.500 TL düzeyindedir. Katılım sağlayan öğrencilerin büyük çoğunluğu %40,3 oranla 1. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. 2. sınıf öğrencileri %31,5 oranında, 3. sınıf öğrencileri %11,5 oranında, 4. sınıf öğrencileri %7,7 oranında, lisansüstü eğitim alan öğrenciler %4,6 oranında katılım sağlamışlardır. Öğrencilerden en az katılım sağlayan grup ise hazırlık sınıfı öğrencileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hazırlık sınıfı öğrencileri katılım oranı ise %4,4'tür. Öğrencilerin yaş aralıkları incelendiğinde çoğunluğun %45,9 oranında 20-22 yaş aralığında olduğu görülmektedir. 18–20 yaş aralığındaki öğrencilerin katılım oranı %24,1, 22–24 yaş aralığına sahip katılımcıların oranı %20,0, en az katılım ise %10 oranında 24 ve üstü yaş aralığındaki öğrencilere aittir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yerleşim yerleri incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun ilde yaşadığı görülmüş oranı ise %52,4 olarak bulunmuştur. Daha sonra %26,9 oranında ilçede ve %20,6 oranla köyde yaşamakta olan öğrenciler olduğu görülmüştür. Öğrencilerin demografik özelliklerinin belirlenmesi için sorulan soruların en sonunda hangi fakültede öğrenim gördükleri bulunmaktadır. Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin fakültelere göre oranları; “Edebiyat Fakültesi %21,2, Güzel Sanatlar Fakültesi %3,3, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi %18,7, Meslek Yüksek Okulu %45,8, Mühendislik Fakültesi %10, Sosyal Bilimler Enstitüsü %1” şeklindedir.

3.2.2. Munzur üniversitesi öğrencilerinin finansal davranışları ile ilgili bulgular

Öğrencilerin Finansal Davranışları ile ilgili (Kredi kartı kullanımları, bireysel emeklilik sistemine katılımları, internet bankacılığı kullanımları) sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilerek tablodaki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo 3.2. Öğrencilerin kredi kartı, bireysel emeklilik ve internet bankacılığı kullanımlarının dağılımı

Değişkenler		n(%)
Kredi Kartı	Evet	218(56,5)
	Hayır	168(43,5)
Bireysel Emeklilik	Evet	29(7,7)
	Hayır	346(92,3)
İnternet Bankacılığı	Evet	296(78,9)
	Hayır	79(21,1)

Tabloda Munzur Üniversitesi öğrencilerinin kredi kartı kullanıp kullanmadıkları, bireysel emeklilik sistemine katılımlarının olup olmadığı ve internet bankacılığını kullanıp kullanmadıklarına yönelik anket uygulamasıyla elde edilmiş bulgular yer almaktadır. Munzur Üniversitesi öğrencilerinin kredi kartı kullanım oranı incelendiğinde kredi kartı kullanan ve kullanmayan öğrencilerin oranlarının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Kredi kartı kullanan öğrencilerin oranı %56,5, kullanmayan öğrencilerin oranı ise %43,5'tir. Öğrencilerin bireysel emeklilik sistemine katılımının ise oldukça az olduğu görülmüş, bunun sebebinin ise örneklemin öğrencilerden oluşmasından kaynaklandığı düşünülmüştür. Bireysel emeklilik sistemine katılımı olan öğrencilerin oranı %7,7 iken, katılımı olmayan öğrencilerin oranı %92,3'tür. Sürekli olarak gelişen teknoloji sayesinde bireylerin banka işlemlerini daha pratik bir şekilde internetten yapabildiği bilinmektedir. Bu sebeple öğrencilerin İnternet bankacılığı kullanım oranlarının yüksek olduğu görülmektedir. İnternet bankacılığı kullanan öğrencilerin oranı %78,9, kullanmayan öğrencilerin oranı ise %21,1 olduğu görülmektedir.

3.2.3. Munzur üniversitesi öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar ve hipotezler

Öğrencilerin anket formunda finansal bilgi düzeylerinin ölçümü için farklı konularda (Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans, Bireysel Bankacılık, Emeklilik ve Sigortacılık, Finansal Tablolar, Yatırım, Vergi ve Mevzuat) sorulmuş olan 32 soruya vermiş oldukları cevaplar ve oranları aşağıdaki tabloda bulunmaktadır.

Tablo 3.3. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevap dağılımları

Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans		n(%)
Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.	Fikrim Yok	74(19,2)
	Yanlış	26(6,7)
	Doğru	286(74,1)
Türkiye’de enflasyon oranları %10’un altındadır.	Fikrim Yok	98(25,1)
	Yanlış	235(60,1)
	Doğru	58(14,8)
Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.	Fikrim Yok	132(36,3)
	Yanlış	178(48,9)
	Doğru	54(14,8)
Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.	Fikrim Yok	58(15,0)
	Yanlış	182(47,2)
	Doğru	146(37,8)
Borsalarda sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır.	Fikrim Yok	154(39,9)
	Yanlış	168(43,5)
	Doğru	64(16,6)
Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul’dur.	Fikrim Yok	184(47,5)
	Yanlış	48(12,4)
	Doğru	155(40,1)
Vadesiz mevduat hesabı faiz kazancı sağlar.	Fikrim Yok	140(36,9)
	Yanlış	133(35,1)
	Doğru	106(28,0)
Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.	Fikrim Yok	187(50,3)
	Yanlış	50(13,4)
	Doğru	135(36,3)
Bireysel Bankacılık		n(%)
Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.	Fikrim Yok	57(14,7)
	Yanlış	283(73,1)
	Doğru	47(12,1)
Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.	Fikrim Yok	107(27,8)
	Yanlış	85(22,1)
	Doğru	193(50,1)
IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.	Fikrim Yok	64(16,6)
	Yanlış	37(9,6)
	Doğru	285(73,8)
EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.	Fikrim Yok	58(15,1)
	Yanlış	127(33,2)
	Doğru	198(51,7)
İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilmektedir.	Fikrim Yok	92(24,3)
	Yanlış	69(18,3)
	Doğru	217(57,4)
İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilmektedir.	Fikrim Yok	163(43,8)
	Yanlış	80(21,5)
	Doğru	129(34,7)
Emeklilik ve Sigortacılık		n(%)
Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir rol faktördür.	Fikrim Yok	97(25,0)
	Yanlış	77(19,8)
	Doğru	214(55,2)
SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye’de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.	Fikrim Yok	40(10,3)
	Yanlış	26(6,7)
	Doğru	321(82,9)
Türkiye’de emeklilik yaşı herkes için 65’tir.	Fikrim Yok	61(15,6)
	Yanlış	184(47,2)

	Doğru	145(37,2)
Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir.	Fikrim Yok	115(29,6)
	Yanlış	23(5,9)
	Doğru	250(64,4)
Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.	Fikrim Yok	209(57,4)
	Yanlış	24(6,6)
	Doğru	131(36,0)
Finansal Tablolar		
Bilanço, belirli bir tarihteki varlıkları, borçları ve öz sermayeyi gösterir.	Fikrim Yok	138(36,2)
	Yanlış	27(7,1)
	Doğru	216(56,7)
Öz sermaye, toplam varlıklarla borçlar arasındaki farktır.	Fikrim Yok	127(33,9)
	Yanlış	54(14,4)
	Doğru	194(51,7)
Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL'dir.	Fikrim Yok	125(33,2)
	Yanlış	154(40,8)
	Doğru	98(26,0)
Nakit sıkıntısı çeken bir şirket, kesinlikle zarar etmiştir.	Fikrim Yok	84(22,8)
	Yanlış	153(41,5)
	Doğru	132(35,8)
Yatırım		n(%)
Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olmuş olursunuz.	Fikrim Yok	202(53,0)
	Yanlış	45(11,8)
	Doğru	134(35,2)
Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.	Fikrim Yok	153(40,4)
	Yanlış	62(16,4)
	Doğru	164(43,3)
Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.	Fikrim Yok	219(58,2)
	Yanlış	51(13,6)
	Doğru	106(28,2)
Döviz, bir tasarruf aracıdır.	Fikrim Yok	140(37,5)
	Yanlış	95(25,5)
	Doğru	138(37,0)
Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.	Fikrim Yok	121(33,6)
	Yanlış	168(46,7)
	Doğru	71(19,7)
Vergi ve Mevzuat		n(%)
Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.	Fikrim Yok	126(32,9)
	Yanlış	128(33,4)
	Doğru	129(33,7)
Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.	Fikrim Yok	114(29,8)
	Yanlış	48(12,5)
	Doğru	221(57,7)
Her işyeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.	Fikrim Yok	72(18,9)
	Yanlış	24(6,3)
	Doğru	284(74,7)
Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp, 31 Aralık'ta sona erer.	Fikrim Yok	137(35,7)
	Yanlış	32(8,3)
	Doğru	215(56,0)

3.2.3.1. Temel düzeyde ekonomi ve finans

Yukarıdaki tabloda öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar bulunmaktadır. Anketin ilk bölümü olan “Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans” bölümüne verilmiş olan cevaplar şöyledir; Enflasyonun paranın satın alma gücünü azalttığını belirten soruya öğrencilerin %74,1 gibi büyük bir çoğunluğu doğru seçeneğini işaretleyerek doğru cevaplamışlardır. Türkiye’de enflasyon oranlarının %10’un altında olduğunu belirten soruya %60,1 oranında yanlış cevabı verilmiştir. Bu soruyu yanlış olarak cevaplayan öğrenciler soruyu bilmişlerdir. Enflasyon oranının piyasadaki kredi faiz oranından yüksek olduğu durumda kredi kullanmanın avantajlı olduğunu ifade eden soruya %14,8 oranında doğru, %48,9 oranında yanlış ve %36,3 oranında fikrim yok cevapları verilmiştir. Bir evi kiralamanın, ev satın almaya göre finansal olarak bütçemizi daha rahat kullanmamızı sağlayacağını belirten soruya verilen yanıtlar incelendiğinde yanlış ve doğru olarak verilmiş cevapların oranının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Doğru seçeneğini işaretleyenler %37,8, yanlış seçeneğini işaretleyenler %47,2, fikri olmayanların oranı ise %15’tir. Bu soruda doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler soruyu doğru cevaplamışlardır. Düzenli olarak sabit bir yatırım için harcama yapılması yerine bir ihtiyacı kolay şekilde halletmek genellikle istenilen bir durumdur. Borsalarda sadece hisse alım satımı yapıldığını belirten soruya verilen cevapların oranlarına bakıldığında fikri olmadığını belirten öğrencilerin ve yanlış cevabını veren öğrencilerin oranının yakınlığı görülmektedir. Yanlış seçeneğini işaretleyenlerin oranı %43,5, fikri olmadığını belirtenlerin oranı %39,9 ve doğru seçeneğini işaretleyenlerin oranı %16,6’dır. Ülkemizdeki menkul kıymetler borsasının isminin Borsa İstanbul olduğunu belirten soruya %40,1 oranında doğru, %12,4 oranında yanlış cevabı verilmiştir, fikri olmayanların oranı ise %47,5’tir. Vadesiz mevzuat hesabının faiz getirisi sağladığını ifade eden soruya öğrenciler %28 oranında doğru, %35,1 oranında yanlış ve %36,9 oranında fikrim yok cevaplarını vermişlerdir. Ons’un altın gibi değerli madenlerin ölçüm birimi olduğunu ifade eden soru öğrencilerin en fazla fikrim yok seçeneğini işaretledikleri sorudur. %36,3 oranında doğru, %13,4 oranında yanlış cevabı verilmiştir, fikri olmayanların oranı ise %50,3’tür.

3.2.3.2. Bireysel bankacılık

Anketin ikinci bölümü olan Bireysel Bankacılık sorularına verilen cevaplar şöyledir; Tüm bankaların işlem ücretlerinin aynı olduğunu belirten soruya öğrencilerin %73,1'i yanlış seçeneğini işaretleyerek bu soruyu doğru bilmişlerdir. Uzun vadeli kredi kullanmanın kısa vadeli kredi kullanmaya göre daha maliyetli olduğunu ifade eden soruya öğrenciler %50,1 oranında doğru, %22,1 oranında yanlış ve %27,8 oranında fikrim yok cevabını vermişlerdir. Doğru yanıtını veren öğrenciler bu soruyu bilmişlerdir. IBAN numarasının uluslararası banka hesap numarası olduğunu ifade eden soruya öğrencilerin %73,8'i doğru seçeneğini işaretleyerek doğru bilmişlerdir. EFT'nin aynı bankadaki hesaplar arasında para aktarımı sağladığını ifade eden soruya öğrencilerin yarısından fazlası doğru seçeneğini işaretleyerek yanlış cevaplamışlardır. Doğru seçeneğini işaretleyenlerin oranı %51,7 yanlış seçeneğini işaretleyenlerin oranı %33,2, fikri olmayanların oranı ise %15,1'dir. İnternet bankacılığıyla kredi başvurusu yapıldığını ifade eden soruya öğrencilerin %57,4'ü doğru seçeneğini işaretleyerek bu soruyu bilmişlerdir. İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alınıp satıldığını belirten soruya öğrencilerin %34,7'si doğru, %21,5'i yanlış ve %43,8'i fikrim yok cevabını vermişlerdir. Bu soruyu cevaplayan öğrencilerin hisse senedi alım satımıyla ilgili bilgi düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

3.2.3.3. Emeklilik ve sigortacılık

Emeklilik ve Sigortacılık bölümünün ilk sorusunda; bireyin yaşının, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir faktör olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin yarısından fazlası (%55,2) doğru seçeneğini işaretleyerek bu soruyu doğru bilmişlerdir. Ülkemizde çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumunun SGK olduğunu ifade edilen soruyu %82,9 gibi yüksek bir oranla doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler bu soruyu doğru bilmişlerdir. Türkiye'de emeklilik yaşının herkes için 65 olduğunu belirten soruya öğrencilerin %37,2'si doğru, %47,2'si yanlış ve %15,6'sı fikrim yok cevabını vermiştir. Bu soruya yanlış cevabını veren öğrenciler soruyu doğru bilmişlerdir. Bireysel emeklilik sisteminin aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemi olduğunu ifade eden soruya öğrencilerin %64,4'ü doğru seçeneğini işaretleyerek soruyu bilmişlerdir. Yanlış seçeneğini işaretleyenlerin oranı %5,9, fikri olmayan öğrencilerin oranı ise %29,6'dır.

Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerektiğini belirten soru hakkında araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası fikrinin olmadığını belirtmiştir (%57,4). Bu soruda doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler soruyu doğru cevaplamışlardır (%36). Bu bölüme verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Bu durum öğrencilerin ileriye yönelik bilgi birikiminin olduğunu göstermektedir.

3.2.3.4. Finansal tablolar

Anketin beşinci bölümü olan finansal tablolar bölümünün ilk sorusu bilançonun belirli bir tarihte bazı muhasebe kalemlerinin verilerini gösterdiğini belirtmektedir. Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin yarısından fazlası (%56,7) bu soruya doğru seçeneğini işaretleyerek cevap vermiş ve soruyu doğru bilmişlerdir. Anket formunun beşinci bölümünün ikinci sorusu olan, Öz sermayenin hangi muhasebe kalemlerinin farklarıyla meydana geldiğini ifade eden soruya verilen cevaplar incelendiğinde katılım sağlayan öğrencilerin çoğunun soruyu doğru cevapladıkları görülmektedir (%51,7). Bu soruyu cevaplayan öğrencilerin %33,9'u ise fikrinin olmadığını belirtmiştir. “Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL’dir.” şeklinde sorulmuş olan Finansal Tablolar bölümü üçüncü sorusu sayısal işlem gerektiren bir sorudur. Bu soruya %26 oranında doğru, %40,8 oranında yanlış ve %33,2 oranında fikrim yok seçeneği işaretlenmiştir. Bu soruda doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler (%26) soruyu doğru cevaplamışlardır. Yanlış seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı fikrim yok seçeneğini işaretleyenlerden ve doğru seçeneğini işaretleyenlerden yüksektir. Öğrencilerin bu konu hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Finansal Tablolar bölümünün son sorusu; bir şirketin nakit sıkıntısı çekmesi o şirketin zarar ettiği anlamına geldiği şeklindedir. Yanlış seçeneğini işaretleyen öğrenciler (%41,5) soruyu doğru bilmişlerdir. Doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler %35,8, fikrinin olmadığını belirten öğrenciler ise %22,8 oranındadır.

3.2.3.5. Yatırım

Yatırım bölümünün ilk sorusunda, bir şirketin tahvilinin alınması durumunda o şirkete ortak olunduğu ifade edilmiştir. Bu soruda verdikleri cevaplar doğrultusunda ankete katılım sağlayan öğrencilerin konu hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası (%53) fikrinin olmadığını belirtmiş, %35,2'si doğru seçeneğini işaretleyerek soruyu bilememiştir. %11,8'i yanlış seçeneğini işaretleyerek soruyu doğru cevaplamışlardır. Bilindiği üzere tahvil ve hisse senedi arasındaki en büyük farklardan biri ortaklık durumudur. Eğer bir şirketten hisse senedi alınırsa o şirkete ortak olunmaktadır fakat bir şirketten tahvil alınırsa ortaklık söz konusu değildir. Tahvil bir borçlanma senedir. Tahvil devletler tarafından ya da şirketler tarafından borç almak için ortaya çıkarılmaktadır, yıl içerisinde sabit bir faiz kazancı sağlamaktadır. Hisse senedi ile kıyaslama yapılırken tahvilin risk oranının daha fazla olduğu bilinmektedir. Hisse senedi yatırımı sonucunda faiz kazancı sağlandığını ifade eden yatırım bölümünün ikinci sorusuna %43,3 oranında doğru, %16,4 oranında yanlış ve %40,4 oranında fikrim yok seçenekleri işaretlenmiştir. Hisse senedi yatırımının tahvil yatırımına göre riskli olduğunu ifade eden soruya %28,2 oranında doğru, %13,6 yanlış ve %58,2 oranında fikrim yok seçeneği işaretlenmiştir. Dövizin bir tasarruf aracı olduğunu belirten soruda yanlış seçeneğini işaretleyerek soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin oranı %25,5'tir. Fikri olmayanlar (%37,5) ve soruya doğru seçeneğini işaretleyerek yanlış cevaplayanların (%37) oranı neredeyse aynıdır. "Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir". Şeklinde sorulan yatırım bölümünün son sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %46,7'si yanlış seçeneğini işaretleyerek soruyu doğru cevaplamışlardır. Fikri olmayanların oranı %33,6, doğru seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %19,7'dir.

3.2.3.6. Vergi ve mevzuat

Araştırmada uygulanan anketin son bölümü Vergi ve Mevzuat konusudur. Bu bölüme KDV oranı ile ilgili bir soruyla başlanmıştır. Soru, ülkemizde KDV oranının tüm ürünlerde %18 olduğunu ifade etmektedir. Bu soruya verilen cevaplar birbirine oldukça yakın ve neredeyse eşittir. Yeni bir iş kurulmadan önce ilk olarak sanayi ve ticaret odasına kayıt olunmasının gerektiğini belirtilen soruya öğrenciler %57,7 oranında doğru, %12,5

oranında yanlış ve %29,8 oranında fikrim yok seçeneğini işaretlemişlerdir. Tüm iş yeri sahiplerinin vergi dairesi kaydının olması gerektiğini ifade eden soru, verilen cevaplara göre öğrencilerin Vergi ve Mevzuat bölümünde en yüksek oranda (%74,7) doğru cevapladıkları soru olmuştur. Anketin yedinci bölümünün son sorusu vergi yılının başlangıcının 1 Ocak, sonunun ise 31 Aralık olduğunu belirtmektedir. Katılımcıların yarısından fazlası (%56) bu soruyu doğru cevaplamışlardır

Tablo 3.4. Munzur üniversitesi öğrencilerinin genel başarı durumu

Finansal Okuryazarlık	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Bireysel Bankacılık	Emeklilik ve Sigortacılık	Finansal Tablolar	Yatırım	Vergi ve Mevzuat
(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)
44,324±17,155	41,837±21,723	52,466±25,889	56,122±25,852	42,156±29,172	29,490±24,227	43,049±25,308

Munzur Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti için sorulmuş olan sorulara öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda hangi bölümde, ne düzeyde başarılı oldukları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Temel düzeyde ekonomi ve finans sorularında öğrencilerin başarı oranı %41,8, Bireysel Bankacılık sorularındaki başarı oranı %52,5, Emeklilik ve Sigortacılık sorularındaki başarı oranı %56,1, Finansal Tablolar ile ilgili sorulan sorularda başarı oranı %42,2, Yatırım ile alakalı sorulan sorulara göre başarı oranı %29,5, Vergi ve Mevzuat ile ilgili sorulmuş sorulardaki başarı oranının %43 olduğu görülmüştür. Öğrencilerin farklı konular hakkında cevaplamış olduğu soruların genel bir ortalaması alınmış ve Munzur Üniversitesi öğrencilerinin genel Finansal Okuryazarlık oranının %44,3 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.2.3.7. Munzur üniversitesi öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki

Tablo 3.5. Temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	48,529±20,825	37,500±21,267	<0,001

*Independent Samples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlıklarının kadın öğrencilerden fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₁₀: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₁₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₁₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.6. Yatırım kararlarında finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Yatırım	34,641±24,816	26,135±23,334	0,001

IndependetSamples t-Test, * $p<0,05$; ** $p<0,01$

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin yatırım konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₂₀: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₂₁: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır

H₂₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.7. Emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Emeklilik ve Sigortacılık	57,516±25,269	55,126±26,237	0,373

IndependetSamples t-Test, * $p<0,05$; ** $p<0,01$

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha başarılı olduğu hususunda anlamlı bir farklılığa ulaşılamamıştır.

H₃₀: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₃₁: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₃₀ hipotezi reddedilir

Tablo 3.8. Finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Finansal Tablolar	46,895±27,998	38,866±29,356	0,008

IndependetSamples t-Test, * $p<0,05$; ** $p<0,01$

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₄₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.9. Bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Bireysel Bankacılık	56,536±27,120	49,720±24,733	0,011

IndependetSamples t-Test, * $p<0,05$; ** $p<0,01$

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₅₀: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₅₁: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₅₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.10. Vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Vergi ve Mevzuat	48,039±24,083	39,811±25,649	0,002

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₆₀: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₆₁: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₆₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.11. Araştırma özel hipotezleri ve sonuçları

Finansal Okuryazarlık Özel Hipotezler	Sonuç
H₁₀: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₁₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₂₀: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₂₁: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₃₀: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₃₁: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₁ hipotezi kabul edilir
H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir
H₅₀: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₅₁: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₆₀: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₆₁: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.

3.3. Bingöl Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri ve Hipotezler

3.3.1. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri

Öğrencilerin demografik bilgiler bölümünde sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilerek tablodaki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo 3.12. Bingöl üniversitesi öğrencilerine yönelik genel bilgiler

Değişkenler		n(%)
Cinsiyet	Erkek	219(39,0)
	Kadın	343(61,0)
Gelir	1.500 TL ve altı	201(35,8)
	1.500 TL – 2.500 TL	184(32,7)
	2.500 TL – 5.000 TL	130(23,1)
	5.000 TL ve üzeri	47(8,4)
Sınıf	Hazırlık	81(14,4)
	1.Sınıf	152(27,0)
	2.Sınıf	70(12,5)
	3.Sınıf	95(16,9)
	4.Sınıf	131(23,3)
	Lisansüstü	33(5,9)
Yaş	18 - 20	179(31,9)
	20 - 22	219(39,0)
	22 - 24	104(18,5)
	24 ve üstü	60(10,7)
Yerleşim Yeri	İl	329(58,5)
	İlçe	122(21,7)
	Köy	111(19,8)
Fakülte	Edebiyat Fakültesi	147(26,2)
	Fen Bilimleri Enstitüsü	14(2,5)
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	82(14,6)
	Meslek Yüksek Okulu	34(6)
	Mühendislik Fakültesi	51(9,1)
	Sosyal Bilimler Enstitüsü	6(1,1)
	Ziraat Fakültesi	12(2,1)
	İlahiyat Fakültesi	153(27,2)
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	48(8,5)
	Veteriner Fakültesi	15(2,7)

Tabloda araştırmaya katılım sağlayan Bingöl Üniversitesi öğrencilerinin demografik özelliklerini belirlemek için sorulan anket sorular ve katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar yer almaktadır. Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin cinsiyet oranlarına bakıldığında kadın öğrencilerin araştırmadaki payı erkek katılımcılara göre daha yüksektir. Kadınlar %61 oranında, erkekler ise %39 oranında araştırmaya katılım

sağlamışlardır. Katılımcıların ailelerinin gelir düzeyleri incelendiğinde 1.500 TL ve altı gelir düzeyine sahip olan öğrencilerle 1.500 TL-2.500 TL gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin oranlarının birbirine yakın olduğu bulunmuştur. 1.500 TL ve altı gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin oranı %35,8, 1.500 TL-2.500 TL gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin oranı ise %32,7'dir. 2.500 TL-5.000 TL arası gelir düzeyine sahip olan öğrencilerin oranı %23,1'dir. Anket formundaki en yüksek gelir düzeyine sahip olan kişi oranının ise %8,4 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bingöl Üniversitesi öğrencilerinin ailelerinin gelir düzeylerinin çoğunlukla 1.500 TL ve altı ve 1.500-2.500 TL düzeyinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Katılım sağlayan öğrencilerin sınıf seviyelerine dair oranın çoktan aza doğru sıralaması ise şu şekildedir: 1. sınıf öğrencileri %27, 4. sınıf öğrencileri 23,3, 3. sınıf öğrencileri %16,9, hazırlık sınıfı öğrencileri %14,4, 2. sınıf öğrencileri %12,5 ve lisansüstü eğitim öğrencileri %5,9'dur. Öğrencilerin yaş aralıkları incelendiğinde katılımcıların %39 oranında 20-22 yaş aralığında olduğu görülmektedir. 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerin katılım oranı %31,9, 22-24 yaş aralığına sahip katılımcıların oranı %18,5'tir. En az katılım ise %10,7 oranında 24 ve üstü yaş aralığındaki öğrencilere aittir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yerleşim yerleri incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun ilde yaşadığı görülmüş, oranı ise %58,5 olarak bulunmuştur. Daha sonra %21,7 oranında ilçede ve %19,8 oranla köyde yaşamakta olan öğrenciler olduğu görülmüştür. İlçede ve köyde yaşayan katılımcıların sayısı arasında büyük bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin demografik özelliklerinin belirlenmesi için sorulan soruların en sonunda hangi fakültede eğitim aldıkları bulunmaktadır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre katılım sağlayan öğrencilerin fakültelere göre oranları; "Edebiyat Fakültesi %26,2, Fen Bilimleri Enstitüsü %2,5, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi %14,6, Meslek Yüksek Okulu %6, Mühendislik Fakültesi %9,1, Sosyal Bilimler Enstitüsü %1,1, Ziraat Fakültesi %2,1, İlahiyat Fakültesi %27,2, Sağlık Bilimleri Fakültesi %8,5, Veteriner Fakültesi %2,7" olarak bulunmuştur.

3.3.2. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin finansal davranışları ile ilgili bulgular

Öğrencilerin Finansal Davranışları ile ilgili (Kredi kartı kullanımları, bireysel emeklilik sistemine katılımları, internet bankacılığı kullanımları) sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilerek tablodaki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo 3.13. Öğrencilerin kredi kartı, bireysel emeklilik ve internet bankacılığı kullanımlarının dağılımı

Değişkenler		n(%)
Kredi Kartı	Evet	277(49,3)
	Hayır	285(50,7)
Bireysel Emeklilik	Evet	51(9,1)
	Hayır	511(90,9)
İnternet Bankacılığı	Evet	428(76,2)
	Hayır	134(23,8)

Tabloda Bingöl Üniversitesi öğrencilerinin kredi kartı kullanıp kullanmadıkları, bireysel emeklilik sistemine katılımlarının olup olmadığı ve internet bankacılığını kullanıp kullanmadıklarına yönelik anket uygulamasıyla elde edilmiş bulguları yer almaktadır. Bulgulara göre kredi kartı kullanan ve kullanmayan öğrencilerin oranları arasında neredeyse fark olmadığı görülmektedir. Kredi kartı kullanan öğrencilerin oranı %49,3, kullanmayan öğrencilerin oranı ise %50,7'dir. Öğrencilerin bireysel emeklilik sistemine katılımının ise oldukça az olduğu görülmüştür. Bireysel emeklilik sistemine katılımı olan öğrencilerin oranı %9,1 iken, katılımı olmayan öğrencilerin oranı %90,9'dur. İnternet bankacılığı kullanan öğrencilerin oranının %76,2, kullanmayan öğrencilerin oranının ise %23,8 olduğu görülmektedir.

3.3.3. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar ve hipotezler

Öğrencilerin anket formunda finansal bilgi düzeylerinin ölçümü için farklı konularda (Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans, Bireysel Bankacılık, Emeklilik ve Sigortacılık, Finansal Tablolar, Yatırım, Vergi ve Mevzuat) sorulmuş olan 32 soruya vermiş oldukları cevaplar ve oranları aşağıdaki tabloda bulunmaktadır.

Tablo 3.14. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevap dağılımları

Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans		n(%)
Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.	Fikrim Yok	123(21,9)
	Yanlış	39(6,9)
	Doğru	400(71,2)
Türkiye’de enflasyon oranları %10’un altındadır.	Fikrim Yok	171(30,4)
	Yanlış	251(44,7)
	Doğru	140(24,9)
Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.	Fikrim Yok	194(34,5)
	Yanlış	227(40,4)
	Doğru	141(25,1)

Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.	Fikrim Yok	81(14,4)
	Yanlış	274(48,8)
	Doğru	207(36,8)
Borsalarda sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır.	Fikrim Yok	215(38,3)
	Yanlış	228(40,6)
	Doğru	119(21,2)
Türkiye'deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul'dur.	Fikrim Yok	227(40,4)
	Yanlış	73(13,0)
	Doğru	262(46,6)
Vadesiz mevzuat hesabı faiz kazancı sağlar.	Fikrim Yok	237(42,2)
	Yanlış	168(29,9)
	Doğru	157(27,9)
Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.	Fikrim Yok	290(51,6)
	Yanlış	68(12,1)
	Doğru	204(36,3)
Bireysel Bankacılık		n(%)
Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.	Fikrim Yok	89(15,8)
	Yanlış	404(71,9)
	Doğru	69(12,3)
Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.	Fikrim Yok	172(30,6)
	Yanlış	146(26,0)
	Doğru	244(43,4)
IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.	Fikrim Yok	91(16,2)
	Yanlış	55(9,8)
	Doğru	416(74,0)
EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.	Fikrim Yok	102(18,1)
	Yanlış	195(34,7)
	Doğru	265(47,2)
İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilmektedir.	Fikrim Yok	143(25,4)
	Yanlış	89(15,8)
	Doğru	330(58,7)
İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilmektedir.	Fikrim Yok	257(45,7)
	Yanlış	131(23,3)
	Doğru	174(31,0)
Emeklilik ve Sigortacılık		n(%)
Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir rol faktördür.	Fikrim Yok	194(34,5)
	Yanlış	112(19,9)
	Doğru	256(45,6)
SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye'de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.	Fikrim Yok	51(9,1)
	Yanlış	36(6,4)
	Doğru	475(84,5)
Türkiye'de emeklilik yaşı herkes için 65'tir.	Fikrim Yok	74(13,2)
	Yanlış	276(49,1)
	Doğru	212(37,7)
Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir.	Fikrim Yok	144(25,6)
	Yanlış	67(11,9)
	Doğru	351(62,5)
Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.	Fikrim Yok	294(52,3)
	Yanlış	81(14,4)
	Doğru	187(33,3)
Finansal Tablolar		n(%)
Bilanço, belirli bir tarihteki varlıkları, borçları ve öz sermayeyi gösterir.	Fikrim Yok	271(48,2)
	Yanlış	53(9,4)
	Doğru	238(42,3)

Öz sermaye, toplam varlıklarla borçlar arasındaki farktır.	Fikrim Yok	234(41,6)
	Yanlış	83(14,8)
	Doğru	245(43,6)
Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL'dir.	Fikrim Yok	213(37,9)
	Yanlış	212(37,7)
	Doğru	137(24,4)
Nakit sıkıntısı çeken bir şirket, kesinlikle zarar etmiştir.	Fikrim Yok	141(25,1)
	Yanlış	227(40,4)
	Doğru	194(34,5)
Yatırım		n(%)
Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olmuş olursunuz.	Fikrim Yok	307(54,6)
	Yanlış	91(16,2)
	Doğru	164(29,2)
Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.	Fikrim Yok	220(39,1)
	Yanlış	102(18,1)
	Doğru	240(42,7)
Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.	Fikrim Yok	309(55,0)
	Yanlış	91(16,2)
	Doğru	162(28,8)
Döviz, bir tasarruf aracıdır.	Fikrim Yok	205(36,5)
	Yanlış	160(28,5)
	Doğru	197(35,1)
Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.	Fikrim Yok	205(36,5)
	Yanlış	237(42,2)
	Doğru	120(21,4)
Vergi ve Mevzuat		n(%)
Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.	Fikrim Yok	220(39,1)
	Yanlış	154(27,4)
	Doğru	188(33,5)
Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.	Fikrim Yok	210(37,4)
	Yanlış	92(16,4)
	Doğru	260(46,3)
Her işyeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.	Fikrim Yok	132(23,5)
	Yanlış	62(11,0)
	Doğru	368(65,5)
Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp, 31 Aralık'ta sona erer.	Fikrim Yok	252(44,8)
	Yanlış	63(11,2)
	Doğru	247(44,0)

3.3.3.1. Temel düzeyde ekonomi ve finans

Tablo da öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar bulunmaktadır. Anketin ilk bölümü olan “Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans” bölümüne verilmiş olan cevaplar şöyledir; enflasyonun paranın satın alma gücünü azalttığını belirten soruyu öğrencilerin %71,2’si doğru seçeneğini işaretleyerek doğru cevaplamışlardır. Türkiye’de enflasyon oranlarının %10’un altında olduğunu belirten soruya %44,7 oranında yanlış

cevabı işaretlenmiştir. Yanlış cevabını işaretleyen öğrenciler soruyu doğru cevaplamışlardır. Enflasyon oranının piyasadaki kredi faiz oranından yüksek olduğu durumda kredi kullanmanın avantajlı olduğunu ifade eden soruya %25,1 oranında doğru, %40,4 oranında yanlış ve %34,5 oranında fikrim yok cevapları verilmiştir. Bir evi kiralamanın, ev satın almaya göre finansal olarak bütçemizi daha rahat kullanmamızı sağlayacağını belirten soruya verilen yanıtlar incelendiğinde doğru seçeneğini işaretleyenler %36,8, yanlış seçeneğini işaretleyenler %48,8, fikri olmayanların oranı ise %14,4'tür. Bu soruda doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler soruyu doğru cevaplamışlardır. Borsalarda sadece hisse alım satımı yapıldığını belirten soruya verilen cevapların oranlarına bakıldığında fikri olmadığını belirten öğrencilerin ve yanlış cevabını veren öğrencilerin oranının yakınlığı görülmektedir. Yanlış seçeneğini işaretleyenlerin oranı %40,6, fikri olmadığını belirtenlerin oranı %38,3 ve doğru seçeneğini işaretleyenlerin oranı %21,2'dir. Ülkemizdeki menkul kıymetler borsasının isminin Borsa İstanbul olduğunu belirten soruya %46,6 oranında doğru, %13 oranında yanlış cevabı verilmiştir. Fikri olmayanların oranı ise %40,4'tür. Vadesiz mevzuat hesabının faiz getirisi sağladığını ifade eden soruya öğrenciler %27,9 oranında doğru, %29,9 oranında yanlış ve %42,2 oranında fikrim yok cevaplarını vermişlerdir. Ons' un altın gibi değerli madenlerin ölçüm birimi olduğunu ifade eden soru öğrencilerin en fazla fikrim yok seçeneğini işaretledikleri sorudur. %36,3 oranında doğru, %12,1 oranında yanlış cevabı verilmiştir. Fikri olmayanların oranı ise %51,6'dır.

3.3.3.2. Bireysel bankacılık

Anketin ikinci bölümü olan Bireysel Bankacılık sorularına verilen cevaplar şöyledir; Tüm bankaların işlem ücretlerinin aynı olduğunu belirten soruda öğrencilerin %71,9'u yanlış seçeneğini işaretleyerek bu soruyu doğru bilmişlerdir. Uzun vadeli kredi kullanmanın kısa vadeli kredi kullanmaya göre daha maliyetli olduğunu ifade eden soruya öğrenciler %43,4 oranında doğru, %26 oranında yanlış ve %30,6 oranında fikrim yok cevabını vermişlerdir. Doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler bu soruyu doğru bilmişlerdir. IBAN numarasının uluslararası banka hesap numarası olduğunu ifade eden soruya öğrencilerin %74'ü doğru seçeneğini işaretleyerek cevap vermiş ve doğru bilmişlerdir. EFT'nin aynı bankadaki hesaplar arasında para aktarımı sağladığını ifade eden soruyu öğrencilerin neredeyse yarısı doğru seçeneğini işaretleyerek yanlış

cevaplamışlardır. Doğru seçeneğini işaretleyenlerin oranı %47,2 yanlış seçeneğini işaretleyenlerin oranı %34,7, fikri olmayanların oranı ise %18,1'dir. İnternet bankacılığıyla kredi başvurusu yapıldığını ifade eden soruda öğrencilerin %58,7'si doğru seçeneğini işaretleyerek soruyu bilmişlerdir. İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alınıp satıldığını belirten soruya öğrencilerin %31'i doğru, %23,3'ü yanlış ve %45,7'si fikrim yok cevabını vermişlerdir. Bu soruyu cevaplayan öğrencilerin hisse senedi alım satımıyla ilgili bilgi düzeylerinin düşük olduğu söylenebilir.

3.3.3.3. Emeklilik ve sigortacılık

Emeklilik ve Sigortacılık bölümünün ilk sorusunda; bireyin yaşının, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir faktör olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin neredeyse yarısı (%45,6) doğru seçeneğini işaretleyerek bu soruyu doğru bilmişlerdir. Ülkemizde çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumunun SGK olduğunu ifade edilen soruda %84,5 gibi yüksek bir oranla doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler bu soruyu doğru bilmişlerdir. Türkiye'de emeklilik yaşının herkes için 65 olduğunu belirten soruya öğrencilerin %37,7'si doğru, %49,1'i yanlış ve %13,2'si fikrim yok cevabını vermiştir. Bu soruya yanlış cevabını veren öğrenciler soruyu doğru bilmişlerdir. Bireysel emeklilik sisteminin aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemi olduğunu ifade eden yargıya öğrencilerin %62,5'i doğru seçeneğini işaretlemiş ve soruyu bilmişlerdir. Yanlış seçeneğini işaretleyenlerin oranı %11,9, fikri olmayan öğrencilerin oranı ise %25,6'dır. Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerektiğini belirten soru hakkında araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası fikrinin olmadığını belirtmiştir (%52,3). Bu soruda doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler soruyu doğru cevaplamışlardır (%33,3). Bu bölüme verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Bu durum öğrencilerin ileriye yönelik bilgi birikiminin olduğunu göstermektedir.

3.3.3.4. Finansal tablolar

Anketin beşinci bölümü olan finansal tablolar bölümünün ilk sorusu; bilanço, belirli bir tarihteki varlıkları, borçları ve öz sermayeyi gösterir şeklindeki yargıdır. Araştırmaya

katılım sağlayan öğrencilerin neredeyse yarısı (%48,2) soru hakkında fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Bu soruya doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler (%42,3) soruyu doğru bilmişlerdir. Anket formunun beşinci bölümünün ikinci sorusu olan, Öz sermayenin hangi muhasebe kalemlerinin farklarıyla meydana geldiğini ifade eden soruya verilen cevaplar incelendiğinde katılım sağlayan öğrencilerin %43,6 oranında doğru, %14,8 oranında yanlış ve %41,6 oranında fikrim yok seçeneğini işaretledikleri görülmüştür. “Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL’dir.” şeklinde sorulmuş olan Finansal Tablolar bölümü üçüncü sorusu sayısal işlem gerektiren bir sorudur. Bu soruya %24,4 oranında doğru, %37,7 oranında yanlış ve %37,9 oranında fikrim yok seçeneği işaretlenmiştir. Doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler (%24,4) soruyu doğru cevaplamışlardır. Yanlış seçeneği ve fikrim yok seçenekleri görüldüğü üzere neredeyse aynıdır ve doğru seçeneğinden daha fazla işaretlenmiştir. Katılım sağlayan öğrencilerin muhasebe hesap bilgi düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Finansal Tablolar bölümünün son sorusu; bir şirketin nakit sıkıntısı çekmesi o şirketin zarar ettiği anlamına geldiği şeklindedir. Yanlış seçeneğini işaretleyen öğrenciler (%40,4) soruyu doğru bilmişlerdir. Doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler %34,5, fikrinin olmadığını belirten öğrenciler ise %25,1 oranındadır.

3.3.3.5. Yatırım

Yatırım bölümünün ilk sorusunda, bir şirketin tahvilinin alınması durumunda o şirkete ortak olduğu ifade edilmiştir. Bu soruda verdikleri cevaplar kontrol edildiğinde ankete katılım sağlayan öğrencilerin konu hakkında bilgi sahibi olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların yarısından fazlası (%54,6) fikrinin olmadığını belirtmiş, %29,2’si doğru seçeneğini işaretleyerek soruyu yanlış cevaplamışlardır. %16,2’si yanlış seçeneğini işaretleyerek soruyu doğru bilmiştir. Hisse senedi yatırımı sonucunda faiz kazancı sağlandığını ifade eden yatırım bölümünün ikinci sorusuna %18,1 oranında yanlış, %42,7 oranında doğru ve %39,1 oranında fikrim yok seçenekleri işaretlenmiştir. Hisse senedi yatırımının tahvil yatırımına göre riskli olduğunu ifade eden soruya %28,8 oranında doğru, %16,2 yanlış ve %55 oranında fikrim yok seçeneği işaretlenmiştir. Dövizin bir tasarruf aracı olduğunu belirten soruda yanlış seçeneğini işaretleyerek soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin oranı %28,5’tir. Fikri olmayanlar (%36,5) ve soruya doğru

seçeneğini işaretleyerek yanlış cevaplayanların (%35,1) oranı neredeyse aynıdır. “Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir” şeklinde sorulan yatırım bölümünün son sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin %42,2’si yanlış seçeneğini işaretleyerek soruyu doğru cevaplamışlardır. Fikri olmayanların oranı %36,5, doğru seçeneğini işaretleyenlerin oranı ise %21,4’tür.

3.3.3.6. Vergi ve mevzuat

Araştırmada uygulanan anketin son bölümü Vergi ve Mevzuat konusudur. Bu bölüme KDV oranı ile ilgili bir soruyla başlanmıştır. Soru, ülkemizde KDV oranının tüm ürünlerde %18 olduğunu ifade etmektedir. Bu soruya verilen cevapların %33,5 doğru, %27,4 yanlış ve %39,1 fikrim yok şeklinde olduğu görülmektedir. Yeni bir iş kurulmadan önce ilk olarak sanayi ve ticaret odasına kayıt olunmasının gerektiğini belirtilen soruya öğrenciler %46,3 oranında doğru, %16,4 oranında yanlış ve %37,4 oranında fikrim yok seçeneğini işaretleyerek yanıt vermişlerdir. Tüm iş yeri sahiplerinin vergi dairesi kaydının olması gerektiğini ifade eden soru öğrencilerin Vergi ve Mevzuat bölümünde en yüksek oranda (%65,5) doğru cevapladıkları soru olmuştur. Anketin yedinci bölümünün son sorusu vergi yılının başlangıcının 1 Ocak, sonunun ise 31 Aralık olduğunu belirtmektedir. Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda fikrim yok seçeneği (%44,8) ve doğru seçeneğinin (%44) neredeyse aynı oranda işaretlendiği görülmüştür.

Tablo 3.15. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin genel başarı durumu

Finansal Okuryazarlık	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Bireysel Bankacılık	Emeklilik ve Sigortacılık	Finansal Tablolar	Yatırım	Vergi ve Mevzuat
(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)
43,188±16,304	41,392±22,156	52,284±23,826	54,982±26,751	37,678±28,174	31,673±25,592	38,301±26,195

Bingöl Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti için sorulmuş olan sorulara öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda hangi bölümde ne düzeyde başarılı oldukları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Temel düzeyde ekonomi ve finans sorularında öğrencilerin başarı oranı %41,4, Bireysel Bankacılık sorularındaki başarı oranı %52,3, Emeklilik ve Sigortacılık sorularındaki başarı oranı %55,

Finansal Tablolar ile ilgili sorulan sorularda başarı oranı %37,7, Yatırım ile alakalı sorulan sorulara göre başarı oranı %31,7, Vergi ve Mevzuat ile ilgili sorulmuş sorulardaki başarı oranı %38,3 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin farklı konular hakkında cevaplamış olduğu soruların genel bir ortalaması alınmış ve Bingöl Üniversitesi öğrencilerinin genel Finansal Okuryazarlık oranının %43,2 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.3.3.7. Bingöl üniversitesi öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki

Tablo 3.16. Temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	49,601±20,682	36,152±21,492	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlıklarının kadın öğrencilerden fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğu ulaşılmıştır.

H₁₀: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₁₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₁₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.17. Yatırım kararlarında finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Yatırım	38,082±25,160	27,580±25,055	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin yatırım konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğu ulaşılmıştır.

H₂₀: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₂₁: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır

H₂₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.18. Emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Emeklilik ve Sigortacılık	56,804±27,003	53,819±26,562	0,197

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha başarılı olduğu hususunda anlamlı bir farklılığa ulaşamamıştır.

H₃₀: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₃₁: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₃₀ hipotezi reddedilir

Tablo 3.19. Finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Finansal Tablolar	44,292±27,955	33,455±27,532	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₄₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.20. Bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Bireysel Bankacılık	56,241±25,723	49,757±22,203	0,002

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₅₀: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₅₁: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₅₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.21. Vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Vergi ve Mevzuat	42,922±25,254	35,350±26,394	0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₆₀: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₆₁: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₆₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.22. Araştırma özel hipotezleri ve sonuçları

Finansal Okuryazarlık Özel Hipotezler	Sonuç
H₁₀: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₁₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir
H₂₀: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₂₁: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır	H₀ hipotezi kabul edilir
H₃₀: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₃₁: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₁ hipotezi kabul edilir
H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir
H₅₀: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₅₁: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir
H₆₀: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₆₁: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir

3.4. Fırat Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri ve Hipotezler

3.4.1. Fırat üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri

Öğrencilerin demografik bilgiler bölümünde sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilerek tablodaki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo 3.23. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı

Değişkenler		n(%)
Cinsiyet	Erkek	418(47,3)
	Kadın	466(52,7)
Gelir	1.500 TL ve altı	127(14,4)
	1.500 TL – 2.500 TL	274(31,2)
	2.500 TL – 5.000 TL	302(34,4)
	5.000 TL ve üzeri	176(20,0)
Sınıf	Hazırlık	9(1,0)
	1.Sınıf	271(30,7)
	2.Sınıf	307(34,7)
	3.Sınıf	131(14,8)
	4.Sınıf	137(15,5)
	Lisansüstü	29(3,3)

Yaş	18 - 20	316(35,8)
	20 - 22	339(38,4)
	22 - 24	149(16,8)
	24 ve üstü	79(9,0)
Yerleşim Yeri	İl	704(79,6)
	İlçe	121(13,7)
	Köy	59(6,7)
Fakülteler	Edebiyat Fakültesi	73(8,3)
	Fen Bilimleri Enstitüsü	13(1,5)
	Güzel Sanatlar Fakültesi	3(0,3)
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	37(4,2)
	Meslek Yüksek Okulu	191(21,6)
	Mühendislik Fakültesi	171(19,3)
	Sosyal Bilimler Enstitüsü	1(0,1)
	Ziraat Fakültesi	6(0,7)
	Diş Hekimliği Fakültesi	6(0,7)
	Eczacılık Fakültesi	1(0,1)
	Eğitim Fakültesi	24(2,7)
	Hemşirelik Fakültesi	2(0,2)
	Hukuk Fakültesi	1(0,1)
	İlahiyat Fakültesi	4(0,5)
	İletişim Fakültesi	4(0,5)
	Tıp Fakültesi	117(13,2)
	İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi	112(12,7)
	Mimarlık Fakültesi	5(0,6)
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	23(2,6)
	Spor Bilimleri Fakültesi	14(1,6)
	Su Ürünleri Fakültesi	1(0,1)
	Teknik Eğitim Fakültesi	1(0,1)
	Teknoloji Fakültesi	71(8)
	Veteriner Fakültesi	3(0,3)

Araştırmaya katılan Fırat Üniversitesi öğrencilerinin demografik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla katılımcılara yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlar analiz edilmiştir. Katılımcıların cinsiyetleri saptanmak istenmiş ve bu soruya verilen yanıtlara göre kadın ve erkek katılımcılar arasında büyük bir farklılık görülmemiştir. 884 öğrenciye yapılan anket uygulamasına katılan öğrencilerin 418'i erkek iken (%47,3) 466'sı ise kadın katılımcılardan (%52,7) meydana gelmektedir. Örneklemen Fırat Üniversitesi öğrencilerini kapsayan grubun aylık gelirleri belirlenmek istenmiş ve bu hususta elde edilen veriler analiz edilmiştir. Buna göre bahsedilen üniversite öğrencilerinin %14,4'ü 1.500 TL ve altı aylık gelire sahip olduğunu beyan ederken %31,2'sinin ise 1.500-2.500 TL arasında bir aylık gelir düzeyine sahip olduğu belirlenmiştir. Aylık gelir konusunda genel bir kaniya varılmak amacıyla öğrencilere yöneltilen soruya verilen cevaplara göre en yüksek yüzdeye sahip olan seçenek 2.500-5.000 seçeneğidir ve %34,4 oranında seyretmektedir. Öğrencilerin %20'si ise 5.000 ve üzeri bir gelire sahip olduğunu beyan etmiştir.

Araştırmaya katılan Fırat Üniversitesi öğrencilerinin öğrenim basamakları saptanmak istenmiş ve bu amaçla sorulan soruda normal öğrenim kademeleri haricinde hazırlık ve lisansüstü seçenekleri de yer almıştır. Öğrencilerin %1'i hazırlık sınıfında olduğunu belirtirken, %30,7'si 1. sınıfta yer aldığını beyan etmiştir. Elde edilen verilere göre örneklem grubunun Fırat Üniversitesi öğrencilerini kapsayan analizinde 2. sınıfta öğrenim gördüğünü belirten öğrenciler %34,7'dir ve bu orana göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun 2. sınıf öğrencisi olduğu saptanmıştır. Aynı şekilde öğrencilerin %14,8'i 3. Sınıf, %15,5'i 4. sınıf ve %3,3'ü lisansüstü seviyesinde öğrenim gördüğünü beyan etmiştir. Öğrencilerin yaşları konusunda bilgi elde edinmek istenmiş ve buna göre öğrencilerin en yüksek oranda 20-22 yaş aralığında olduğu görülmüştür ve bu oran öğrencilerin %38,4'ünü kapsamaktadır. Bunun yanı sıra 18-20 yaş olduğunu belirten öğrenciler %35,8 oranla azımsanamayacak seviyededir. Ayrıca 22-24 yaş aralığında olan öğrenciler %16,8 oranına sahip iken %9'u ise 24 yaş ve üstünde olduğunu ifade etmiştir. Fırat Üniversitesinde öğrenim gören ve araştırmaya katılan öğrencilerin yerleşim yeri saptanmak istenmiştir. Buna göre öğrencilerin verebilecekleri cevaplar il, ilçe ve köy şeklinde sınırlandırılmıştır. Öğrenciler %79,6 gibi büyük bir oranda ilde yaşadıklarını belirtirken; %13,7'si ilçede ve %6,7'si ise köyde yaşadığını beyan etmiştir. Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin fakültelere göre oranları; “Edebiyat Fakültesi %8,3, Fen Bilimleri Fakültesi %1,5, Güzel Sanatlar Fakültesi %0,3, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi %4,2, Meslek Yüksek Okulu %21,6, Mühendislik Fakültesi %19,3, Sosyal Bilimler Enstitüsü %0,1, Ziraat Fakültesi %0,7, Diş Hekimliği Fakültesi %0,7, Eczacılık Fakültesi %0,1, Eğitim Fakültesi %2,7, Hemşirelik Fakültesi %0,2, Hukuk Fakültesi %0,1, İlahiyat Fakültesi % 0,5, İletişim Fakültesi %0,5, Tıp Fakültesi %13,2, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi %12,7, Mimarlık Fakültesi %0,6, Sağlık Bilimleri Fakültesi %2,6, Spor Bilimleri Fakültesi %1,6, Su Ürünleri Fakültesi %0,1, Teknik Eğitim Fakültesi %0,1, Teknoloji Fakültesi %8, Veteriner Fakültesi %0,3” şeklindedir. Araştırmaya en fazla Meslek Yüksek Okulu, Mühendislik Fakültesi, Tıp Fakültesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi öğrencilerinden katılım olmuştur. En az katılım ise Hukuk Fakültesi, Su Ürünleri Fakültesi, Teknik Eğitim Fakültelerinden olmuştur.

3.4.2. Fırat üniversitesi öğrencilerinin finansal davranışları ile ilgili bulgular

Öğrencilerin Finansal Davranışları ile ilgili (Kredi kartı kullanımları, bireysel emeklilik sistemine katılımları, internet bankacılığı kullanımları) sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilerek tablodaki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo 3.24. Öğrencilerin kredi kartı, bireysel bankacılık ve internet bankacılığı kullanımlarının dağılımı

Değişkenler		n(%)
Kredi Kartı	Evet	425(48,1)
	Hayır	459(51,9)
Bireysel Emeklilik	Evet	87(9,9)
	Hayır	796(90,1)
İnternet Bankacılığı	Evet	664(75,3)
	Hayır	218(24,7)

Tablo 3.24’de Fırat Üniversitesi öğrencilerinin kredi kartı kullanma oranlarının yanı sıra bireysel emeklilik sistemine katılımları ve internet bankacılık kullanım oranlarının saptanabilmesi amacıyla öğrencilere yöneltilen sorulardan elde edilen verilerin analizleri yer almaktadır. Buna göre kredi kartı kullanıp kullanmadığı sorusu yöneltilen öğrencilerin arasında bu soruda ciddi bir farklılık gözlenmemiştir. Öğrencilerin %48,1’i kredi kartı kullandığını belirtirken; %51,9’u ise kredi kartı kullanımının olmadığını beyan etmiştir. Bireysel emeklilik sistemine katılımları saptanmak istenen öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar dikkat çekicidir. Bu hususta bireysel emeklilik sisteminde yer alan öğrenciler %9,9 iken bu sistemde yer almadığını belirten öğrenciler ise %90,1 oranındadır. Fırat Üniversitesi öğrencilerinin internet bankacılığı kullanıp kullanmadığı konusunda genel bir kanıya varmak amacıyla yöneltilen soruya verilen yanıtlar analiz edildiğinde ise burada da önemli bir farklılık olduğu belirlenmiştir. İnternet bankacılığı kullanan öğrenciler %75,3 oranında iken öğrencilerin %24,7’si ise böyle bir kullanımlarının olmadığını beyan etmiştir.

3.4.3. Fırat üniversitesi öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar ve hipotezler

Öğrencilerin anket formunda finansal bilgi düzeylerinin ölçümü için farklı konularda (Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans, Bireysel Bankacılık, Emeklilik ve

Sigortacılık, Finansal Tablolar, Yatırım, Vergi ve Mevzuat) sorulmuş olan 32 soruya vermiş oldukları cevaplar ve oranları aşağıdaki tabloda bulunmaktadır.

Tablo 3.25. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevap dağılımları

Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans		n(%)
Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.	Fikrim Yok	148(16,7)
	Yanlış	41(4,6)
	Doğru	695(78,6)
Türkiye’de enflasyon oranları %10’un altındadır.	Fikrim Yok	235(26,6)
	Yanlış	452(51,2)
	Doğru	196(22,2)
Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.	Fikrim Yok	308(35,2)
	Yanlış	353(40,4)
	Doğru	213(24,4)
Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.	Fikrim Yok	114(13,0)
	Yanlış	445(50,7)
	Doğru	318(36,3)
Borsalarda sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır.	Fikrim Yok	338(38,3)
	Yanlış	391(44,3)
	Doğru	154(17,4)
Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul’dur.	Fikrim Yok	388(44,0)
	Yanlış	101(11,5)
	Doğru	392(44,5)
Vadesiz mevzuat hesabı faiz kazancı sağlar.	Fikrim Yok	326(37,0)
	Yanlış	334(37,9)
	Doğru	221(25,1)
Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.	Fikrim Yok	401(45,7)
	Yanlış	97(11,0)
	Doğru	380(43,3)
Bireysel Bankacılık		n(%)
Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.	Fikrim Yok	121(13,7)
	Yanlış	660(74,8)
	Doğru	101(11,5)
Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.	Fikrim Yok	206(23,4)
	Yanlış	206(23,4)
	Doğru	469(53,2)
IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.	Fikrim Yok	152(17,2)
	Yanlış	73(8,3)
	Doğru	658(74,5)
EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.	Fikrim Yok	135(15,3)
	Yanlış	310(35,1)
	Doğru	439(49,7)
İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilir.	Fikrim Yok	189(21,4)
	Yanlış	85(9,6)
	Doğru	608(68,9)
İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilir.	Fikrim Yok	366(41,4)
	Yanlış	173(19,6)
	Doğru	344(39,0)
Emeklilik ve Sigortacılık		n(%)
Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir rol faktördür.	Fikrim Yok	260(29,4)
	Yanlış	186(21,0)
	Doğru	438(49,5)
SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye’de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.	Fikrim Yok	50(5,7)
	Yanlış	28(3,2)
	Doğru	806(91,2)

Türkiye'de emeklilik yaşı herkes için 65'tir.	Fikrim Yok	100(11,3)
	Yanlış	513(58,0)
	Doğru	271(30,7)
Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir.	Fikrim Yok	192(21,8)
	Yanlış	57(6,5)
	Doğru	633(71,8)
Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.	Fikrim Yok	421(47,7)
	Yanlış	101(11,4)
	Doğru	361(40,9)
Finansal Tablolar		n(%)
Bilanço, belirli bir tarihteki varlıkları, borçları ve öz sermayeyi gösterir.	Fikrim Yok	340(38,7)
	Yanlış	63(7,2)
	Doğru	476(54,2)
Öz sermaye, toplam varlıklarla borçlar arasındaki farktır.	Fikrim Yok	321(36,5)
	Yanlış	124(14,1)
	Doğru	435(49,4)
Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL'dir.	Fikrim Yok	268(30,4)
	Yanlış	379(43,0)
	Doğru	235(29,0)
Nakit sıkıntısı çeken bir şirket, kesinlikle zarar etmiştir.	Fikrim Yok	181(20,8)
	Yanlış	438(50,2)
	Doğru	253(29,0)
Yatırım		n(%)
Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olmuş olursunuz.	Fikrim Yok	516(58,6)
	Yanlış	128(14,6)
	Doğru	236(26,8)
Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.	Fikrim Yok	351(39,8)
	Yanlış	146(16,6)
	Doğru	385(43,7)
Hisse senedi yatırımı tahvil yatırıma kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.	Fikrim Yok	508(58)
	Yanlış	95(10,9)
	Doğru	272(31,1)
Döviz, bir tasarruf aracıdır.	Fikrim Yok	284(32,5)
	Yanlış	289(33,0)
	Doğru	302(34,5)
Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.	Fikrim Yok	248(28,2)
	Yanlış	448(51,0)
	Doğru	182(20,7)
Vergi ve Mevzuat		n(%)
Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.	Fikrim Yok	238(27)
	Yanlış	343(38,9)
	Doğru	301(34,1)
Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.	Fikrim Yok	255(28,9)
	Yanlış	110(12,5)
	Doğru	516(58,6)
Her işyeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.	Fikrim Yok	125(14,2)
	Yanlış	57(6,5)
	Doğru	701(79,4)
Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp, 31 Aralık'ta sona erer.	Fikrim Yok	290(32,9)
	Yanlış	73(8,3)
	Doğru	519(58,8)

3.4.3.1. Temel düzeyde ekonomi ve finans

Tabloda öğrencilere yöneltilen; doğru, yanlış ve fikrim yok seçenekleriyle sınırlandırılan yargılara verilen yanıtlar ve oranları görülmektedir. Anket formunda yer alan ve belirli bir doğru cevabın bulunduğu yargılar; temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat şeklinde 6 ayrı bölüm altında toplanmaktadır. Bu bölümler örneklem grubundan elde edilen verilerle ayrı ayrı analiz edilmek istenmiş, ilk olarak temel düzeyde ekonomi ve finans başlığı ele alınmıştır.

Araştırmaya katılanlara, temel düzeyde ekonomi ve finans bilgilerini ölçmek için; “Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır” yargısı yöneltilmiş, katılımcıların %16,7’si fikrim yok, %4,6’sı yanlış, %78,6’sı ise doğru seçeneğini işaretlemiştir. Enflasyonun paranın satın alma gücünü azalttığına dair yargının doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler bu soruyu doğru bilmişlerdir. Soruya verdikleri yanıtlar büyük ölçüde doğru olduğundan öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi oldukları sonucuna varılmıştır. “Türkiye’de enflasyon oranları %10’un altındadır.” şeklinde verilen yargıya öğrencilerin %51,2’si yanlış, %22,2’si doğru, %26,6’sı fikrim yok seçeneğini işaretleyerek yanıt vermişlerdir. Verilere göre öğrencilerin neredeyse yarısının güncel ekonomik gelişmelerden haberdar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yanlış cevabını veren öğrenciler bu soruyu doğru yanıtlamışlardır. Daha sonra enflasyon oranı ile kredi faiz oranı arasındaki ilişkinin avantaj içerip içermediğine dair öğrenci bilgisi saptanmak istenmiş ve “Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.” yargısı verilmiştir. Öğrencilerin %24,4’ü doğru, % 40,4’ü yanlış, %35,2’si fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir. Bu yargı doğrudur ve doğru seçeneğini işaretleyen bireyler soruyu doğru yanıtlamıştır. Bu oranın düşük olduğu görülmektedir, buna bağlı olarak öğrencilerin enflasyon, faiz ve kredi ilişkisi hakkında bilgi sahibi olmadıkları sonucuna varılmıştır. “Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar” sorusuna %36,3 oranında doğru, %50,7 oranında yanlış, %13,0 oranında fikrim yok seçeneği işaretlenmiştir. Bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde yargının yanlış olduğunu savunan öğrencilerin oranı oldukça yüksektir ancak bu yargıya dair yanlış seçeneğini işaretleyen bireyler bu soruyu bilememiştir. Öğrencilerin borsalarda yapılan faaliyetler hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarını yoklamak amacıyla yöneltilen “Borsalarda sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır” yargısına öğrencilerin %44,3’ü yanlış seçeneğini işaretleyerek doğru cevap

vermiştir. Öğrencilerin borsa ve hisse senedi konusunda bilgi sahibi oldukları düşünülmektedir. Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının ismine dair yöneltilen yargıda bu borsanın adının Borsa İstanbul olduğu savunulmuştur. Öğrencilerin %44,5’i doğru seçeneğini işaretleyerek bu soruya doğru yanıt vermiştir. Ayrıca burada dikkat çekici unsur öğrencilerin %44’ünün fikrim yok seçeneğini işaretlemesidir. Çünkü bu oran da oldukça yüksektir. Öğrencilere vadesiz mevzuat hesabının faiz getirisi sağlayıp sağlamadığına dair yöneltilen yargı bir faiz kazancı sağlanacağına dairdir. Öğrencilerin %37,9’u bu soruya yanlış seçeneğini işaretleyerek cevap vermiştir ve yanlış seçeneğini işaretleyen bireyler bu soruyu bilmişlerdir. Bu soruda da fikrim yok seçeneğini işaretleyen öğrencilerin oranı %37’dir ve bu oranın da yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilere kıymetli madenlerin ölçü birimlerini bilip bilmediklerine dair yöneltilen soruda ons’ un değerli maddelerin ölçü birimi olduğu yargısı yer almaktadır. Öğrencilerin %43,3’ü doğru seçeneğini işaretlemiş ve bu soruyu doğru bilmiştir. Ancak bu oran bu soruya verilen en yüksek oranı içermemektedir. Öğrencilerin %45,7’si fikrinin olmadığını belirterek en yüksek oranın bu seçenekte yer almasına sebep olmuştur.

3.4.3.2. Bireysel bankacılık

Öğrencilere bireysel bankacılık adı altında sorular yöneltilmiştir. Öncelikle katılımcıların bankaların işlem ücretleri konusunda bilgi sahibi olup olmadıkları saptanmak istenmiştir. Bu nedenle “Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar” yargısı verilmiştir. Öğrencilerin %74,8’i bu yargıya dair yanlış seçeneğini işaretleyerek soruyu bilmiştir. Bu oran öğrencilerin bahsedilen konuda bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Öğrencilere kredi kullanımı konusunda uzun ve kısa vadeli kullanımlardan hangisinin daha maliyetli olduğunu bilip bilmediklerine dair yöneltilen soruya öğrencilerin %53,2’si doğru seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir ve doğru seçeneğini işaretleyen bireyler bu soruyu doğru bilmiştir. Bu oranın yüksek seviyede seyrettiği görülmüştür ve buna göre öğrencilerin çoğunlukla kredi kullanımı konusunda, vade ve maliyet ilişkisinde bilgi sahibi oldukları dikkat çekmektedir. Öğrencilerin IBAN numarasının anlamını bilip bilmedikleri saptanmak istenmiştir. Bu numaranın uluslararası anlamda banka hesap numarası olduğunu dair doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler (%74,5) bu soruyu doğru bilmiştir. Bu orana göre öğrencilerin büyük çoğunluğu IBAN’ın anlamı konusunda bilgi sahibidir. Öğrencilerin EFT’nin anlamını bilip bilmediklerini saptamak amacıyla “EFT, aynı

bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır” şeklinde yargı verilmiştir. Bu yargıya öğrencilerin %35,1’i yanlış seçeneğini işaretleyerek yanıt verirken; %49,7’si doğru seçeneğini işaretlemiştir. Bu soruya yanlıştır seçeneğini işaretleyerek cevap veren öğrenciler soruyu doğru bilmiştir. Ancak bu konuda bilgi sahibi olmayan bireylerin oranı daha yüksektir. Buna göre öğrencilerin EFT’nin mahiyeti noktasında bilgi sahibi olmadıkları yorumu yapılabilmektedir. Öğrencilerin kredi başvurusu yapmak istendiği takdirde başvurulabilecek araçlar konusunda bilgi sahibi olup olmadıkları saptanmak istenmiştir. Buna göre internetin kredi başvurusunda kullanılabileceğine dair yöneltilen yargıya öğrencilerin %68,9’u doğrudur seçeneğini işaretleyerek doğru cevap vermiştir. Bu oran da çoğunluğun başvuru araçları noktasında bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Öğrencilere hisse senedi alıp satma amacı güden bireylerin bu isteklerini internet bankacılığı kullanarak yapabileceklerini içeren yargı yöneltilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunu kapsayan %41,4’ü fikrim yok seçeneğini işaretlerken; %39’u ise doğrudur seçeneğini işaretlenmiştir. Doğrudur seçeneğini işaretleyen bireyler bu soruyu bilmiştir.

3.4.3.3. Emeklilik ve sigortacılık

Fırat Üniversitesi öğrencilerine emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi sahibi olup olmadıklarına yönelik bu başlık altında yer alan 5 soru yöneltilmiştir. Araç kasko ücretlerinin belirlenmesinde bireylerin yaşının etkili olduğunu belirten yargıya öğrencilerin %49,5’i doğru seçeneğini işaretleyerek doğru cevabı vermiştir. Çoğunluğun bu soruya verdiği yanıt doğru olduğu için öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi olduğu görülmüştür. Öğrencilerin SGK’nın mahiyeti konusunda bilgi sahibi olup olmadıkları incelenmek istenmiştir. Buna göre ülkemizde çalışan kesimin bağlı olduğu sağlık güvencesi kurumunun SGK olduğunu ifade eden yargıya öğrencilerin %91,2’si doğrudur seçeneğini işaretleyerek bu soruyu doğru bilmiştir. Bu oran dikkat çekicidir ve öğrencilerin ülkelerindeki sağlık güvencesini içeren kurumu tanıdıkları sonucuna varılmaktadır. Öğrencilere emeklilik yaşını bilip bilmedikleri noktasında yöneltilen yargı bu yaş sınırının 65 olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin %58’i bu yargının yanlış olduğunu savunmuş ve bu sayede soruyu bilmişlerdir. Çoğunluğun soruyu doğru bilmesi öğrencilerin emeklilik ve yaş sınırı konusunda bilgi sahibi olduğu yorumunun yapılabilmesine ortam hazırlamıştır. Öğrencilere; bireysel emeklilik sisteminin, işlerlik kazanabilmesi adına aylık periyotlar

halinde prim ödemelerinin yapılmasını içeren özel emeklilik sistemi olduğuna dair yöneltilen yargıya öğrencilerin %71,8'i doğru seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiş ve soruyu doğru bilmiştir. Bireysel emeklilik sisteminde emekli olabilmek için 10 yıl boyunca katkı payı ödenmesi gerektiğini savunan ifadeye öğrencilerin %11,4'ü yanlış; %40,9'u doğru seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir. Ancak fikrim yok seçeneğini işaretleyerek yanıt veren öğrenciler çoğunluktadır ve %47,7 oranına sahiptir. Bu soruya doğru seçeneğini işaretleyerek yanıt veren öğrenciler soruyu bilmiştir ancak yine de çoğunluğun bu konuda bilgi sahibi olduğu kanısına varılamaz. Genel itibariyle öğrencilerin bu konuda fikir sahibi olmadıkları görülmektedir.

3.4.3.4. Finansal tablolar

Fırat Üniversitesi öğrencilerine finansal tablolar konusunda bilgi sahibi olup olmadıklarına yönelik 4 soru yöneltilmiş ve bu sorular doğru, yanlış ve fikrim yok seçenekleriyle sınırlandırılmıştır. Buna göre öncelikle öğrencilerin bilanço konusundaki bilgi düzeyleri saptanmak istenmiş ve bu kavramın sınırlı bir zaman aralığındaki mevcut varlık, borç ve öz sermayeyi içerdiğine dair bir yargı öğrencilere sunulmuştur. Yargıya öğrencilerin %54,2'si doğru seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiş ve soruyu bilmiştir. Bu seçeneği de %38,7'lik bir oran ile fikrim yok seçeneği takip etmiştir. Öz sermayenin tanımına ilişkin oluşturulan yargıda bu kavramın toplam varlık ve borç arasındaki farkı ifade ettiği belirtilmiştir. Öğrencilerin %49,4'ü bu yargının doğru olduğunu savunan seçeneği işaretlemiştir. Bu sayede %49,4'lük kısım bu soruyu doğru cevaplamıştır. Bir kişinin; 9.000 TL öz sermayesi, 8.000 TL borç hesabının olması durumunda 17.000 TL mevcut varlığı vardır şeklinde yöneltilen yargıya öğrencilerin %29'u doğrudur seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiş ve bu soruyu doğru bilmiştir. Ancak bu oran düşük bir seviyede seyretmektedir. Bu yargının yanlış olduğunu düşünüp yanlıştır seçeneğini işaretleyenlerin oranı daha yüksektir ve %43 seviyesindedir. Buradan öğrencilerin öz sermaye, borç hesabı ve toplam varlık arasındaki ilişki konusunda bilgi sahibi olmadıkları yorumu yapılabilmektedir. Öğrencilere bir şirketin zarar etmesinin nakit sıkıntısı çekmesiyle bir bağlantısı olup olmadığına dair yöneltilen yargı bu iki çıktı arasında bir bağlantı olduğuna dair oluşturulmuştur. Öğrenciler de nakit sıkıntısının şirketin zararda olduğunu bir göstergesi olduğuna ilişkin yargıya %50,2 oranında yanlıştır seçeneğini işaretleyerek yanıt vermişlerdir. Buna göre yanlıştır seçeneğini işaretleyen bireyler soruyu bilmişlerdir.

3.4.3.5. Yatırım

Fırat Üniversitesi öğrencilerinin yatırım konusundaki bilgilerinin ölçülebilmesi adına bu başlık altında 5 adet soru yöneltilmiştir. Öğrencilere bir şirketin tahvili alındığı takdirde bu eylem sayesinde bahsedilen şirkete ortak olunduğunu belirten ifade sunulmuş ve öğrencilerin %14,6'sı yanlıştır seçeneğini işaretleyerek bu soruyu bilmiştir. Ancak bu soruya fikrim yok şeklinde cevap veren bireyler %58,6'dır ve çoğunluğu bu seçenek oluşturmaktadır. Öğrencilere, "Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz" şeklindeki yargı yöneltilmiş bu yargıya öğrencilerin %43,7'si doğrudur yanıtını vermiştir. Doğrudur yanıtını işaretleyen öğrenciler bu soruyu doğru bilmiştir. Ayrıca öğrencilerin %39,8'i fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir. Bu da azımsanamayacak bir çoğunluktur. Öğrencilere yatırım araçlarından hisse senedi ile tahvil arasında bir kıyaslamayı içeren ve hisse senedinin daha riskli olduğunu savunan yargı verilmiş, %58'i fikrim yok seçeneğini işaretleyerek cevap vermiştir. Bu soruya doğrudur seçeneğini işaretleyerek cevap veren %31,1'lik kesim ise soruyu bilmiştir. Ancak bu oran çok düşük olduğu için öğrencilerin yatırım araçları arasındaki benzerlik ve farklılıklar konusunda bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Öğrencilere döviz bir tasarruf aracıdır şeklinde yöneltilen yargıya %33'ü yanlıştır seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiş ve soruyu bilmiştir. Yine de öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi oldukları yorumu yapılamamaktadır. Çünkü seçenekler incelendiğinde oranların birbirine çok yakın olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %32,5'i fikrim yok; %34,5'i ise doğrudur seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir. Öğrencilere iki projeden biri daha fazla getiri sağlıyorsa ve ikisinin de risk düzeyi eşitse getiri sağlayan seçilmelidir şeklinde yöneltilen yargıya öğrencilerin %51'i yanlıştır seçeneğini işaretleyerek cevap vermiştir ve bu sayede soruyu doğru bilmiştir. Bunun dışında fikrinin olmadığını belirten %28,2, yargının doğru olduğunu belirten %20,7'lik kısım mevcuttur.

3.4.3.6. Vergi ve mevzuat

Öğrencilere "Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır" yargısı yöneltilmiştir. Öğrencilerin %38,9'u bu soruya yanlıştır seçeneğini işaretleyerek cevap vermiş ve doğru bilmiştir. Bu oran çok yüksek olmasa da çoğunluğu ifade etmektedir zira doğru diyenlerin oranı %34,1, fikrinin olmadığını beyan edenlerin oranı ise

%27'dir. Öğrencilere yöneltilen “Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir” sorusunda ise öğrencilerin yalnızca %12,5'i yanlıştır seçeneğini işaretleyerek bu soruyu bilmiştir. %58,6'nın doğrudur seçeneğini işaretlediği soruda öğrencilerin %28,9'u da fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir. Bu veriden yola çıkarak öğrencilerin yeni bir iş kurulması halinde izlenmesi gereken adımlar hakkında bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Öğrencilere “Her işyeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır” yargısı yöneltilmiş ve öğrencilerin %79,4'ü doğrudur seçeneğini işaretleyerek bu soruyu doğru bilmiştir. Bu oran yüksek bir seviyeye sahiptir. Dolayısıyla öğrencilerin vergi dairesine konu olan haller ile ilgili bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Öğrencilere vergi yılının 1 Ocak'ta başladığı ve 31 Aralık'ta sona erdiğini içeren yargı yöneltilmiş ve öğrencilerin %58,8'i doğrudur seçeneğini işaretleyerek doğru cevabı vermiştir. Çoğunluğu içeren bu oran öğrencilerin vergi yılının başlangıç ve bitiş tarihleri konusunda bilgi sahibi olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.26. Fırat üniversitesi öğrencilerinin genel başarı durumu

Finansal Okuryazarlık	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Bireysel Bankacılık	Emeklilik ve Sigortacılık	Finansal Tablolar	Yatırım	Vergi ve Mevzuat
(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)
48,621±16,6 15	44,895±22,6 75	57,485±25,9 02	62,240±25,0 20	44,796±29,1 89	34,434±24,5 05	47,313±24, 279

Fırat Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti için sorulmuş olan sorulara öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda hangi bölümde ne düzeyde başarılı oldukları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Temel düzeyde ekonomi ve finans sorularında öğrencilerin başarı oranının %44,9, Bireysel Bankacılık sorularındaki başarı oranının %57,5, Emeklilik ve Sigortacılık sorularındaki başarı oranının %62,2, Finansal Tablolar ile ilgili sorulan sorularda başarı oranının %44,8, Yatırım ile alakalı sorulan sorularda başarı oranının %34,4, Vergi ve Mevzuat ile ilgili sorulmuş sorularda başarı oranının %47,3 olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin farklı konular hakkında cevaplamış olduğu soruların genel bir ortalaması alınmış ve Fırat Üniversitesi öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık oranının %48,6 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.4.3.7. Fırat üniversitesi öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki

Tablo 3.27. Temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	49,611±23,023	40,665±21,519	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlıklarının kadın öğrencilerden fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₁₀: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₁₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₁₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.28. Yatırım kararlarında finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Yatırım	36,555±24,924	32,532±23,990	0,015

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin yatırım konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₂₀: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₂₁: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır

H₂₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.29. Emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Emeklilik ve Sigortacılık	63,014±24,495	61,545±25,488	0,384

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha başarılı olduğu hususunda anlamlı bir farklılığa ulaşamamıştır.

H₃₀: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₃₁: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₃₀ hipotezi reddedilir

Tablo 3.30. Finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Finansal Tablolar	47,249±29,150	42,597±29,079	0,018

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₄₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.31. Bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Bireysel Bankacılık	60,646±26,678	54,650±24,874	0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₅₀: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₅₁: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₅₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.32. Vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Vergi ve Mevzuat	48,804±25,121	45,976±23,444	0,084

IndependetSamples t-Test, * $p<0,05$; ** $p<0,01$

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılığa ulaşılmıştır.

H₆₀: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₆₁: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₆₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.31. Araştırma özel hipotezleri ve sonuçları

Finansal Okuryazarlık Özel Hipotezler	Sonuç
H₁₀: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₁₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₂₀: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₂₁: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₃₀: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₃₁: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₁ hipotezi kabul edilir
H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₅₀: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₅₁: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₆₀: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₆₁: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.

3.5. İnönü Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri ve Hipotezler

3.5.1. İnönü üniversitesi öğrencilerinin demografik özellikleri

Öğrencilerin demografik bilgiler bölümünde sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilerek tablodaki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo 3.33. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı

Değişkenler		n(%)
Cinsiyet	Erkek	308(42,2)
	Kadın	422(57,8)
Gelir	1.500 TL ve altı	144(20,0)
	1.500 TL – 2.500 TL	232(32,3)
	2.500 TL – 5.000 TL	218(30,3)
	5.000 TL ve üzeri	125(17,4)
Sınıf	Hazırlık	67(9,2)
	1.Sınıf	135(18,2)
	2.Sınıf	116(15,9)
	3.Sınıf	257(35,2)
	4.Sınıf	141(19,3)
	Lisansüstü	15(2,1)

Yaş	18 - 20	223(30,7)
	20 - 22	363(49,9)
	22 - 24	101(13,9)
	24 ve üstü	40(5,5)
Yerleşim Yeri	İl	511(73,1)
	İlçe	132(18,9)
	Köy	56(8,0)
Fakülte	Edebiyat Fakültesi	39(5,3)
	Fen Bilimleri Enstitüsü	16(2,2)
	Güzel Sanatlar Fakültesi	17(2,3)
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	204(27,7)
	Meslek Yüksek Okulu	5(0,7)
	Mühendislik Fakültesi	80(10,9)
	Sosyal Bilimler Enstitüsü	9(1,2)
	Ziraat Fakültesi	3(0,4)
	Diş Hekimliği Fakültesi	12(1,6)
	Eczacılık Fakültesi	10(1,4)
	Eğitim Fakültesi	295(40,1)
	Hemşirelik Fakültesi	4(0,5)
	Hukuk Fakültesi	12(1,6)
	İlahiyat Fakültesi	3(0,4)
	İletişim Fakültesi	3(0,4)
	Tıp Fakültesi	2(0,3)
	Mimarlık Fakültesi	3(0,4)
	Sağlık Bilimleri Fakültesi	5(0,7)
	Spor Bilimleri Fakültesi	13(1,8)
	Teknik Eğitim Fakültesi	1(0,1)

Tabloda yer alan bilgiler İnönü Üniversitesinde öğrenim gören ve anket uygulamasına katılım sağlamış örneklem grubundan elde edilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin genel demografik özelliklerinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. İnönü Üniversitesinden araştırmaya katılım sağlayan öğrenciler 730 kişidir. Bu grubun %42,2'si erkek öğrencilerden meydana gelirken; %57,8'i ise kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Cinsiyet anlamında katılımcılar arasında ciddi bir farklılık yoktur ve öğrenci sayıları birbirine yakın seyretmektedir. Öğrencileri aylık gelirlerinin saptanmasına ilişkin katılımcılara yöneltilen soruya verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin çoğunlukla (%32,3) 1.500-2.500 TL arasında bir gelire sahip oldukları görülmüştür. Bunun yanı sıra öğrencilerin %20'si 1.500 TL ve altı gelire sahip olduğunu belirtirken, %30,3'ü 2.500-5.000 TL arasında bir gelire sahip olduğunu beyan etmiştir. Aylık gelir konusunda en az yüzdeye sahip olan öğrenciler ise %17,4'lük oranla 5.000 TL ve üstü geliri olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin öğrenim kademelerinin ölçülebilmesi adına mevcut dönemde kaçınıcı sınıfta öğrenim gördüklerine dair yöneltilen soruya verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların %9,2 oranında hazırlık, %18,2 oranında 1. sınıf, %15,9'u ise 2. sınıfta öğrenim gördüğü gözlenmiştir. Öğrencilerin %35,2'si 3. sınıfta öğrenim gördüğünü

belirtmiştir ve bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun 3. sınıfta öğrenim gördüğü belirlenmiştir. Bunun yanı sıra 4. sınıfta öğrenim gördüğünü belirten öğrenciler %19,3 iken katılımcıların %2,1'i lisansüstü öğrenimine devam ettiğini beyan etmiştir. Katılımcıların yaşları da belirlemek istenmiştir. Bu sebeple öğrencilere yaşlarına ilişkin verilen soru analiz edilmiştir. Buna göre öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%49,9) 20-22 yaş arasında olduğu görülmüştür. 18-20 yaş arasında olduğunu belirten öğrenciler %30,7 oranında iken, 22-24 yaş aralığında olan katılımcılar ise örneklem grubunun %13,9'unu oluşturmaktadır. Bu grupta %5,5 ile en az yüzdeye sahip olan öğrenciler 24 yaş ve üstünde olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların yerleşim yerleri de saptanmak istenmiştir. Bu amaçla sorulan sorunun yanıtları il, ilçe ve köy şeklinde sınırlandırılmıştır. Katılımcıların %73,1'i ilde yaşadıkları belirlenirken, %18,9'u ilçede ve %8'i köyde yaşadığını beyan etmiştir. Öğrencilerin hangi fakültede öğrenim gördüğü belirlenmek istenmiştir. Buna göre katılımcılara yöneltilen soruya verilebilecek çeşitli meslek yüksekokulları ve fakülteler anket formunda yer almıştır. Katılımcılar %40,1'lik oranla Eğitim Fakültesinde öğrenim gördüğünü beyan etmiştir. Bu oran aynı zamanda İnönü Üniversitesinde öğrenim gören katılımcıların çoğunluğunun Eğitim Fakültesi öğrencisi olduğunu göstermektedir. Eğitim Fakültesini %27,7 ile İktisadi ve İdari Bilimler takip etmektedir. Mühendislik Fakültesinde öğrenci olduğunu belirten öğrenciler örneklem grubunun %10,9'unu meydana getirirken %5,3'ü ise Edebiyat Fakültesi öğrencisi olduğunu ifade etmiştir. Bunun yanı sıra öğrencilerin %2,2'si Fen Bilimleri Enstitüsünde iken, %2,3'ü Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencisi, %0,7'si Meslek Yüksekokulu, %1,2'si Sosyal Bilimler Enstitüsü, %0,4'ü Ziraat Fakültesi, %1,6'sı Diş Hekimliği Fakültesi, %1,4'ü Eczacılık Fakültesi, %0,5'i Hemşirelik Fakültesinde öğrenim gördüğünü beyan etmiştir. Ayrıca katılımcıların %1,6'sı Hukuk Fakültesinde öğrenim gördüğünün belirtirken %0,4'ü İlahiyat Fakültesi, %0,4'ü İletişim Fakültesi; %0,3'ü Tıp Fakültesi, %0,4'ü Mimarlık Fakültesi, %0,7'si Sağlık Bilimleri Fakültesi, %1,8'i Spor Bilimleri Fakültesi ve %0,1'i Teknik Eğitim Fakültesinde öğrenim gördüğünü ifade etmiştir.

3.5.2. İnönü üniversitesi öğrencilerinin finansal davranışları ile ilgili bulgular

Öğrencilerin Finansal Davranışları ile ilgili (Kredi kartı kullanımları, bireysel emeklilik sistemine katılımları, internet bankacılığı kullanımları) sorulan sorulara verdikleri cevaplar değerlendirilerek tablodaki değerlere ulaşılmıştır.

Tablo 3.34. Öğrencilerin kredi kartı, bireysel emeklilik ve internet bankacılığı kullanımlarının dağılımı

Değişkenler		n(%)
Kredi Kartı	Evet	409(56,2)
	Hayır	319(43,8)
Bireysel Emeklilik	Evet	78(11,0)
	Hayır	632(89,0)
İnternet Bankacılığı	Evet	590(81,2)
	Hayır	137(18,8)

İnönü Üniversitesi öğrencilerinin kredi kartı kullanımının saptanması adına yöneltilen sorunun yanı sıra bireysel emeklilik sistemine katılımlarının belirlenmesi ve internet bankacılığı kullanıp kullanmadıklarına ilişkin sorular katılımcılara yöneltilmiş ve elde edilen veriler yukarıdaki tabloda yer almıştır. Bu hususta öğrencilere yöneltilen sorulara verilebilecek yanıtlar evet ve hayır şeklinde sınırlandırılmıştır. Öğrenciler kredi kartı kullanıp kullanmadıkları şeklinde oluşturulan soruya %56,2 oranında evet yanıtını vererek kart kullanımlarının olduğunu belirtmişlerdir. Kredi kartı kullanmadığını belirten öğrenciler ise 319 kişi ve %43,8 oranında seyretmektedir. Kart kullanımı konusunda öğrenciler arasında ciddi bir farklılık olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin bireysel emeklilik sistemine katılımlarının analiz edilebilmesi adına yöneltilen soruya öğrencilerin %89'u bireysel emeklilik isteminde yer almadığını belirtmiştir. Bu soruya evet yanıtını vererek bireysel emeklilik sisteminde yer aldığını beyan eden öğrencilerin oranı ise %11'dir. Soruya verilen yanıtlar arasında ciddi bir farklılık olduğu görülmüştür. Katılımcıların internet bankacılığı kullanımlarının saptanabilmesi amacıyla yöneltilen soruya %81,2 oranında evet yanıtını verdiği saptanmıştır. İnternet bankacılığı kullanımlarının olmadığını ifade eden öğrenciler ise %18,8 oranındadır. Bu soruya verilen yanıtlar analiz edildiğinde de ciddi bir fark olduğu görülmüştür.

3.5.3. İnönü üniversitesi öğrencilerinin anket sorularına vermiş oldukları cevaplar ve hipotezler

Öğrencilerin anket formunda finansal bilgi düzeylerinin ölçümü için farklı konularda (Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans, Bireysel Bankacılık, Emeklilik ve Sigortacılık, Finansal Tablolar, Yatırım, Vergi ve Mevzuat) sorulmuş olan 32 soruya vermiş oldukları cevaplar ve oranları aşağıdaki tabloda bulunmaktadır.

Tablo 3.35. Öğrencilerin anket sorularına vermiş oldukları cevap dağılımları

Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans		n(%)
Enflasyon paranın satın alma gücünü azaltır.	Fikrim Yok	97(13,2)
	Yanlış	53(7,2)
	Doğru	583(79,5)
Türkiye’de enflasyon oranları %10’un altındadır.	Fikrim Yok	199(27,1)
	Yanlış	351(47,8)
	Doğru	185(25,2)
Enflasyon oranı piyasadaki kredi faiz oranından yüksek ise kredi kullanmak avantajlıdır.	Fikrim Yok	289(40,8)
	Yanlış	257(36,2)
	Doğru	163(23,0)
Bir evi kiralamak, ev satın almaya kıyasla finansal açıdan bütçenizi daha rahat kullanmanızı sağlar.	Fikrim Yok	84(11,5)
	Yanlış	346(47,5)
	Doğru	299(41,0)
Borsalarda sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır.	Fikrim Yok	252(34,7)
	Yanlış	367(50,5)
	Doğru	108(14,9)
Türkiye’deki menkul kıymetler borsasının adı Borsa İstanbul’dur.	Fikrim Yok	258(35,5)
	Yanlış	88(12,1)
	Doğru	381(52,4)
Vadesiz mevzuat hesabı faiz kazancı sağlar.	Fikrim Yok	266(36,5)
	Yanlış	307(42,2)
	Doğru	155(21,3)
Ons, altın gibi kıymetli madenlerin ölçü birimidir.	Fikrim Yok	355(49,2)
	Yanlış	87(12,1)
	Doğru	279(38,7)
Bireysel Bankacılık		n(%)
Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.	Fikrim Yok	84(11,4)
	Yanlış	575(78,2)
	Doğru	76(10,3)
Uzun vadeli kredi kullanmak kısa vadeli kredi kullanmaktan daha maliyetlidir.	Fikrim Yok	197(27,2)
	Yanlış	153(21,1)
	Doğru	375(51,7)
IBAN, uluslararası banka hesap numarasıdır.	Fikrim Yok	87(11,9)
	Yanlış	82(11,2)
	Doğru	561(76,8)
EFT, aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için kullanılır.	Fikrim Yok	79(10,8)
	Yanlış	282(38,6)
	Doğru	369(50,5)
İnternet bankacılığı yardımıyla kredi başvurusu yapılabilir.	Fikrim Yok	141(19,2)
	Yanlış	102(13,9)
	Doğru	491(66,9)
İnternet bankacılığı yardımıyla hisse senedi alım satım işlemleri yapılabilir.	Fikrim Yok	282(38,4)
	Yanlış	165(22,5)
	Doğru	287(39,1)
Emeklilik ve Sigortacılık		n(%)
Bireyin yaşı, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir rol faktördür.	Fikrim Yok	245(33,6)
	Yanlış	169(23,2)
	Doğru	316(43,3)
SGK (Sosyal Güvenlik Kurumu), Türkiye’de çalışanların bağlı oldukları sağlık güvencesi kurumudur.	Fikrim Yok	32(4,4)
	Yanlış	35(4,8)
	Doğru	665(90,8)
Türkiye’de emeklilik yaşı herkes	Fikrim Yok	55(7,5)

için 65'tir.	Yanlış	458(62,3)
	Doğru	222(30,2)
Bireysel emeklilik sistemi, aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemidir.	Fikrim Yok	140(19,4)
	Yanlış	60(8,3)
	Doğru	522(72,3)
Bireysel emeklilik sisteminde emekliliğe hak kazanmak için 10 yıl süreyle katkı payı ödemesi yapmak gerekmektedir.	Fikrim Yok	373(51,1)
	Yanlış	81(11,1)
	Doğru	276(37,8)
Finansal Tablolar		n(%)
Bilanço, belirli bir tarihteki varlıkları, borçları ve öz sermayeyi gösterir.	Fikrim Yok	281(38,3)
	Yanlış	72(9,8)
	Doğru	380(51,8)
Öz sermaye, toplam varlıklarla borçlar arasındaki farktır.	Fikrim Yok	257(35,2)
	Yanlış	100(13,7)
	Doğru	373(51,1)
Eğer bir bireyin öz sermaye hesabında 9.000 TL ve borç hesabında 8.000 TL varsa bu bireyin toplam varlıkları 17.000 TL'dir.	Fikrim Yok	187(25,7)
	Yanlış	351(48,3)
	Doğru	189(26,0)
Nakit sıkıntısı çeken bir şirket, kesinlikle zarar etmiştir.	Fikrim Yok	153(21,6)
	Yanlış	391(55,1)
	Doğru	165(23,3)
Yatırım		n(%)
Bir şirketin tahvilini alırsanız o şirkete ortak olmuş olursunuz.	Fikrim Yok	364(50,1)
	Yanlış	161(22,2)
	Doğru	201(27,7)
Hisse senetlerine yatırım yaptığınızda faiz kazancı elde edersiniz.	Fikrim Yok	269(37,0)
	Yanlış	152(20,9)
	Doğru	307(42,2)
Hisse senedi yatırımı tahvil yatırımına kıyasla daha riskli bir yatırım türüdür.	Fikrim Yok	389(53,7)
	Yanlış	124(17,1)
	Doğru	211(29,1)
Döviz, bir tasarruf aracıdır.	Fikrim Yok	222(30,7)
	Yanlış	236(32,7)
	Doğru	264(36,6)
Risk düzeyleri aynı olan iki projeden A projesi B projesinden daha fazla getiri sağlamaktadır. Dolayısıyla iki proje arasından B projesi seçilmelidir.	Fikrim Yok	187(25,9)
	Yanlış	392(54,4)
	Doğru	142(19,7)
Vergi ve Mevzuat		n(%)
Türkiye'de KDV oranı bütün ürünlerde %18 olarak uygulanmaktadır.	Fikrim Yok	210(28,6)
	Yanlış	304(41,4)
	Doğru	220(30,0)
Yeni bir iş kurmadan önce Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gerekmektedir.	Fikrim Yok	220(30,0)
	Yanlış	96(13,1)
	Doğru	417(56,9)
Her işyeri sahibi vergi dairesine kayıt yaptırmak zorundadır.	Fikrim Yok	86(11,7)
	Yanlış	82(11,2)
	Doğru	564(77,0)
Bir "Vergi Yılı" 1 Ocak'ta başlayıp, 31 Aralık'ta sona erer.	Fikrim Yok	228(31,2)
	Yanlış	86(11,8)
	Doğru	416(57,0)

Tabloda öğrencilere yöneltilen; doğru, yanlış ve fikrim yok seçenekleriyle sınırlandırılan yargılara verilen yanıtlar ve oranları görülmektedir. Anket formunda yer alan ve belirli bir doğru cevabın bulunduğu yargılar; temel düzeyde ekonomi ve finans, bireysel bankacılık, emeklilik ve sigortacılık, finansal tablolar, yatırım, vergi ve mevzuat şeklinde 6 ayrı bölüm altında toplanmaktadır. Bu bölümler örneklem grubundan elde edilen verilerle ayrı ayrı analiz edilmek istenmiştir.

3.5.3.1. Temel düzeyde ekonomi ve finans

Anket formunda yer alan soruların ilk bölümünü meydana getiren temel düzeyde ekonomi ve finans bilgisini ölçmeye yönelik hazırlanmış bölümün altında 8 soru yer almaktadır. Bu sorulardan ilki enflasyonun tanımlamasına ilişkin oluşturulmuştur. Enflasyonun paranın satın alma gücünü azalttığına ilişkin yöneltilen yargıya öğrencilerin %79,5'i doğru seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir. Doğru seçeneğini işaretleyen öğrenciler bu soruya doğru cevap vermiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu konuda bilgi sahibi olduğu görülmektedir. Ülkemizdeki enflasyon oranları konusunda katılımcıların bilgisi ölçülmek istenmiştir. Bu hususta enflasyon oranlarının %10'un altında olduğu şeklinde oluşturulan yargıya öğrencilerin %47,8'i yanlış seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir. Bu soruya yanlıştır seçeneğini işaretleyerek cevap veren öğrenciler soruyu doğru bilmiştir. Enflasyon oranı ile piyasadaki kredi faiz oranı arasındaki ilişkiye yönelik bilgi seviyesinin ölçülebilmesi adına öğrencilere enflasyon oranının kredi faiz oranından yüksek seyrettiği durumlarda kredi kullanmak avantajlıdır şeklinde bir yargı yöneltilmiştir. Öğrencilerin %40,8'i bu soruya fikrim yok yanıtını vermiştir. Bu sebeple öğrencilerin çoğunluğunun bu konuda bilgi sahibi olmadığı yorumu yapılmıştır. Aynı soruya öğrencilerin %23'ü doğrudur seçeneğini işaretleyerek cevap vermiş ve bu sayede soruyu bilmiştir. Öğrencilerin enflasyon ve kredi faiz oranı arasındaki ilişkiyi kendi yararlarına kullanma konusunda bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür. Öğrencilere bir ev satın almak ve bu evi kiralamak arasında bir tercih yapılabilmesi durumunda kiralamanın bütçeyi daha rahat kullanmaya olanak sağlayacağına ilişkin bir yargı yöneltilmiştir. Bu yargıya öğrencilerin %47,5'i yanlış, %41'i ise doğru seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir. Bu soruyu doğrudur seçeneğini işaretleyen öğrenciler bilmiştir. Buradan elde edilen oran da düşüktür. Cevabı bilemeyen öğrencilerin oranı daha yüksektir. Öğrencilerin borsalarda yapılan faaliyetler hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarını yoklamak amacıyla

yöneltilen “Borsalarda sadece hisse senedi alım-satımı yapılmaktadır” yargısını öğrencilerin %50,5’i yanlıştır seçeneğini işaretleyerek cevaplamış ve soruyu bilmiştir. Bu oran çoğunluğu meydana getirmektedir. Bu nedenle öğrencilerin borsa işlemleri hakkında bilgi sahibi olabileceği yorumu yapılabilmektedir. Bir diğer yargı; ülkemizdeki menkul kıymetler borsasının isminin bilinip bilinmediğinin ölçülmesi adına oluşturulmuştur. Buna göre bu borsanın adının Borsa İstanbul olduğunu savunan yargı öğrencilere sunulmuş ve öğrencilerin %52,4’ü bu soruya doğrudur seçeneğini işaretleyerek cevap vermiştir. Çoğunluğu içeren bu oranda yer alan öğrenciler soruyu bilmiştir. Bu konuda da bilgi sahibi olduğu düşünülen grupla kıyaslandığında bilmeyen öğrencilerin oranı %12,1 gibi çok düşük bir oranda seyretmektedir. Öğrencilere vadesiz mevzuat hesabının faiz getirisi sağladığına yönelik yöneltilen yargıya öğrencilerin %42,2’si yanlıştır yanıtını vererek soruyu bilmiştir. Bu seçeneği %36,5 ile fikrim yok seçeneği izlemektedir. Altın gibi kıymetli madenlerin ölçü biriminin ons olduğunu belirten yargı öğrencilere sunulmuş ve öğrencilerin büyük çoğunluğunu içeren %49,2’si fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir. Bu oranı doğrudur seçeneğini işaretleyen öğrenciler takip etmektedir ve oranları da %38,7’dir. Bu soruya doğrudur diyen öğrenciler soruyu bilmiştir. Öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir.

3.5.3.2. Bireysel bankacılık

İnönü Üniversitesi öğrencilerinin bireysel bankacılık ana başlığı altında çeşitli konularda bilgisinin ölçülebilmesi adına oluşturulan 6 adet soru anket formunda yer almış ve öğrencilere yöneltilmiştir. Bireysel bankacılık konusunda yer alan ilk yargı bankaların işlem ücretleriyle ilgilidir. Tüm bankaların işlem ücretlerinin aynı olduğunu belirten ifadeye öğrencilerin %78,2’si yanlıştır seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir. Bu yargıyı yanlış bulan bireyler soruyu bilmiştir. Bu yüksek oran öğrencilerin banka ve işlem ücretleri hakkında bilgi sahibi oldukları yorumunun yapılabilmesine yol açmıştır. Öğrencilere kredi kullanımı konusunda uzun ve kısa vadeli kullanımlardan hangisinin daha maliyetli olduğunu bilip bilmediklerine dair yöneltilen soruya katılımcıların %51,7’si doğrudur diyerek soruyu bilmiştir. Çoğunluğu içeren bu oran da öğrencilerin kredi ve vadeler hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermiştir. Öğrencilere IBAN numarasının uluslararası anlamda bir banka hesap numarası anlamına geldiğini savunan ifade yöneltilmiştir. Öğrenciler %76,8 oranında bu yargıyı doğru bulduklarını ifade etmiştir. Bu öğrenciler

soruyu bilmişlerdir. Öğrencilere EFT'nin mahiyeti hakkında bir soru yöneltilmiştir. Öğrencilere EFT'nin para transfer işlemini aynı bankalar arasında yürütmeye yarayan bir uygulama olduğunu içeren yargı iletilmiş ve öğrenciler %38,6 oranında bu yargının yanlış olduğunu beyan etmiştir. Bu soruyu yanlıştır şeklinde yanıtlayan öğrenciler bu soruyu bilmiştir. Ancak bu oran düşüktür. Bu yargının doğru olduğunu savunan öğrencilerin yüzdesi %50,5'tir. Buradan hareketle öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi olmadığı söylenebilmektedir. Kredi başvurusunun internet bankacılığı uygulamaları kullanılarak yapılabileceğini belirten ifadeyi öğrencilerin %66,9'u doğru bulmuştur. Bu ifadeyi doğru bulan katılımcılar soruyu doğru bilmiştir. Bu oran çoğunluğu içermektedir ve öğrencilerin kredi başvuru süreci ile ilgili bilgi sahibi oldukları yorumunun yapılabilmesine olanak sağlamaktadır. Öğrencilere hisse senedi alım satım işlemlerinin internet bankacılığı uygulamaları kullanılarak yapılabileceğini savunan yargı sunulmuştur. Öğrencilerin %39,1'i bu soruya doğrudur cevabını vermiş ve bu sayede soruyu bilmiştir. Bunun dışında öğrencilerin %38,4'ü fikrim yok seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir. Burada çoğunluk soruyu doğru bilmiş olsa da oran düşüktür ve öğrencilerin genelinin bu konu hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları diğer etkenler göz önüne alınırsa yorumlanabilmektedir.

3.5.3.3. Emeklilik ve sigortacılık

İnönü Üniversitesi öğrencilerine emeklilik ve bankacılık başlığı altında 5 adet soru yöneltilerek bu konudaki bilgi düzeyleri ölçülmek istenmiştir. Emeklilik ve Sigortacılık bölümünün ilk sorusunda; bireyin yaşının, araç kasko bedelinin belirlenmesinde önemli bir faktör olduğu belirtilmiştir. Öğrencilerin %43,3'ü bu yargıyı doğru bulduklarını ifade etmişlerdir ve bu beyanda bulunan öğrenciler soruyu doğru bilmiştir. Katılımcılara SGK'nın ülkemizde çalışanların bağlı bulunduğu sağlık güvencesini içeren bir kurum olduğu yönünde hazırlanan yargı sunulmuştur. Öğrencilerin %90,8'i bu yargının doğru olduğunu beyan etmiştir. Bu oran çok yüksek bir yüzdeyi ifade etmektedir. Bu nedenle öğrencilerin ülkelerinde bulunan ve çalışanlara güvence sağlayan kurumun mahiyetini kavradıkları yorumu yapılabilir. Ülkemizde emeklilik yaşının herkes için 65 olduğunu belirten soruya öğrencilerin %62,3'ü yanlıştır demiştir. Bu yargıyı yanlış bulan bireyler soruyu doğru bilmiştir. Bireysel emeklilik sisteminin aylık prim ödemeleri yapılan özel bir emeklilik sistemi olduğunu ifade eden yargıya öğrencilerin %72,3'ü doğrudur şeklinde cevap vermiştir. Çoğunluğu içeren bu orana göre soruya doğrudur yanıtını veren

öğrenciler soruyu bilmiştir. Öğrencilere yöneltilen bir diğer soru da bireysel emeklilik sistemi ile alakalıdır. Bahsedilen bu sisteme göre emekli olmak isteyen bir çalışanın 10 yıl boyunca katkı payı ödemesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu yargıya öğrencilerin %37,8'i doğrudur seçeneğiyle cevap vermiştir. Bu cevabı belirten öğrenciler soruyu doğru bilmiştir ancak bu oran çoğunluğu içermemektedir. Öğrencilerin %51,1'inin fikrim yok seçeneğini işaretlediği görülmüştür ve bu sebeple genel olarak bireysel emeklilik sistemi ve katkı payı ücretleri konusunda bilgi sahibi olmadıkları görülmüştür.

3.5.3.4. Finansal tablolar

İnönü Üniversitesi öğrencilerine yöneltilen 4 soru da finansal tablolar başlığı altında yer almaktadır. Bu konuda katılımcılara yöneltilen ilk soru bilançoyla ilgilidir. Bilançonun belirli bir tarihteki varlık, borç ve öz sermayeyi içerdiğini savunan görüş öğrencilere sunulmuştur. Katılımcıların %51,8'i doğru seçeneğini işaretleyerek soruyu bilmiştir. Çoğunluğun bildiği bu soru neticesinde öğrencilerin bilanço ve içeriği hakkında bilgi sahibi oldukları yorumu yapılabilmektedir. Öğrencilere toplam borçlar ve varlıklar arasındaki farkın öz sermaye anlamına geldiği yargısı yöneltilmiştir. Öğrencilerin %51,1'i doğru bulduğunu ifade ederek soruyu doğru cevaplamıştır. Katılımcılara öz sermaye hesabında 9.000 TL bulunan bir bireyin 8.000 TL borç hesabı bulunması durumunda toplam varlıklarının 17.000 TL olduğu ifadesi yöneltilmiştir. Öğrenciler bu soruya %26 oranında doğrudur cevabını vermiştir. Bu soruya doğrudur cevabını veren öğrenciler soruyu doğru bilmiştir. Ancak bu oran çok düşük seviyededir. Öğrenciler %48,3'ü yanlışır seçeneğini seçerek cevap vermiştir. Öğrencilerin bu konuda bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Katılımcılara nakit sıkıntısı çeken bir şirketin kesinlikle zarar ettiği yönünde yöneltilen yargıya öğrencilerin %55,1'i yanlışır şeklinde cevap vermiştir. Bu soruya yanlışır cevabını veren öğrenciler soruyu doğru bilmiştir.

3.5.3.5. Yatırım

İnönü Üniversitesi öğrencilerinin yatırım konusundaki bilgilerinin ölçülebilmesi adına katılımcılara bu başlık altında 5 adet soru yöneltilmiştir. Öğrencilere bir şirketin tahvili alındığı takdirde bu eylem sayesinde bahsedilen şirkete ortak olunduğunu belirten ifade sunulmuş ve öğrencilerin %22,2'si yanlışır seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir.

Bu soruya yanlışdır diyen öğrenciler soruyu doğru bilmiştir. Bu oran çok düşüktür. Öğrencilerin çoğunluğu (%50,1) bu soruya fikrim yok şeklinde yanıt vermiştir. Öğrencilere yöneltilen bir diğer soru hisse senedine yatırım yapılması durumunda faiz kazancı elde edileceğine dairdir. Öğrencilerin %42,2'si bu soruyu doğrudur seçeneğini işaretleyerek cevaplamıştır. Bu soruya doğru diyen katılımcılar soruyu bilmişlerdir. Doğru seçeneği diğer seçeneklerden fazla bir yüzdeye sahiptir. Bu seçeneği %37 oranla fikrim yok seçeneği takip etmektedir. Öğrencilere yine hisse senetleriyle ilgili bilgilerini ölçmek maksadıyla bir soru yöneltilmiştir. Bu yargı hisse senedi ve yine yatırım seçeneklerinden olan tahvilin risk düzeyleri kıyaslandığında hisse senedinin daha riskli olduğuna yöneliktir. Bu soruya öğrencilerin %29,1'i doğru seçeneğini işaretleyerek cevap vermiştir. Bu oran çoğunluğu ifade etmediği gibi seçenekler içerisinde en fazla tercih edilen seçenek de değildir. Öğrencilerin çoğunluğu (%53,7) bu soruya fikrim yok şeklinde cevap vermiştir. Bu nedenle öğrencilerin yatırım araçlarının risk düzeyleri hakkında işlevsel bilgiye sahip olmadıkları yorumu yapılabilmektedir. Öğrencilere dövizin bir tasarruf aracı olduğu yargısı sunulmuştur. Öğrencilerin %32,7'si bu yargıyı yanlış bulduğunu ifade etmiştir. Bahsedilen bu öğrenciler soruyu doğru bilmiştir. Ancak yine bu oran çoğunluğu ifade etmemektedir. Bu yargıyı doğru seçeneğini işaretleyerek cevaplayanların oranı %36,6, fikrim yok şeklinde cevaplayanlar ise %30,7 oranındadır. Öğrencilerin dövizin mahiyeti konusunda bilgi sahibi olmadıkları düşünülmektedir. Öğrencilere 2 adet proje olduğundan ve getirilerinin aynı olduğundan bahsedilmiş ancak ilk projenin daha fazla getiri sağladığı bilgisi verilmiştir. Bu durumda bir seçim yapılacaksa ikinci projenin seçilmesi gerektiğini savunan yargı öğrencilere sunulmuştur. Öğrencilerin %54,4'ü bu yargıyı yanlış bulduğunu ifade etmiştir. Bu yargıyı yanlış bulan öğrenciler soruyu doğru bilmiştir. Çoğunluğa sahip olan bu oran; öğrencilerin risk düzeyi ve proje getirisi arasında anlamlı bir ilişki kurarak sonuca varabildiğini göstermekte, dolayısıyla bilgi sahibi olduklarının düşünülmesine olanak sağlamaktadır.

3.5.3.6. Vergi ve mevzuat

İnönü Üniversitesi öğrencilerine vergi ve mevzuat ana başlığında 4 adet soru yöneltilmiştir. Öğrencilere yöneltilen ilk soru ülkemizdeki KDV oranlarıyla alakalıdır. Bu oranın %18 olduğunu ve bütün ürünleri kapsadığını ifade eden yargıya öğrencilerin %41,4'ü yanlış şeklinde cevap vermiştir. Bu yargıyı yanlış bulan öğrenciler soruyu doğru

bilmiştir. Katılımcılara yeni bir iş kurma planı yapıldığı takdirde Sanayi ve Ticaret Odası'na kayıt yaptırmak gibi bir zorunluluk olduğunu içeren yargı sunulmuştur. Öğrencilerin %13,1'i bu yargıyı yanlış bulmuştur. Bu sebeple yalnızca %13,1'i bu soruyu doğru bilmiştir. Bu oran çok düşüktür. Öğrencilerin %56,9'u bu yargıyı doğrudur seçeneğini işaretleyerek cevaplamış ve dolayısıyla çoğunluğu oluşturmuştur. Bu durum öğrencilerin yeni bir olası iş kurma durumunda atmaları gereken adımlardan haberdar olmadıkları yorumunun yapılmasına sebep olmuşlardır. Öğrencilere iş yeri sahibi olan her işverenin vergi dairesine kayıt yaptırması gerektiği söylenmiştir. Öğrencilerin %77'si bu yargıyı doğrudur seçeneğini işaretleyerek cevaplamış ve bu sayede soruyu doğru bilmiştir. Çoğunluğu ifade eden bu oran öğrencilerin vergi dairesine kaydı zorunlu kılan haller konusunda bilgi sahibi olabileceği yorumunun yapılmasına olanak sağlamıştır. Öğrencilere vergi yılının başlangıç ve bitiş tarihleri konusunda sahip oldukları bilgiyi ölçebilmek amacıyla bir yargı yöneltilmiştir. Vergi yılının başlangıç tarihinin 1 Ocak, bitiş tarihinin 31 Aralık olduğunu savunan ifadeyi öğrencilerin %57'si doğru bulduğunu ifade etmiştir. Bu ifadeyi doğru bulan öğrenciler soruyu bilmiştir. Bu oran öğrencilerin vergi yılı konusunda çoğunlukla bilgi sahibi olduklarını göstermektedir.

Tablo 3.36. İnönü üniversitesi öğrencilerinin genel başarı durumu

Finansal Okuryazarlık	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	Bireysel Bankacılık	Emeklilik ve Sigortacılık	Finansal Tablolar	Yatırım	Vergi ve Mevzuat
(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)	(ort±ss)
49,074±15,993	46,366±22,379	58,220±24,713	60,788±22,808	45,279±31,200	35,516±25,320	46,875±23,842

İnönü Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti için sorulmuş olan sorulara öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda hangi bölümde ne düzeyde başarılı oldukları yukarıdaki tabloda belirtilmiştir. Temel düzeyde ekonomi ve finans sorularında öğrencilerin başarı oranı %46,4, Bireysel Bankacılık sorularındaki başarı oranı %58,2, Emeklilik ve Sigortacılık sorularındaki başarı oranı %60,8, Finansal Tablolar ile ilgili sorulan sorularda başarı oranı %45,3, Yatırım ile alakalı sorulan sorulara göre başarı oranı %35,5, Vergi ve Mevzuat ile ilgili sorulmuş sorulardaki başarı oranının %46,9 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin farklı konular hakkında cevaplamış olduğu soruların genel bir ortalaması alınmış ve İnönü Üniversitesi öğrencilerinin genel Finansal Okuryazarlık oranının %49,1 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.5.3.7. İnönü üniversitesi öğrencilerinin finansal bilgi düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişki

Tablo 3.37. Temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	55,601±20,003	39,603±21,582	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlıklarının kadın öğrencilerden fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₁₀: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₁₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₁₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.38. Yatırım kararlarında finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Yatırım	41,623±26,253	30,758±23,614	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin yatırım konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₂₀: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₂₁: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır

H₂₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.39. Emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Emeklilik ve Sigortacılık	61,948±24,027	59,858±21,947	0,223

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha başarılı olduğu hususunda anlamlı bir farklılığa ulaşamamıştır.

H₃₀: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₃₁: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₃₀ hipotezi reddedilir

Tablo 3.40. Finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Finansal Tablolar	52,922±29,580	39,633±31,312	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₄₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.41. Bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Bireysel Bankacılık	64,935±23,888	53,397±24,157	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₅₀: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₅₁: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₅₀ hipotezi kabul edilir

Tablo 3.42. Vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyinin öğrencilerin cinsiyetleri açısından farklılıkları

Cinsiyet	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	p değeri
Vergi ve Mevzuat	51,867±22,255	43,187±24,419	0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeylerinin kadın öğrencilerden daha fazla olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₆₀: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır.

H₆₁: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.

H₆₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.43. Araştırma özel hipotezleri ve sonuçları

Finansal Okuryazarlık Özel Hipotezler	Sonuç
H₁₀: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₁₁: Erkek öğrencilerin temel düzeyde finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₂₀: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₂₁: Erkek öğrencilerin yatırım kararlarında okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₃₀: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₃₁: Erkek öğrencilerin emeklilik ve sigortacılık konusunda bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₁ hipotezi kabul edilir
H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal tablolar hakkındaki okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir
H₅₀: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₅₁: Erkek öğrencilerin bireysel bankacılık konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.
H₆₀: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha fazladır. H₆₁: Erkek öğrencilerin vergi ve mevzuat konusundaki bilgi düzeyi kadın öğrencilerden daha azdır.	H₀ hipotezi kabul edilir.

3.6. TRB1 Bölgesi Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ve Alt Ölçeklerdeki Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Araştırmanın bu kısmında TRB1 bölgesinde bulunan dört üniversitenin (Munzur Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, İnönü Üniversitesi) erkek ve kadın öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri arasındaki farklılıklar incelenmiştir. Anket formunun 2. bölümünden 7. bölümüne kadar öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerini tespit etmek amacıyla sorulmuş olan sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda başarı düzeylerinin ortalamaları alınmış ve her üniversite için sorulan soruların tamamının ortalaması alınarak genel finansal okuryazarlık düzeylerinin ortalamaları verilmiştir.

Tablo 3.44. TRB1 bölgesi Öğrencilerinin finansal okuryazarlık ve alt ölçeklerdeki düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılması

Üniversite		Cinsiyet		p değeri
		Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	
Munzur Üniversitesi	Finansal Okuryazarlık	48,999±16,312	41,229±17,007	<0,001
	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	48,529±20,825	37,500±21,267	<0,001
	Bireysel Bankacılık	56,536±27,120	49,720±24,733	0,011
	Emeklilik ve Sigortacılık	57,516±25,269	55,126±26,237	0,373
	Finansal Tablolar	46,895±27,998	38,866±29,356	0,008
	Yatırım	34,641±24,816	26,135±23,334	0,001
	Vergi ve Mevzuat	48,039±24,083	39,811±25,649	0,002
Bingöl Üniversitesi	Finansal Okuryazarlık	48,673±15,702	39,687±15,727	<0,001
	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	49,601±20,682	36,152±21,492	<0,001
	Bireysel Bankacılık	56,241±25,723	49,757±22,203	0,002
	Emeklilik ve Sigortacılık	56,804±27,003	53,819±26,562	0,197
	Finansal Tablolar	44,292±27,955	33,455±27,532	<0,001
	Yatırım	38,082±25,160	27,580±25,055	<0,0011
	Vergi ve Mevzuat	42,922±25,254	35,350±26,394	0,001
Fırat Üniversitesi	Finansal Okuryazarlık	51,338±17,182	46,184±15,712	<0,001
	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	49,611±23,023	40,665±21,519	<0,001
	Bireysel Bankacılık	60,646±26,678	54,650±24,874	0,001
	Emeklilik ve Sigortacılık	63,014±24,495	61,545±25,488	0,384
	Finansal Tablolar	47,249±29,150	42,597±29,079	0,018
	Yatırım	36,555±24,924	32,532±23,990	0,015
	Vergi ve Mevzuat	48,804±25,121	45,976±23,444	0,084
İnönü Üniversitesi	Finansal Okuryazarlık	55,357±15,164	44,424±14,989	<0,001
	Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	55,601±20,003	39,603±21,582	<0,001
	Bireysel Bankacılık	64,935±23,888	53,397±24,157	<0,001
	Emeklilik ve Sigortacılık	61,948±24,027	59,858±21,947	0,223
	Finansal Tablolar	52,922±29,580	39,633±31,312	<0,001
	Yatırım	41,623±26,253	30,758±23,614	<0,001
	Vergi ve Mevzuat	51,867±22,255	43,187±24,419	0,001

Öğrencilerin anket formuna vermiş oldukları cevapların başarı ortalamaları incelendiğinde; erkek öğrencilerin tüm üniversitelerde, tüm anket bölümlerinde kadın öğrencilerden başarılı oldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans bölümündeki başarı ortalamaları incelendiğinde; başarı ortalaması en yüksek olan

üniversitenin İnönü Üniversitesi (%55,6) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesi ve Bingöl Üniversitesi erkek öğrencilerinin başarı ortalamasının (%49,6) aynı olduğu sonucuna varılmıştır. Munzur Üniversitesindeki erkek öğrencilerin başarı oranının (%48,5) ise takip ettiği üniversitelerden farkının yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. Oransal olarak erkek öğrencilerin bu bölümdeki başarı düzeyi en düşük olan üniversite Munzur Üniversitesidir. **Kadın öğrencilerin bu bölümdeki başarı oranları incelendiğinde;** başarı oranı en yüksek olan öğrencilerin Fırat Üniversitesinden (%40,7) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesinin başarı ortalamasını takip eden üniversitenin İnönü Üniversitesi (%39,6) olduğu görülmüştür. Munzur Üniversitesi kadın öğrencilerinin başarı ortalaması %37,5'tir. Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans bölümüne cevap veren kadın öğrencilerin başarı ortalaması incelendiğinde ortalaması en düşük olan öğrencilerin Bingöl Üniversitesinden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erkek öğrencilerin Bireysel Bankacılık bölümü sorularına vermiş oldukları cevapların başarı ortalamaları incelendiğinde; bu bölümde en yüksek başarı oranının (%64,9) İnönü Üniversitesinde olduğu görülmektedir. İnönü Üniversitesini takip eden üniversitenin %60,6 oranla Fırat Üniversitesi olduğu anlaşılmıştır. Bingöl Üniversitesi (%56,2) ve Munzur Üniversitesi (%56,5) erkek öğrencilerinin başarı oranları incelendiğinde aralarındaki farkın yok denecek kadar az olduğu görülmektedir. **Kadın öğrencilerin bu bölümdeki başarı oranları incelendiğinde;** Başarı oranı en yüksek olan kadın öğrencilerin Fırat Üniversitesinden (%54,7) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesi başarı oranını İnönü Üniversitesi %53,4 oranla takip etmektedir. Bingöl Üniversitesindeki kadın öğrencilerinin bu bölümdeki başarı oranı %49,8, Munzur Üniversitesi kadın öğrencilerinin bu bölümdeki başarı oranının ise %49,7 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bireysel Bankacılık bölümü sorularına cevap veren kadın öğrencilerin başarı ortalaması incelendiğinde en düşük ortalamaya sahip olan kadın öğrencilerin Munzur Üniversitesinden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erkek öğrencilerin Emeklilik ve Sigortacılık bölümü sorularına vermiş oldukları cevapların başarı ortalamaları incelendiğinde; bu bölümde Fırat Üniversitesi diğer üniversitelere göre en yüksek ortalamaya (%63) sahip üniversitedir. Fırat Üniversitesinden sonra erkek öğrencilerin başarı ortalamasının en yüksek olduğu üniversite %61,9 oranında İnönü Üniversitesidir. Munzur Üniversitesi (%57,5) ve Bingöl Üniversitesindeki (%56,8) erkek öğrencilerin bu bölümdeki başarı oranlarının birbirine yakınlığı tabloda görülmektedir. **Kadın öğrencilerin bu bölümdeki başarı oranları**

incelendiğinde; ilk sırada %61,5 oranla Fırat Üniversitesi, ikinci sırada %59,9 oranla İnönü Üniversitesi, üçüncü sırada %55,1 oranla Munzur Üniversitesi ve dördüncü sırada %53,8 oranla Bingöl Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erkek öğrencilerin Finansal Tablolar bölümü sorularına vermiş oldukları cevapların başarı ortalamaları incelendiğinde; İnönü Üniversitesi erkek öğrencilerinin başarı oranının (%52,9) bu bölümde de diğer üniversitelerin erkek öğrencilerinin başarı oranlarından yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İnönü Üniversitesini takip eden üniversitenin %47,2 oranla Fırat Üniversitesi olduğu görülmektedir. Munzur Üniversitesi erkek öğrencilerinin başarı oranı %46,9 ve Bingöl Üniversitesi erkek öğrencilerinin başarı oranı %44,3 olarak bulunmuştur. **Kadın öğrencilerin bu bölümdeki başarı oranları incelendiğinde;** En yüksek ortalamaya (%42,6) sahip üniversitenin Fırat Üniversitesi olduğu, en düşük ortalamaya (%33,5) sahip olan üniversitenin ise Bingöl Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Finansal Tablolar bölümünde İnönü Üniversitesi (%39,6) ve Munzur Üniversitesi (%38,9) kadın öğrencilerinin başarı ortalamalarının birbirine yakın oldukları görülmüştür.

Erkek öğrencilerin Yatırım bölümündeki sorulara vermiş oldukları cevapların başarı ortalamaları incelendiğinde; diğer bölümlere göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bölümde de en yüksek başarı ortalamasına sahip erkek öğrencilerin İnönü Üniversitesi öğrencileri olduğuna ulaşılmıştır. Bingöl Üniversitesi erkek öğrencilerinin bu konudaki başarı oranı %38,1'dir. Fırat Üniversitesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin başarı ortalamasının ise %36,6 olduğu görülmektedir. Yatırım bölümünde sorulan sorulara doğru cevap verme oranı en düşük olan öğrencilerin ise Munzur Üniversitesinde öğrenim gören erkek öğrenciler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. **Kadın öğrencilerin Yatırım bölümündeki başarı oranları incelendiğinde;** en yüksek başarı oranına (%32,5) sahip olan kadın öğrencilerin Fırat Üniversitesi öğrencileri olduğu görülmüş. İnönü Üniversitesinde öğrenim gören kadın öğrencilerin başarı oranının %30,8, Bingöl Üniversitesinin %27,6, Munzur Üniversitesinin ise %26,1 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erkek öğrencilerin Vergi ve Mevzuat bölümündeki sorulara vermiş oldukları cevapların başarı ortalamaları incelendiğinde; en yüksek başarı oranına (%51,9) sahip olan üniversitenin İnönü Üniversitesi olduğuna ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesi (%48,8) ve Munzur Üniversitesi (%48) erkek öğrencilerinin başarı oranlarının neredeyse aynı olduğu görülmüştür. Vergi ve Mevzuat konusunda en düşük başarı düzeyine sahip olan erkek öğrencilerin Bingöl Üniversitesi öğrencileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. **Kadın**

öğrencilerin Vergi ve Mevzuat bölümündeki başarı oranları incelendiğinde; başarı oranı en yüksek (%46) olan kadın öğrencilerin Fırat Üniversitesi öğrencileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesi başarı oranını, İnönü Üniversitesi %43,2'lük bir oranla takip etmektedir. Munzur Üniversitesinde öğrenim gören kadın öğrencilerin bu bölümdeki başarı oranı %39,8, Bingöl Üniversitesi kadın öğrencilerinin başarı oranının ise %35,4 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda üniversitelerin cinsiyete göre Finansal Okuryazarlık Oranları incelendiğinde; en yüksek orana (%55,4) sahip olan erkek öğrencilerin İnönü Üniversitesi öğrencileri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesi erkek öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık oranının ise %51,3 olduğu görülmüştür. Munzur Üniversitesi (%49) ve Bingöl Üniversitesi (%48,7) erkek öğrencilerinin finansal okuryazarlık oranları incelendiğinde aralarında göze gelir bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Üniversitelerin kadın öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık oranlarına bakıldığında ise birinci üniversitenin %46,2 oranla Fırat Üniversitesi, ikinci üniversitenin %44,4 oranla İnönü Üniversitesi, üçüncü üniversitenin %41,2 oranla Munzur Üniversitesi, dördüncü üniversitenin ise %39,7 oranla Bingöl Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada tüm üniversitelerin Emeklilik ve Sigortacılık bölümlerindeki başarı oranı hariç bütün bölümlerinin oranlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

3.7. TRB1 Bölgesi Üniversitelerinin Finansal Okuryazarlık Başarı Düzeylerinin Karşılaştırılması

Araştırma yapılan TRB1 bölgesinde bulunan dört üniversitenin öğrencilerinin araştırma sorularına vermiş oldukları yanıtlar doğrultusunda her üniversite için genel bir finansal okuryazarlık ortalaması elde edilmiştir. Bunların yanı sıra anket bölümünde bulunan öğrencilerin bilgi düzeylerinin tespiti için sorulmuş olan soruların bulunduğu Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans, Bireysel Bankacılık, Emeklilik ve Sigortacılık, Finansal Tablolar, Yatırım, Vergi ve Mevzuat bölümlerinin her biri için ayrı ayrı başarı ortalamaları elde edilmiştir. Bu oranlar aşağıda bulunan tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3.45. Üniversitelere göre öğrencilerin genel finansal okuryazarlık ve alt ölçeklerdeki başarı yüzdeleri

	Üniversiteler				p değeri
	Munzur Üniversitesi	Bingöl Üniversitesi	Fırat Üniversitesi	İnönü Üniversitesi	
Finansal Okuryazarlık	44,324±17,155	43,188±16,304	48,621±16,615	49,074±15,993	<0,001
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans	41,837±21,723	41,392±22,156	44,895±22,675	46,366±22,379	<0,001
Bireysel Bankacılık	52,466±25,889	52,284±23,826	57,485±25,902	58,220±24,713	<0,001
Emeklilik ve Sigortacılık	56,122±25,852	54,982±26,751	62,240±25,020	60,788±22,808	<0,001
Finansal Tablolar	42,156±29,172	37,678±28,174	44,796±29,189	45,279±31,200	<0,001
Yatırım	29,490±24,227	31,673±25,592	34,434±24,505	35,516±25,320	<0,001
Vergi ve Mevzuat	43,049±25,308	38,301±26,195	47,313±24,279	46,875±23,842	<0,001

Tablo incelendiğinde **Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans** bölümü başarı oranlarına göre en yüksek orana (%46,4) sahip olan üniversitenin İnönü Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İnönü Üniversitesinden sonra en yüksek başarı oranına sahip üniversitenin Fırat Üniversitesi (%44,9) olduğu görülmektedir. Bingöl Üniversitesi (%41,4) ve Munzur Üniversitesi (%41,8) başarı oranları incelendiğinde aralarında ciddi bir fark olmadığı görülmüştür. Oransal olarak incelendiğinde Munzur Üniversitesinin oranının çok küçük bir payla daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu bölümdeki üniversitelerin başarı oranlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (<0,001).

Bireysel Bankacılık bölümüne gelindiğinde, bir önceki bölümde elde edilen oranlar doğrultusunda yapılan başarı sıralamasının bu bölümde de tekrarlandığı görülmüştür. İnönü Üniversitesi başarı oranının %58,2, Fırat Üniversitesi başarı oranının %57,5 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bingöl Üniversitesi ve Munzur Üniversitesi başarı oranları incelendiğinde aralarındaki farkın yok denecek kadar az olduğu sonucu elde edilmiş, oransal olarak Munzur Üniversitesinin (%52,5) çok küçük bir farkla Bingöl Üniversitesinden (%52,3) daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bölümdeki üniversitelerin başarı oranlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (<0,001).

Emeklilik ve Sigortacılık bölümü başarı oranları hesaplandığında önceki bölümlerden farklı bir başarı sıralamasının ortaya çıktığı görülmüştür. Bu bölümde en

yüksek başarı düzeyine sahip üniversitenin %62,2 oranla Fırat Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesinden sonra başarı oranı en yüksek olan üniversitenin İnönü Üniversitesi (%60,8) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Munzur Üniversitesinin başarı oranının %56,1, Bingöl Üniversitesinin başarı oranının ise %55 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bölümde de Bingöl ve Munzur Üniversitelerinin oranlarının birbirine yakınlığı görülmüştür. Bu bölümdeki üniversitelerin başarı oranlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($<0,001$).

Finansal Tablolar bölümüne gelindiğinde en başarılı üniversitenin İnönü Üniversitesi olduğu görülmüştür. İnönü Üniversitesinden sonra başarı oranı en yüksek olan üniversite %44,8 oranla Fırat Üniversitesidir. Munzur Üniversitesinin başarı oranı ise %42,2'dir. Bu bölümde başarı oranı en düşük olan üniversitenin Bingöl Üniversitesi (%37,7) olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bölümdeki üniversitelerin başarı oranlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($<0,001$).

Araştırmada kullanılan anket formunun Yatırım bölümünde sorulmuş olan sorulara verilen cevapların başarı oranları üniversite bazında incelendiğinde en başarılı üniversitenin %35,5 oranla İnönü Üniversitesi olduğu görülmüştür. Diğer bölümlerde olduğu gibi Yatırım bölümünde de Fırat Üniversitesinin (%34,4) İnönü Üniversitesinden sonraki başarılı üniversite olduğu görülmüştür. Bingöl Üniversitesi başarı oranının (%31,7) bu bölümde Munzur Üniversitesinin başarı oranından (%29,5) yüksek olduğu görülmüştür. Bu bölümdeki üniversitelerin başarı oranlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($<0,001$).

Araştırmanın son bölümü olan **Vergi ve Mevzuat** bölümünde üniversitelerin başarı oranları incelendiğinde başarı oranı en yüksek olan üniversitenin Fırat Üniversitesi, en düşük olan üniversitenin ise Bingöl Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fırat Üniversitesinin %47,3, İnönü Üniversitesinin %46,9, Munzur Üniversitesinin %43 ve Bingöl Üniversitesinin %38,3 başarı oranına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Diğer bölümlerde olduğu gibi bu bölümde de üniversitelerin başarı oranlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($<0,001$).

TRB1 bölgesinde bulunan dört üniversitenin öğrencilerinin genel finansal okuryazarlık düzeyleri incelendiğinde İnönü Üniversitesi öğrencilerinin %49,1 oranla en yüksek finansal okuryazarlık düzeyine sahip oldukları görülmüştür. İnönü Üniversitesi başarı düzeyine en yakın başarı düzeyine sahip üniversitenin Fırat Üniversitesi (%48,6) olduğu görülmüştür. Munzur Üniversitesi genel finansal okuryazarlık oranının ise %44,3

olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Finansal okuryazarlık konusunda araştırma yapılan dört üniversite arasından en düşük başarı oranına sahip olan üniversitenin Bingöl Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan analiz sonucunda üniversitelerin başarı oranlarının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. (<0,001).

3.8. TRB1 Bölgesi Üniversiteleri Başarı Oranları

Araştırma yapılan üniversitelerin genel başarı oranları tablodaki gibidir. TRB1 bölgesinde öğrenim gören öğrencilerin anket formunda bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla sorulmuş olan sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans, Bireysel Bankacılık, Emeklilik ve Sigortacılık, Finansal Tablolar, Yatırım, Vergi ve Mevzuat bölümlerinin her biri için ayrı ayrı başarı ortalamaları elde edilmiştir ve daha sonra bu bölgede bulunan üniversitelerin genel finansal okuryazarlık oranları hesaplanmıştır.

Tablo 3.46. TRB1 bölgesi öğrencilerinin başarı oranları

Finansal Okur Yazarlık ve Alt Ölçekleri						
Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans (ort±ss)	Bireysel Bankacılık (ort±ss)	Emeklilik ve Sigortacılık (ort±ss)	Finansal Tablolar (ort±ss)	Yatırım (ort±ss)	Vergi ve Mevzuat (ort±ss)	Finansal Okuryazarlık (ort±ss)
44,085±22,412	55,795±25,246	59,309±25,104	42,978±29,694	33,388±25,017	44,571±24,993	46,910±16,639

TRB1 bölgesi üniversite öğrencilerinin başarı oranının en yüksek olduğu bölümün Emeklilik ve Sigortacılık (%59,3) bölümü olduğuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin Bireysel Bankacılık konusundaki başarı oranı %55,8 olarak bulunmuştur. Bu iki bölümün başarı oranlarının çok yüksek olmasa da %50'nin üzerinde olduğu görülmüştür. Vergi ve Mevzuat (%44,6) bölümü ile Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans (%44,1) bölümü başarı oranlarının birbirine çok yakın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Finansal tablolar bölümü başarı oranı ise %43 olarak bulunmuştur. Bölgedeki araştırma yapılan üniversitelerin elde ettiği en düşük başarı oranının (%33,4) yatırım bölümünde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. TRB1 bölgesi üniversitelerinde öğrenim gören öğrencilerin genel olarak finansal okuryazarlık oranının yapılmış olan bu çalışma neticesinde %47 olduğu sonucu elde edilmiştir.

3.9. TRB1 Bölgesi Üniversitelerinin Genel Hipotezleri

Tablo 3.47. Finansal okuryazarlık düzeyinin katılımcıların internet bankacılığı kullanımları açısından farklılıkları

	İnternet Bankacılığı (ort±ss)		p değeri
	Evet	Hayır	
Finansal Okuryazarlık	48,207±16,531	42,622±16,373	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerden internet bankacılığı kullananların finansal okuryazarlık düzeylerinin internet bankacılığı kullanmayan öğrencilerden daha yüksek olduğuna dair anlamlı bir farklılık olduğuna ulaşılmıştır.

H₁₀: İnternet bankacılığı kullanan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi internet bankacılığı kullanmayan öğrencilere göre daha yüksektir.

H₁₁: İnternet bankacılığı kullanan öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi internet bankacılığı kullanmayan öğrencilere göre daha düşüktür

H₁₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.48. Finansal okuryazarlık düzeyinin katılımcıların öğrenim gördükleri fakülte açısından farklılıkları

Değişken		Finansal Okuryazarlık (ort±ss)	p değeri
Bölüm	İİBF	53,685±15,224	
	Diğer Fakülteler	45,678±16,593	<0,001

*IndependetSamples t-Test, *p<0,05 ; **p<0,01*

Araştırmanın yapıldığı TRB1 üniversitelerinde İİBF’ de öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin diğer fakültelerde öğrenim göre öğrencilerden daha yüksek olduğuna dair anlamlı bir farklılığa ulaşılmıştır.

H₂₀: İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi diğer fakültelerin öğrencilerinden daha yüksektir.

H₂₁: İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi diğer fakültelerin öğrencilerinden daha düşüktür.

H₂₀ hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.48. Finansal okuryazarlık düzeyinin katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf açısından farklılıkları

Değişken		Finansal Okuryazarlık (ort±ss)	p değeri
Sınıf	1. Sınıf	48,580±17,432	0,031
	2. Sınıf	51,722±12,743	
	3. Sınıf	50,359±16,299	
	4. Sınıf	55,212±15,075	

OneWay ANOVA, * $p<0,05$; ** $p<0,01$

TRB1 Bölgesi üniversitelerinde 4.Sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin 1.Sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyinden daha yüksek olduğuna dair anlamlı bir farklılığa ulaşılmıştır.

H₃₀: İktisadi ve idari bilimler fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi 1. sınıf öğrencilerine göre daha yüksektir.

H₃₁: İktisadi ve idari bilimler fakültesi 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi 1. sınıf öğrencilerine göre daha yüksektir.

H₃₀ Hipotezi kabul edilir.

Tablo 3.49. Finansal okuryazarlık düzeyinin Katılımcıların Cinsiyetleri Açısından Farklılıkları

	Cinsiyet		p değeri
	Erkek (ort±ss)	Kadın (ort±ss)	
Finansal Okuryazarlık	51,608±16,404	43,359±15,928	<0,001

IndependetSamples t-Test, * $p<0,05$; ** $p<0,01$

Araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin genel finansal okuryazarlık düzeyleri incelendiğinde cinsiyetleri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

H₄₀: Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinden daha yüksektir.

H₄₁: Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi kadın öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinden daha düşüktür.

H₄₀ hipotezi kabul edilir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bireylerin edindikleri finansal bilgilerin toplamı finansal okuryazarlığı oluşturur. Finansal bilgi ise finansal eğitimle çoğaltılabilir. Bugüne kadar yapılan bütün çalışmalar finansal eğitimin bireysel ve toplumsal açıdan son derece önemli bir kavram olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Toplumsal ve bireysel refah ancak bu sayede artırılabilir. Bu sebeple ilgili konuda ivedilikle çalışmalar yapıp eksiklikler belirlenmeli ve gerekli tedbirler alınmalı, toplumsal ve bireysel farkındalık oluşturulmalıdır. Okullar, aileler, bireyin kendisi ve hatta toplum bu konu üzerinde titizlikle durmalı, finansal okuryazarlık finansal eğitimle sağlanmalıdır. Günümüzde birçok kurum, kuruluş ve üniversiteler bu konu üzerinde araştırmalar yapmakta, finansal okuryazarlığın önemini vurgulamaktadırlar. Bu çalışma da aynı amaçla TRB1 bölgesi dediğimiz Elazığ, Bingöl, Tunceli ve Malatya'daki üniversitelerde yapılmış bir çalışmadır. Yapılan bu çalışmayla TRB1 bölgesinde yer alan 4 üniversitede öğrenim gören 2574 öğrencinin finansal okuryazarlık düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Malatya İnönü Üniversitesinden 736 (%28,6), Elazığ Fırat Üniversitesinden 884 (%34,3), Bingöl Üniversitesinden 562 (%21,8), Tunceli Munzur Üniversitesinden 392 (%15,2) öğrenciye ulaşılmıştır. Erkek öğrenci sayısı 1098 (%42,8), kadın öğrenci sayısı 1469 (%57,2)'dur. Az sayıda Öğrenci (7) anket formunda yer alan cinsiyet sorusunu cevaplamamıştır. Yapılan araştırmada özel ve genel hipotezler oluşturulmuş ve bu hipotezler, veriler göz önüne alınarak analiz edilmiştir. Özel hipotezler ankette yer alan 2. bölümden 7. bölüme kadar olan 6 bölümün cinsiyet faktörü ile ilişkisini test etmeye yöneliktir. Yapılan analizler sonucunda sadece emeklilik ve sigortacılık konusu ile cinsiyet faktörü arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır. Bütün bölümlerde erkek katılımcıların kadın katılımcılardan daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır. Genel hipotezler ise cinsiyet faktörü, öğrenim görülen sınıf seviyesi, öğrencilerin internet bankacılığı kullanıp kullanmaması ve öğrenim görülen alanla finansal okuryazarlık arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmeye yöneliktir. Yapılan analizler sonucunda kurulan hipotezler test edilmiş, erkek öğrencilerin finansal okuryazarlıklarının (%51,6) kadınlardan (%43,3), 4. sınıf öğrencilerinin (%55,2) 1. sınıf seviyesinden (%48,6), internet bankacılığı kullanan katılımcıların (%48,3) internet bankacılığı kullanmayan katılımcılardan (%42,6) ve İ.İ.B.F. öğrencilerinin (%53,6) diğer fakültelerdeki öğrencilerden (%45,6) daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca çalışmada

katılımcıların anket formunda yer alan demografik özellikler dışında kalan diğer altı bölüme verdikleri cevaplar üniversitelere göre ayrı ayrı incelenmiş ve karşılaştırılmıştır. TRB1 bölgesinde bulunan dört üniversitenin öğrencilerinin genel finansal okuryazarlık düzeyleri karşılaştırıldığında; İnönü Üniversitesi öğrencilerinin %49,1 oranla en yüksek finansal okuryazarlık düzeyine sahip oldukları görülmüştür. Onları Fırat Üniversitesi (%48,6) takip etmiştir. Munzur Üniversitesi genel finansal okuryazarlık oranının ise %44,3 olduğu görülmüş, finansal okuryazarlık konusunda araştırma yapılan dört üniversite arasından en düşük başarı oranına sahip olan üniversitenin Bingöl Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. En başarılı erkek öğrencilerin (%55,4) İnönü Üniversitesinde olduğu görülürken en başarısız erkek öğrencilerin (%48,7) Bingöl Üniversitesinde olduğu tespit edilmiştir. Kadın öğrencilerin üniversitelere göre başarı durumları irdelendiğinde ise Fırat Üniversitesindeki kadın öğrencilerin en başarılı (%46,2) olduğu görülmüştür. En başarısız kadın katılımcıların (%39,7) ise yine Bingöl Üniversitesinde yer aldığı tespit edilmiştir. Bu çalışma yapılırken öğrencilerin birçoğu finansal açıdan bilgisiz olduklarını itiraf etmişlerdir. Eksiklerin fark edilmesi sayesinde bu konuda farkındalık yaratılmıştır. Bilmedikleri birçok kavramın hemen araştırılması yoluna gidildiği görülmüş, hatta kendi aralarında yorumlar yaptıkları, anında internet aramaları gerçekleştirdikleri fark edilmiştir.

Her dört üniversitede de öğrencilerin en az yatırım konusunda bilgi sahibi oldukları tespit edilmiştir. Bu durum gelecek için endişe vericidir. Ekonominin önemli bir adımını oluşturan gençlerin bu konuda bilinçlendirilmesi son derece önemlidir. İlk olarak gençlerin finansal okuryazarlık oranının artırılması ele alınmalıdır. Zira onlar; geleceğin mimarı, anne, baba, öğretmen, iş insanlarıdır. Kısacası gençlik gelecektir. Bu nedenle işe finansal okuryazarlık oranlarının tespiti ile başlanmalı, bu süreç daha hızlı ve etkili hale getirilmelidir. Okullarda bu konuda bilgiler verilmeli, ev ekonomisi, yatırım ve tasarruf, aile bütçesi oluşturma gibi temel konulardan başlanarak eğitimler verilmelidir. Bu konuda kamu spotları oluşturulmalı ve sıklıkla kullanılmalıdır. Toplumsal bilinç ve farkındalık oluşturulmalıdır. Bu konuda en çok eksiklikleri görülen kadınlar eğitilmeli, eksiklikleri giderilmelidir. Anne ve babalar çocuklarını çok küçük yaşlarda aile bütçesi oluşturma, tasarruf yapma, gelir- gider ve ihtiyaç listesi oluşturma vb. konuların sürecine dâhil etmelidir. Evlenecek çiftlere evlilik öncesinde bilgilendirmeler yapılmalı, yanlış harcamaların ve yanlış finansal kararların mutlu ailelerin ve mutlu evliliklerinin sonu olduğu anlatılmalıdır. Finansal bilgi eksiklikleri internet dolandırıcılığı, günlük hayatta bazı suçların işlenmesi gibi durumların meydana gelmesine neden olmaktadır. Bankaların

kredi avantajlarından fayda sunabileceğini taahhüt eden arabuluculardan fatura dolandırıcılığına, internet ortamından bankaların adına çekiliş biletleri satmaktan piramit usulü satışa kadar pek çok suçla karşılaşmak mümkün olmaktadır. Birikimlerini yatırımlara dönüştürmek isteyen ancak yeterli araştırma yapmadan dâhil olunan çiftlik bank örneği ülkemizde yakın zamanda yaşanan dolandırıcılığa örnek olarak gösterilebilir. Böyle durumlarla da karşılaşmamak adına, hak ve sorumluluklarımızı da bilmek adına finansal okuryazarlık oranları artırılmalı, gençler bu konuda bilinçlendirilmelidir. Her bireyin az ya da çok üretime katılması gerektiği, böylece kendilerini değerli hissedebilecekleri öğretilmelidir. Bu konuda ne kadar çok bilgi edinilirse, ne kadar çok finansal bilgi güncellenir ve eğitimler alınırsa bireysel ve toplumsal refah ve huzurun da o derecede artacağı anlatılmalıdır.

5. KAYNAKLAR

- Acaravcı, K. S., Bediroğlu, K., 2019. Finansal Okuryazarlık: Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi üzerine uygulama. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 7(2):34-49.
- Akdeniz, F., Ayaydın, H., Çam, A., Çam, H., 2018. Bireylerin finansal bilgi düzeyi ile finansal katılım düzeyi arasındaki ilişki: TR90 Bölgesinde Bir Araştırma. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 10:1-13.
- Aksanyar, Y., Altınay, A., Mercan, N., Oyur, E., 2012. Ekonomi okur yazarlığına yönelik ampirik bir araştırma, *ekonomi bilimleri dergisi*, 2:109-118.
- Alessie, R., Lusardi, A., Rooij, M., 2011. Financial literacy and stock market participation. *Journal of Financial Economics*, 101:449-472.
- Alkaya, A., Yağlı, İ., 2015. Finansal okuryazarlık - finansal bilgi, davranış ve tutum: Nevşehir Hacı bektaş Veli Üniversitesi İİBF öğrencileri üzerine bir uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8:585-598.
- Altan, F., Biçer, E. B., 2017. Sağlık bakanlığına bağlı hastanelerde çalışan sağlık personelinin finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi: Sivas ili örneği. *Business & Management Studies: An International Journal*, 5:484.
- Ata, H. A., Kılıç, Y., Seyrek İ. H., 2015. Finansal okuryazarlık: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 66:129-150.
- Ataman, B., Özden, E. A., 2009. Tek düzen hesap planına göre hazırlanan finansal tabloların UFRS'ye uyarlanması ve radyo yöntemi ile analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 44:59-73.
- Avcı, E., Çinko, M., Ergun, S., Tekçe, M., 2017. Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri: Marmara Üniversitesi örneği. *Marmara Business Review*, 2:26.
- Ayyıldız, B., Dirican, H., Renkli, B., Teyyare, E., Zıvalı, B. S., 2018. İktisadi ve mali okuryazarlık üzerine bir araştırma: Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14:101.
- Barış, S., Şahin, M., 2017. Finansal okuryazarlık ve tasarruf davranışları: Kamu çalışanları üzerine bir inceleme. *Çankırı Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7:81-82.
- Barmakı, N., Şener, A., 2017. Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 7:68-69.

- Bayraktaroğlu, A., Bilge, S.,** 2018. Finansal eğitimin finansal okur-yazarlık üzerindeki etkisi: Muğla ilinde kadınlara yönelik bir araştırma. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 19:99.
- Bayram, S. S.,** 2014. Finansal okuryazarlık ve para yönetimi davranışları: Anadolu Üniversitesi öğrencileri üzerine uygulama. *Business & Management Studies: An International Journal*, 2:107.
- Bekereci, N. E., Ayriçay, Y., Kök, D.,** 2018. İslami finansal okuryazarlık: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde bir alan araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33:45-60.
- Beres, D., Huzdik, K.,** 2012. Financial literacy and macro-economics, *Public Finance Quarterly*, 57:298-312.
- Bernanke, B. S.,** 2011. Financial literacy statement by ben s. Bernanke chairman board of governors of the federal reserve system provided for the record of a hearing conducted by the subcommittee on oversight of government management, the federal workforce, and the district of columbia of the committee on homeland security and governmental affairs u.s. senate, *Washington, D.C*, 20 Nisan.
- Bernheim, D. D.,** 1998. Financial illiteracy, education, and retirement saving, living with defined contribution pensions. *The Pension Research Council Wharton School Pension Research Council, University Of Pennsylvania*, 38–68.
- Boz, D.,** 2019. Kütahya ilinde bulunan özel eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenci velilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 82:149.
- Capuano, A., Ramsay I.,** 2011. What causes suboptimal financial behaviour? An exploration of financial literacy, social influences and behavioural economics, financial literacy project. Research report, The University of Melbourne, 220.
- Cihangir, M., Gutnu, M. M.,** 2015. Finansal okuryazarlık: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi personeli üzerinde bir araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10:415-424.
- Coşkun, S.,** 2016. Üniversite öğrencilerinin finansal davranış ve tutumlarının belirlenmesi: Finansal okuryazarlık algıları üzerine bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7:2257-2258.
- Çabuk, A., Yücel, E.,** 2012. Adli muhasebecilik mesleği ve Türkiye'de uygulanabilirliğine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 54:27-50.
- Çam, A. V., Barut, A.,** 2015. Finansal okuryazarlık düzeyi ve davranışları: Gümüşhane Üniversitesi ön lisans öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 7:63-70.

- Çetintaş, M., Er, B.,** 2018. İşçilerde finansal okuryazarlık: Finansal bilgi, tutum ve davranış eksenli bir araştırma. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 2:62-63.
- Çiftçi, N., Yücel, S.,** 2018. Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1:145-146.
- Danışman, E., Gümüş, U. T., Sezer, D.,** 2016. Finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 26:2-31.
- Delavande, A., Rohwedder, S., Willis, R. J.,** 2008. Preparation for retirement, financial literacy and cognitive resources. *Michigan Retirement Research Center Working*, 2008-190.
- Demir, Y., Öztürk, E.,** 2015. Finansal okuryazarlık ve para yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi akademik personel üzerine bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. 68: 117.
- Dew, J., Xiao, J.J.,** 2011. The financial management behavior scale: development and validation, *Journal of Financial Counseling and Planning*, 22:43-59.
- Dirican, C., Ayrancı, A. E.,** 2019. İktisadi ve İdari Bilimler ve Uygulamalı Bilimler lisans öğrencilerinin finansal okuryazarlığı üzerine bir araştırma: T.C. İstanbul Arel Üniversitesi örneği. *Maliye ve Finans Yazıları Dergisi*, 110:82.
- Durmuşkaya, S., Kavas, Y. B.,** 2018. Akademik gelişim ve finansal okuryazarlık arasındaki ilişkinin tespiti üzerine bir araştırma. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 3:927.
- Düger, Y. S., ve Ünal, S.,** 2015. Akademik personelin finansal gönenç hâli ile finansal davranış eğilimi arasındaki ilişkiye yönelik ampirik bir araştırma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11:216.
- Elmacı, O., Sevim, Ş., Keklik, G.,** 2014. Bankaların sürdürülebilir rekabet gücünün ölçülmesine yönelik ampirik bir çalışma (kredi riski yönetimi etkinlik analizi), *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 555-576.
- Elmas, B., Yılmaz, H.,** 2016. Finansal okuryazarlık: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerine bir çalışma. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1):122-135.
- Er, B., Şahin, Y. E., Mutlu, M.,** 2017. Finansal eylem ve finansal okuryazarlık: üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 630:75-88.
- Fettahoğlu, S.,** 2015. Hane halkının finans eğitimi ve finansal okuryazarlık düzeyleri üzerine Kocaeli’nde bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 67:102.

- Fidan, M. E., Subaşı, Ş.,** 2014. Türkiye’deki muhasebe öğretim elemanlarının sayısal çağda teknoloji kullanımına ilişkin durum tespiti. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6:85-112.
- Garman, E.T., Sorhaindo, B., Xiao, J.J.,** 2006 Financial behaviours of consumers in credit counselling, *International Journal of Consumer Studies*, 30:108–121.
- Gerek, S., Kurt, A. A.,** 2011. Ekonomi okuryazarlığı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1:61.
- Güler, Ö. E., Veysikarani, D.,** 2019. Ekonomi okuryazarlığı üzerine ampirik bir araştırma. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28:126-141.
- Güney, S., Tanyıldızı, H.,** 2018. Finansal okuryazarlık: Ağrı esnaf ve sanatkârlarına yönelik bir araştırma. *Econharran Harran Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2:7.
- Holden, K., Kalish, C., Scheinholz, L., Dietrich, D., Novak, B.,** 2009. Financial literacy programs targeted on pre-school children: development and evaluation, working paper, la follette school of public affairs, madison, wisconsin: University of Wisconsin. minds.wisconsin.edu/handle/1793/36314, 13 Mayıs 2019.
- Karahan, F., Kayalı, M. M.,** 2015. Borsa yatırım fonlarının endeks piyasalarda uzun dönemli ilişki üzerindeki etkisi: imkb-30 endeksi üzerine bir uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 44:129-138.
- Karyağdı, G. N.,** 2018. Finansal okuryazarlık ve farkındalığının belirlenmesine yönelik Bitlis Eren Üniversitesi SBMYO öğrencileri üzerine bir uygulama. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2:116-117.
- Kaya, Z., Özen, E.,** 2015. Finansal okuryazarlık seviyesinin ölçülmesi: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *19. Finans Sempozyumu*, Çorum, Türkiye, Ekim 21-24.
- Kayabaşı, A., Ebeoğlu, H. F., Özkuk, Ö.,** 2016. Fiyat bilinçli satın alma tarzının, kalite bilinçli satın alma tarzı ile tüketici karmaşası ilişkisi üzerine düzenleyici etkisi. *Business & Economics Research Journal*, 7(2).
- Kocabıyık, T., Teker, T.,** 2018. Finansal okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2):118-148.
- Küçüksözen, C., Küçükkocaoğlu, G.,** 2005. Finansal bilgi manipülasyonu: İMKB şirketleri üzerine ampirik bir çalışma. <http://www.baskent.edu.tr/~gurayk/kisiselearningmanipulation2.pdf>, 17 Mayıs 2019.
- Lusardi, A, Mitchell, O. S., Curto, V.,** 2010. Financial literacy among the young. *Journal Of Consumer Affairs*, 44:358–380.

- Lusardi, A.,** (2012). Numeracy, Financial literacy, and financial decision-making. <http://dx.doi.org/10.5038/1936-4660.5.1.2>, 15 Mayıs 2019.
- Lusardi, A.,** 2008. Household saving behavior: the role of financial literacy, information, and financial education programs, *NBER Working Paper Series*, 13824.
- Lusardi, A., Mitchell, O. S.,** 2006. Financial literacy and retirement preparedness: evidence and implications for financial education. <http://mrrc.isr.umich.edu/publications/papers/pdf/wp144.pdf>. 14 Mayıs 2019.
- Lyons, A. C., Rachlis, M., Scherpf, E.,** 2007. What's in a score? Differences in consumers credit knowledge using ols and quantile regressions. *Journal Of Consumer Affairs*, 41:223–249.
- Mason, C. L. J., Wilson, R. M. S.,** 2000. Conceptualising financial literacy. Loughborough: business school, Loughborough University. *Business School Research Series*, 2000:7.
- Monticone, C.,** 2011. Financial literacy and financial advice: theory and emprical evidence. *Doktora Tezi*, Torino Üniversitesi, İtalya, 12s.
- NCREL.,** 2003. 21st century skills: economic literacy. <http://www.careersmarts.com/21/engage21st.pdf>, 10 Mayıs 2019.
- OECD.,** 2017, G20/OECD INFE report on adult financial literacyın g20 countries, <http://www.oecd.org/daf/fin/financial-education/G20-OECD-INFE-report-adult-financial-literacy-in-G20-countries.pdf>, 15 Mayıs 2019.
- Özdemir, F. S.,** 2011. Finansal raporlama sistemlerinin bilginin ihtiyaca uygunluğu açısından değerlendirilmesi: İMKB şirketlerinde finansal başarısızlık tahminleri yönüyle bir uygulama, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi, Ankara, 17s.
- Özgür, Ö. F.,** 2018. Çiftlik Bank dolandırıcılığına iletişimsel bir bakış. *Uluslararası İletişim, Edebiyat, Müzik ve Sanat Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar Kongresi*, Kayaşehir, İstanbul, 26-27 Ekim, s. 212-220.
- Öztürk, E.,** 2014. Finansal okuryazarlık ve para yönetimi: Süleyman Demirel üniversitesi akademik personel üzerine bir uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 118s.
- Sarıgül, H.,** 2015. Finansal okuryazarlık tutum ve davranış ölçeği: geliştirme, geçerlik ve güvenirlik. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1:203-213.
- Sevim, A., Temizel, F.,** 2009. İnternet ve hisse senedi yatırımcısı. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 42:135-143.
- Sönmez, H., Temizel, F.,** 2014. Lisans eğitim programlarının finansal okuryazarlık düzeyine etkisinin araştırılması: Türkiye örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14:113-126.

- Sönmez, M, T.,** 2019. Yedinci sınıf matematik ders kitabında yer alan problemlerin finansal okuryazarlığı bağlamında incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 1:2.
- Söylemez, C.,** 2015. Ekonomi okuryazarlığı ve kredi kartı tutumunun rasyonel kredi kartı kullanımına etkisi: Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı MYO örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1:31-52.
- Standart & Poor's.,** 2015. Global Financial Literacy Survey. http://gflec.org/wp-content/uploads/2015/11/Finlit_paper_16_F2_singles.pdf, 11 Mayıs 2019.
- Temizel, F.,** 2010. Mavi yakalılarda finansal okuryazarlık, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 76s.
- Tuna, G., Ulu M, O.,** 2016. Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi: İşletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 16:133-139.
- Tuncay, M., Yılmaz, V.,** 2012. Finansal liberalizasyonun tasarruf ve yatırım üzerine etkisi: Türkiye örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(4):345.
- Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (TCMB),** 2011. Dünyada ve Türkiye’de finansal hizmetlere erişim ve finansal eğitim. TCMB Yayınları, Ankara, 85s.
- Yazıcı, R.,** 2019. Finansal Okuryazarlığın Gelişmesinde Bireysel emeklilik sisteminin Önemi. *Journal of Current Researches on Business and Economics*. 9:2-8.

EKLER

Ek 1: Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 09/05/2019-E.1354

T.C.
MUNZUR ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 31378005-044-
Konu : Anket Çalışması

Sayın Mehmet Eren ÖZTÜRK

"Finansal Okuryazarlık Düzeyi Tunceli Munzur Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma" başlıklı anket çalışmanız Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunca uygun bulunmuştur.

Gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Dr. Öğr. Ü. Zeynel ÇILGIN
Enstitü Müdürü

09/05/2019 Kütüphaneci
09/05/2019 Enstitü Sekreteri

Zeynep Döndü FİDAN
Ali Ekber GÜL

Evrakı Doğrulamak İçin : https://cbys.munzur.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?V=BEND30098

Adres: Aktuluk Mah. Üniversite Yerleşkesi Merkez / Tunceli
Telefon: 0 428 213 17 94 - 13 32 Faks: 0 428 213 18 61
e-Posta: universite@munzur.edu.tr Elektronik Ağ: www.munzur.edu.tr

Bilgi için: Zeynep Döndü FİDAN
Unvanı: Kütüphaneci

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.